



**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
GAZİANTEP VALİLİĞİ
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ**

**GAZİANTEP İLİ
2019 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU**

**HAZIRLAYAN:
ÇED ve ÇEVRE İZİNLERİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ**

GAZİANTEP - 2020

ÖNSÖZ



Çevre; insanların ve diğer canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde buldukları fiziki, biyolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel ortamdır. Ülkemiz enerji, sanayi, tarım, ulaştırma ve turizm ile ilgili artan çevresel baskılar ile yüz yüzedir. Bu baskılar hava kalitesi, su kaynakları, atık yönetimi, toprak erozyonu ve doğanın korunmasının yanı sıra deniz sorunları gibi bir dizi çevresel sorun şeklinde görülmektedir. Var olan ve giderek artması muhtemel çevre sorunlarının insanın yaşam kalitesini olumsuz etkilemesinin önüne geçip, çokta uzak olmayan bir gelecekte, insanların temel yaşamsal ortamını yok edecek seviyelere ulaşacağı fark edilmiş olmasının da etkisi büyüktür. Sağlıklı yaşamın ancak çevre değerleriyle uyum halinde mümkün olduğu gerçeğinden hareketle, başta insan yerleşimi, diğer canlıların varlığı, yeşil alanlar, toprak, hava ve su gibi temel yaşam unsurlarının korunması giderek daha bir önem kazanmaktadır. Bu amaçla Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz, tecrübeli personeliyle kanun ve yönetmelikler doğrultusunda başarılı çalışmalar yürütmektedir. İnsanlarımızın ve diğer canlıların yaşamını etkileyen olumsuzlukların oluşmasını engellemek, tabiatın bize sunduğu zenginlikleri korumak ve geliştirmek temel hedeflerimiz arasındadır.

Hızlı nüfus artışına bağlı olarak insanların ihtiyaçlarının çeşitlenmesi, beslenme, enerji, çarpık kentleşme, sağlıksız sanayileşme, azalan ve tükenen canlı türler, artan kirlilik, ormanların ve meraların yok olmasına bağlı iklim değişiklikleri çevre sorunlarını oluşturmaktadır.

İlimizin çevre dengelerinin mevcut durumunun ortaya konulması amacıyla; gerekli olan veri vb. bilgilerin toplanması, sınıflandırılması, kullanıcılara sunulması için “ Çevre Envanteri” ‘nin oluşturulması büyük önem arz etmektedir. Bilindiği gibi, İl Çevre Durum Raporları, O ilin tüm çevre bilgileri ve değerlerini bir sistem bütünlüğü içerisinde toplayacağı gibi Bakanlığımızca hazırlanacak Türkiye Çevre Durum Raporu ve Çevre Envanterinin hazırlanmasına önemli bir temel kaynak oluşturacaktır. Çevre Durum Raporları ve Çevre Envanterleri dengeli ve sürdürülebilir kalkınmayı gerçekleştirirken korunması gereken ekosistemlerin, ihtiyaçlar ve doğal kaynaklar arasındaki dengenin kurulmasında araştırmacılara temel bilgi sunarken, yön ve hedeflerinin belirlenmesinde ÇED Raporlarının hazırlanmasında, Çevreye ait bilgilerin tespitinde önemli kaynak özelliğini taşımaktadır.

Çevre Durum Raporunda sunduğumuz bu bilgilerin bir araya getirilmesi, güncellenmesinde emek sarf eden başta ÇED ve Çevre İzinleri Şube Müdürlüğümüz olmak üzere raporun hazırlanmasında emeği geçen tüm çalışanlarımıza teşekkür ediyorum.

Hasan ALAN
Çevre ve Şehircilik İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

Sayfa

| | |
|--|----|
| GİRİŞ | 1 |
| A. HAVA | 4 |
| A.1. HAVA KALİTESİ | 4 |
| A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN KİRLİTİCİLER | 7 |
| A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR | 9 |
| A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları | 10 |
| A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI | 10 |
| A.5. GÜRÜLTÜ | 19 |
| A.6. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR | 20 |
| A.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME | 21 |
| B. SU VE SU KAYNAKLARI | 22 |
| B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ | 22 |
| B.1.1. Yüzeysel Sular | 22 |
| B.1.1.1. Akarsular | 22 |
| B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar | 24 |
| B.1.2. Yeraltı Suları | 25 |
| B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri | 25 |
| B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ | 26 |
| B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU | 33 |
| B.3.1. Noktasal kaynaklar | 33 |
| B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar | 33 |
| B.3.1.2. Evsel Kaynaklar | 33 |
| B.3.2. Yayılı Kaynaklar | 33 |
| B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar | 33 |
| B.4. DENİZLER | 33 |
| B.5. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ | 33 |
| B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu | 33 |
| B.5.1.1. Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti | 33 |
| B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti | 34 |
| B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb. | 34 |
| B.5.2. Sulama | 35 |
| B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı | 35 |
| B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı | 35 |
| B.5.3. Endüstriyel Su Temini | 36 |
| B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı | 36 |
| B.5.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı | 36 |
| B.6. ÇEVRESEL ALTYAPI | 36 |
| B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri | 36 |
| B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri | 39 |
| B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler | 39 |
| B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması | 39 |
| B.7. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ | 39 |
| B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar | 39 |
| B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi | 40 |
| B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar | 40 |
| B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği | 40 |
| B.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME | 41 |

| | |
|---|-----------|
| C. ATIK | 42 |
| C.1. BELEDİYE ATIKLARI (KATI ATIK BERTARAF TESİSLERİ) | 42 |
| C.2. HAFRIYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI | 44 |
| C.3. SIFIR ATIK YÖNETİMİ | 44 |
| <i>C.3.1. Eğitimler</i> | 44 |
| <i>C.3.2. Atık Getirme Merkezleri</i> | 44 |
| <i>C.3.3. Atık Miktarları</i> | 45 |
| <i>C.3.4. Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı</i> | 46 |
| <i>C.3.5. Ekipman</i> | 46 |
| <i>C.3.6. Kompost</i> | 46 |
| C.4. AMBALAJ ATIKLARI | 47 |
| C.5. TEHLİKELİ ATIKLAR | 50 |
| C.6. ATIK MADENİ YAĞLAR | 51 |
| C.7. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER | 52 |
| C.8. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR | 53 |
| C.9. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER | 53 |
| C.10. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR | 54 |
| C.11. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ ARAÇLAR | 54 |
| C.12. TEHLİKESİZ ATIKLAR | 54 |
| <i>C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları</i> | 55 |
| <i>C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül</i> | 55 |
| <i>C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları</i> | 55 |
| C.13. TIBBİ ATIKLAR | 55 |
| C.14. MADEN ATIKLARI | 56 |
| C.15. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME | 56 |
| Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI | 57 |
| Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR | 57 |
| Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME | 57 |
| D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK | 58 |
| D.1. FLORA | 58 |
| D.2. FAUNA | 80 |
| D.3. ORMANLAR VE MİLLİ PARKLAR | 83 |
| <i>D.3.1. Ormanlar</i> | 83 |
| <i>D.3.2. Milli Parklar</i> | 86 |
| <i>D.3.3. Tabiat Parkları</i> | 86 |
| D.3.3.1. Huzurlu Tabiat Parkı..... | 86 |
| D.3.3.2. Burç Tabiat Parkı | 87 |
| D.3.3.3. Dülük Baba Tabiat Parkı..... | 89 |
| D.4. ÇAYIR VE MERA | 91 |
| D.5. SULAK ALANLAR | 91 |
| <i>D.5.1. Karkamış Taşkın Ovası Sulak Alanı</i> | 92 |
| D.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI | 107 |
| <i>D.6.1. Tabiat Anıtları</i> | 107 |
| <i>D.6.2. Tabiatı Koruma Alanları</i> | 107 |
| <i>D.6.3. Anıt Ağaçlar</i> | 108 |
| D.6.3.1. Gaziantep Merkez Kalealtı Dut Ağacı(Marus albaL.)..... | 108 |
| D.6.3.2. Nizip İlçesi Bahçeli Mahallesinde Bulunan İran Palamut Meşesi (Quercus brantii)..... | 109 |
| D.6.3.3. Şahinbey İlçesi Geneyik Mahallesinde bulunan Dut Ağacı(Marus albaL.)..... | 110 |
| D.6.3.4. Yavuzeli İlçesi Tokaçlı Köyü Göbekli Mezrası Antep Fıstığı(pistacia vera L.)..... | 111 |
| D.6.3.5. Şahinbey İlçesi Morcalı Köyü Çınar Ağacı..... | 113 |
| D.6.3.6. Nizip İlçesi Sekili Mahallesi Çınar Ağacı (Platanus Orientalis) | 113 |
| D.6.3.7. Araban İlçesi Elif Mahallesi Meşe Palamut Ağacı (Quercus ithaburensis)..... | 114 |
| <i>D.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri</i> | 116 |

| | |
|--|------------|
| <i>D.6.5. Doğal Sit Alanları</i> | 116 |
| D.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME | 116 |
| E. ARAZİ KULLANIMI | 119 |
| E.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ | 119 |
| E.2. MEKÂNSAL PLANLAMA | 120 |
| <i>E.2.1. Çevre Düzeni Planı</i> | <i>120</i> |
| F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ | 122 |
| F.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ İŞLEMLERİ | 122 |
| F.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ | 124 |
| F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME | 125 |
| G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI | 126 |
| G.1. ÇEVRE DENETİMLERİ | 126 |
| G.2. ŞİKÂyetLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ | 127 |
| G.3. İDARİ YAPTIRIMLAR | 127 |
| G.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI | 128 |
| G.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME | 129 |
| H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ | 130 |

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

| | |
|---|----|
| Çizelge A.1 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri..... | 5 |
| Çizelge A.2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları..... | 6 |
| Çizelge A.3 - Ulusal hava kalitesi indeksi..... | 6 |
| Çizelge A.4 – Gaziantep ilinde 2019 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları | 9 |
| Çizelge A.5 - 2019 yılında Gaziantep ilindeki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı..... | 9 |
| Çizelge A.6 - Gaziantep İklim Sınıflandırması | 11 |
| Çizelge A.7 - Gaziantep Uzun Yıl Verilerine Göre Hâkim Rüzgâr Yönü Bilgileri | 14 |
| Çizelge A.8 - Gaziantep Meteoroloji İl Müdürlüğü, İl İklim Verileri (1950-2019)..... | 15 |
| Çizelge A.9 - İlde bulunan hava kalitesi izleme istasyonları sayısı, tipleri, ölçtüğü parametreler ve koordinatları | 16 |
| Çizelge A.10 - Yıllara göre hava kalitesi izleme verileri aylık ve yıllık ortalamaları çizelgesi | 17 |
| Çizelge A.11 - Gaziantep Hava Kalitesi İzleme İstasyonları 2019 yılı aylık ortalama partikül madde ve kükürtdioksit ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) verileri..... | 19 |
| Çizelge B.12 – Gaziantep İlinin Akarsuları | 22 |
| Çizelge B.13 - Baraj gölleri ve göletlerde yapılan su ürünleri yetiştiriciliği verileri | 23 |
| Çizelge B.14 – Gaziantep ilinde mevcut sulama göletleri | 24 |
| Çizelge B.15 - Gaziantep ilinde gölet rezervuar yüzeyleri..... | 24 |
| Çizelge B.16 - Gaziantep ilinde gölet rezervuar yüzeyleri..... | 24 |
| Çizelge B.17 – Gaziantep ilinin yeraltı suyu potansiyeli | 25 |
| Çizelge B.18 - Gaziantep ilinde 2019 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları..... | 32 |
| Çizelge B.19 - Gaziantep ilindeki hidroelektrik santralleri..... | 36 |
| Çizelge B.20 – Gaziantep İlinde 2018 Yılı Kentsel Atıksu Arıtma Tesislerinin durumu | 38 |
| Çizelge B.21 - Gaziantep ilinde 2019 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler | 39 |
| Çizelge B.22 – Gaziantep ilinde 2019 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları | 40 |
| Çizelge B.23 - Gaziantep ilinde 2019 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)..... | 41 |
| Çizelge B.24 - Gaziantep ilinde 2019 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları | 41 |
| Çizelge C.25 – Gaziantep ilinde 2019 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri | 43 |
| Çizelge C.26 – 2018 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimler | 44 |
| Çizelge C.27 – 2019 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri..... | 44 |
| Çizelge C.28 – 2018 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı | 45 |
| Çizelge C.29 – 2018 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan kurum/kuruluş sayısı | 46 |
| Çizelge C.30 – 2018 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamındaki ekipmanlar..... | 46 |
| Çizelge C.31 – 2018 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamında kompost üretimi bilgileri | 46 |
| Çizelge C.32 - Gaziantep ilinde 2018 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları..... | 47 |
| Çizelge C.33 - 2018 yılında Gaziantep ilinde kayıtlı ekonomik işletme sayısı..... | 48 |

| | |
|--|-----|
| Çizelge C.34- 2019 yılında Gaziantep ilinde kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı | 48 |
| Çizelge C.35 - 2019 yılında Gaziantep ilinde ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı..... | 48 |
| Çizelge C.36 – 2019 yılında Gaziantep ilinde Belediyelerin Ambalaj Atık Yönetim Planı durumu | 49 |
| Çizelge C.37 - 2019 yılında Gaziantep ilinde Atık Getirme Merkezleri ile ilgili durum | 49 |
| Çizelge C.38 - Gaziantep ilinde 2018 yılında atık işleme ve miktarı* | 50 |
| Çizelge C.39 – Gaziantep ilinde 2018 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları* . | 52 |
| Çizelge C.40 – Gaziantep ilinde 2018 yılında toplanan akümülatörlerle ilgili veriler* | 52 |
| Çizelge C.41 – Gaziantep ilinde yıllar itibariyle toplanan atık akü miktarı (kg)* | 52 |
| Çizelge C.42 - Gaziantep ilinde yıllar itibariyle toplanan atık pil miktarı (kg)* | 52 |
| Çizelge C.43 – Gaziantep ilinde 2018 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler | 53 |
| Çizelge C.44 – Gaziantep ilinde 2018 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler* . | 53 |
| Çizelge C.45 – Yıllar itibariyle Gaziantep ilinde geri kazanım tesislerine ve çimento fabrikalarına gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl) | 53 |
| Çizelge C.46 - Gaziantep ilinde 2019 yılı hurdaya ayrılan araç sayısı..... | 54 |
| Çizelge C.47 – Gaziantep ilinde 2018 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri | 54 |
| Çizelge C.48 – 2019 yılında Gaziantep ili sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı..... | 55 |
| Çizelge C.49 - Gaziantep ilinde yıllara göre tıbbi atık miktarı | 55 |
| Çizelge C.50 – Gaziantep ilinde 2019 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı | 56 |
| Çizelge C.51 – 2019 yılı itibariyle Gaziantep ilinde bulunan atık işleme tesisi sayısı..... | 56 |
| Çizelge Ç.52 – Gaziantep ilinde 2019 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı..... | 57 |
| Çizelge Ç.53 – Gaziantep ilinde 2019 yılında BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları | 57 |
| Çizelge D.54 - Gaziantep’te bulunan bitki türleri | 59 |
| Çizelge D.55 - Gaziantep'te yetişen endemik bitki türleri | 67 |
| Çizelge D.56 - Gaziantep’te Bulunan Nadir Bitki Türleri ve Tehlike Grupları | 69 |
| Çizelge D.57 - Sof Dağında yetişen bitki türleri | 69 |
| Çizelge D.58 - Sof Dağı'nın Endemik Bitkileri | 79 |
| Çizelge D.59 - Kuşlar | 81 |
| Çizelge D.60 - İlçeler bazında orman dağılımı | 84 |
| Çizelge D.61 - Gaziantep’te bulunan tabiat parkları | 86 |
| Çizelge D.62 - Alanda bulunan endemik bitki türleri listesi | 96 |
| Çizelge D.63 - Güney Fırat Havzası- Karakmış sulak alanında gözlenen kuş türleri (2005 sayımı) . | 98 |
| Çizelge D.64 - Kış Dönemi Kuş Sayımını gösterir çizelge..... | 101 |
| Çizelge D.65 - Alanda bulunan sürüngen ve çift yaşamlı türleri | 104 |
| Çizelge E.66 – Gaziantep ilinde arazi kullanım sınıflandırması | 120 |
| Çizelge F.67 – Gaziantep İlinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2019 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı | 122 |
| Çizelge F.68 – Gaziantep ilinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2014-2019 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı | 123 |
| Çizelge F.69 – Gaziantep ilinde 2014-2019 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı..... | 123 |
| Çizelge F.70 – Gaziantep ilinde 2019 Yılında ÇŞİM Tarafından Verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi Sayıları..... | 124 |
| Çizelge G.71 - Gaziantep ilinde 2019 yılında ÇŞİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı. 126 | 126 |

| | |
|---|-----|
| Çizelge G.72 – Gaziantep ilinde 2019 yılında ÇŞİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları..... | 127 |
| Çizelge G.73 – Gaziantep ilinde 2019 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı | 127 |

GRAFİKLER DİZİNİ

| | <u>Sayfa</u> |
|--|--------------|
| Grafik A.1 - Gaziantep İklim Diyagramı | 11 |
| Grafik A.2 - Gaziantep 1994-2019 Rüzgar Esme Sayılarına Göre Hakim Rüzgar Yön Diyagramı | 14 |
| Grafik A.3- PM ₁₀ - SO ₂ ortalamalarının tek grafikte gösterimi (2009-2019) | 18 |
| Grafik A.4 – Gaziantep Hava Kalitesi İzleme İstasyonları 2019 yılı aylık ortalama partikül madde (PM ₁₀) değerleri..... | 18 |
| Grafik A.5 – Gaziantep Hava Kalitesi İzleme İstasyonları 2019 yılı aylık ortalama kükürtdioksit (SO ₂) değerleri..... | 19 |
| Grafik B.6 - Sondaj kuyu ve kaynak sularının sınıflandırılması Wilcox diyagramı (Ekim 2013)..... | 30 |
| Grafik B.7 - Sondaj kuyu ve kaynak sularının sınıflandırılması Wilcox diyagramı (Nisan 2014) | 31 |
| Grafik B.8 - Gaziantep ilinde 2019 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı | 34 |
| Grafik B.9 – Gaziantep ilinde kanalizasyon hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı..... | 37 |
| Grafik B.10 – Gaziantep ilinde Atıksu Arıtma Tesisi ile hizmet edilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı | 37 |
| Grafik B.11 – Gaziantep ilinde 2019 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi | 40 |
| Grafik C.12 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı..... | 44 |
| Grafik C.13 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı | 45 |
| Grafik C.14 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen kurum/kuruluş binası sayısı | 46 |
| Grafik C.15 – Yıl bazında Gaziantep ilinde kayıtlı ekonomik işletme sayısı | 48 |
| Grafik C.16 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*..... | 50 |
| Grafik C.17 – Yıllar itibariyle Gaziantep ilinde atık madeni yağ toplama miktarları &* | 51 |
| Grafik E.18 – Gaziantep ilinde 2019 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması..... | 119 |
| Grafik F.19 – Gaziantep ilinde 2019 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı | 122 |
| Grafik F.20 – Gaziantep ilinde 2019 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı..... | 123 |
| Grafik F.21 - Gaziantep İlinde 2019 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı | 124 |
| Grafik G.22 – Gaziantep ilinde ÇŞİM tarafından 2019 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı | 126 |
| Grafik G.23 – Gaziantep ilinde 2019 yılında ÇŞİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı | 127 |
| Grafik G.24 – Gaziantep ilinde 2019 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı..... | 128 |
| Grafik G.25- Gaziantep ilinde 2019 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı..... | 128 |

HARİTALAR DİZİNİ

| | <u>Sayfa</u> |
|--|--------------|
| Harita A.1 - Aydeniz Metodu İle Türkiye İklim Sınıflandırılması..... | 12 |
| Harita A.2 - De Martonne Metodu İle Türkiye İklim Sınıflandırması | 12 |
| Harita A.3 - Erinç Metodu İle Türkiye İklim Sınıflandırılması | 13 |
| Harita A.4 - Thornthwaite Metodu İle Türkiye İklim Sınıflandırılması..... | 13 |
| Harita A.5 - İstasyon ve çevresini gösterir harita | 16 |
| Harita B.6 - Alınan su numunelerine ait lokasyon haritası..... | 27 |
| Harita B.7 - İnceleme alanı su sınıfı haritası (Ekim 2013)..... | 27 |
| Harita B.8 - İnceleme alanı su sınıfı haritası (Nisan 2014) | 28 |
| Harita B.9 - İnceleme alanı % iyon dağılımı haritası (Ekim 2013)..... | 28 |
| Harita B.10 - İnceleme alanı % iyon dağılımı haritası (Nisan 2014) | 29 |
| Harita B.11 - Ağır metal su örnekleri lokasyonlar ve % iyon değerleri dağılımı haritası..... | 32 |
| Harita D.12 - Fırat Nehri Uydu Görüntüsü | 94 |
| Harita D.13 - Güney Fırat Havzası- Karkamış Sulak Alanını Gösterir Harita..... | 94 |
| Harita E.14 – Gaziantep-2040 İl Çevre Düzeni Planı | 120 |

RESİMLER DİZİNİ

| | <u>Sayfa</u> |
|---|--------------|
| Resim A.1 - Gaziantep Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu | 16 |
| Resim D.2 - <i>Ters lale(Fritillaria viridiflora Post)</i> | 78 |
| Resim D.3 - Antep Geveni (<i>Astragalus ainaibicus boiss</i>) | 80 |
| Resim D.4 - Peygamber Çiçeği (<i>Centaurea haussknechtii Boiss</i>)..... | 80 |
| Resim D.5 - Gaziantep ilinde bulunan ormandan bir görünüm..... | 84 |
| Resim D.6 - Hayvanat Bahçesinden bir görünüm | 88 |
| Resim D.7 - Burç Tabiat Parkından bir görünüm..... | 88 |
| Resim D.8 - Dülükbaba kaya mezarlarına ait görsel..... | 89 |
| Resim D.9 - Dülükbaba Tabiat Parkı girişi | 90 |
| Resim D.10 - Dülükbaba Tabiat Parkından bir görünüm | 90 |
| Resim D.11 - Dülükbaba Tabiat Parkından bir görünüm..... | 91 |
| Resim D.12 - Fırat Kavağı (<i>Populus euphratica</i>) | 97 |
| Resim D.13 - Fırat kaplumbağası (<i>Rafetus euphraticus</i>)..... | 104 |
| Resim D.14 - Karkamış sulak alanına genel bakış..... | 106 |
| Resim D.15 - Fırat Nehrinde yakalanan bir balık..... | 107 |
| Resim D.16 - Satureja aintabensis..... | 108 |
| Resim D.17 - Satureja aintabensis..... | 108 |
| Resim D.18 - Kalealtı mevkiinde bulunan dut ağacı..... | 109 |
| Resim D.19 - Nizip Bahçeli köyünde bulunan İran Meşe Palamutu..... | 110 |
| Resim D.20 - Şahinbey İlçesi Geneyik Mahallesinde bulunan dut ağacı..... | 111 |
| Resim D.21 - Yavuzeli İlçesi Tokaçlı Köyü Göbekli Mezrasında bulunan Antep Fıstığı (<i>pistacia vera</i> L.) ağaçları | 112 |
| Resim D.22 - Yavuzeli İlçesi Tokaçlı Köyü Göbekli Mezrasında bulunan Antep Fıstığı (<i>pistacia vera</i> L.) ağaçları | 112 |
| Resim D.23 - Morcalı Köyü Çınar Ağacı (<i>Platanus Orientalis</i>)..... | 113 |
| Resim D.24 - Sekili Mahallesi Çınar Ağacı(<i>Platanus Orientalis</i>) | 114 |
| Resim D.25 - Araban İlçesi Elif Mahallesi Meşe Palamut Ağacı (1 nolu Anıt Ağaç)..... | 115 |
| Resim D.26 - Araban İlçesi Elif Mahallesi Meşe Palamut Ağacı (2 nolu Anıt Ağaç)..... | 116 |

GİRİŞ

İLİN NÜFUSU

Dünyanın üzerinde insan yaşayan en eski yerleşim merkezi olan Gaziantep, bugün nüfusu, ekonomik yapısı, turizm potansiyeli ve büyükşehir statüsü ile Güneydoğu Anadolu Bölgesinin en büyük, Türkiye'nin ise 8. büyük kentidir. 1927 yılı nüfus sayımında 214.499 olan il nüfusu geçen 70 yıl içerisinde %534 oranında artış göstermiştir. Bu artış oranı aynı dönem için Türkiye genelinde %317 olmuştur. Gaziantep uzun yıllar dikkate alındığında Türkiye nüfus artış hızının çok üzerinde bir nüfus artışı göstermiştir. Bunun sebebi aşırı derecede göç almasıdır. 2019 yılı Gaziantep İli toplam nüfusu 2.069.364 kişidir.

İLİN COĞRAFİ DURUMU

Akdeniz Bölgesi ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin birleşme noktasında yer alan ilimiz 36° 28' ve 38° 01' doğu boylamları ile 36° 38' ve 37° 32' kuzey enlemleri arasında bulunmaktadır. Büyük bölümü Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin batı kesiminde, bir bölümü de Akdeniz bölgesinin doğusunda yer alan Gaziantep topraklarını Akdeniz'den ayıran Amanos (Nur) Dağları batıda Osmaniye'yle, Fırat Irmağı da doğuda ilin Şanlıurfa'yla arasında ki doğal sınırını çizer. İlimizin doğusunda Şanlıurfa, batısında Osmaniye ve Hatay, kuzeyinde Kahramanmaraş, güneyinde Suriye, kuzeydoğusunda Adıyaman ve güneybatısında Kilis illeri bulunmaktadır. İlimiz 6.887 km²'lik alanıyla Türkiye topraklarının yaklaşık olarak %1'lik bölümünü kapsamaktadır. Genelde dalgalı ve engebeli bir arazi yapısına sahiptir. İl merkezinin denizden yüksekliği 850 metredir. Yüzey alanının yaklaşık %52'sini dağlar, %27'sini ise ovalar kaplamaktadır. Güneydoğu Torosların uzantıları olan Sof dağlarının bulunduğu ilde ayrıca Dülükbaba, Sam, Ganibaba ve Sarıkaya Dağları da yer almaktadır. İslahiye, Barak, Araban, Yavuzeli ve Oğuzeli ilin önemli ovalarını oluşturmaktadır.

Karasu, Araban ovasından geçip batıdan Fırat'a katılır. Sof Dağında kaynaklanan Bozatlı (Merzimen) Deresi ise Yavuzeli'nin güneyinden geçip Fırat'a karışır. İl ve Türkiye sınırlarından çıkmadan Fırat'a karışan son önemli akarsu Nizip Çayıdır. Sof Dağından doğan Alleben Deresi ve İslahiye'nin kuzeyindeki Karagöl'den çıkan Karaçay ve Gaziantep platosunun güneybatısından kaynaklanan Balık Suyu diğer önemli akarsulardır. Gaziantep'te çok sayıda pınar bulunmasına karşın hiç doğal göl bulunmamaktadır. Bu yüzden şehrin birçok yerine yapay göller ve barajlar inşa edilmiştir. Gaziantep'ten geçen Alleben Deresi iki merkez ilçeyi (Şahinbey- Şehitkamil) birbirinden ayırır. İl merkezinin yakınında hiç doğal orman bulunmaz. Bu yüzden il çevresinde kızılçam ağaçlarından oluşan yapay ormanlar oluşturulmuştur (Dülükbaba ve Burç ormanlıkları).

İLİN İKLİMİ

Konumu sebebiyle Gaziantep'te Akdeniz İklimi ve Karasal iklimin bir karışımı görülmektedir. İlin güney kesimleri Akdeniz ikliminin etkisinde olmakla beraber, genel olarak yazlar sıcak ve kurak, kışlar ise soğuk ve yağışlıdır. Hava özellikle Haziran, Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında çok sıcaktır. Aralık, Ocak ve Şubat aylarında ise çok soğuktur. Gaziantep'te ölçülen en yüksek sıcaklık 44 °C, en düşük sıcaklık ise -17,5 °C'dir. İlde yağış en çok kış ve ilkbahar aylarında görülür. Haziran-Eylül arasında Gaziantep, en az yağışı alır. En çok yağışı ise Aralık-Şubat arasında alır. Mevsim değişirken gündüz ve gece arasında çok büyük bir sıcaklık farkı vardır. Denize kıyısı olmaması sebebiyle kentte nem oranı çok düşüktür. Bu yüzden hava çok sert değildir.

İLİN EKONOMİK DURUMU

Gaziantep ulaşım olanakları ve liman kentlerine yakınlığı sebebiyle ekonomik açıdan Türkiye'nin en zengin kentlerindedir. Gaziantep'teki en önemli geçim kaynakları, tarım, hayvancılık, enerji kaynakları, el sanatları, sanayi ve ticarettir. Maden kaynakları açısından son derece fakir olan Gaziantep'te fosfat, manganez ve boksit çıkarılır. Coğrafi yönden GAP'ın giriş kapısı, sanayisi ve ticari hacmi ile GAP'ın merkezi olan Gaziantep, ekonomik yönden çevresindeki birçok ili etkisi altında tutmaktadır.

SANAYİ

Gaziantep Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinin tüm ürünlerinin işlendiği, iç ve dış pazara sunulduğu bir sanayi ve ticaret merkezidir. İlimiz sanayi ve ticarete yurt genelinde 5. Sırada olup Türkiye'nin en büyük sanayi sitesine sahiptir. Beş Organize Sanayi Bölgesi, birçok sanayi alanları, küçük sanayi siteleri, serbest bölgesi, jeopolitik konumu ve liman kentlerine yakınlığı ile Türkiye sanayisi ve ticaretinde çok önemli bir noktadadır. Gaziantep'teki en önemli sanayi dalları pamuk ve akrilik iplik, halı, un, irmik, makarna, gıda maddeleri, bitkisel yağ, plastik, deterjan üretimi ve deri üretimidir. Gaziantep'in ülke çapında ihracat payı %13'tür. Ayrıca kent, antepfıstığı üretim ve ihracatının %90'ı, kuruyemiş işleme ve ihracatının %85'ini, makarna işleme ve ihracatının %60'ını, pamuk ipliği imalat ve ihracatının %45'ini ve havlu imalat ve ihracatının %10'unu elinde tutmaktadır.

TARIM VE HAYVANCILIK

Gaziantep topraklarının 1/4'ü tarıma elverişli topraklardan oluşmuş olup, bu toprakların bir bölümü Fırat Nehri'nin sularıyla sulanmaktadır. Gaziantep'in sulama yapılan bu topraklarında Antepfıstığı, zeytin, pamuk, üzüm, kırmızıbiber ve keten gibi ekonomik değeri yüksek sanayi bitkileri ile mercimek, buğday ve arpa gibi hububat ürünleri yetiştirilmektedir.

Tarım kadar olmasa da hayvancılık da Gaziantep ekonomisinde önemli bir yer tutar. İlde mera alanları çok olsa da verimsiz olduğu için kentte daha çok küçükbaş hayvan yetiştirilir. Kentte en çok yetiştirilen hayvan koyundur. Kentten Arap ülkelerine çok sayıda canlı hayvan ihraç edilir.

TURİZM

Ekonomisinin yanında tarihi, kültürel ve yerel zenginlikleri, mutfak kültürü, sınır kenti oluşu ile Gaziantep turizm açısından önemli bir etkinliğe sahiptir.

Bölgenin, ilk uygarlıklarının doğduğu Mezopotamya ve Akdeniz arasında bulunuşu, Anadolu'daki insan topluluklarının kültürünü yansıtan en eski merkezlerden birisi oluşu, Güneyden ve Akdeniz'den doğuya, kuzeye ve batıya giden yolların kavşağında oluşu, Tarihi İpek yolunun da buradan geçmiş olması, ilin önemini ve canlılığını devamlı olarak korumasını sağlamıştır.

Osmanlılar döneminde çok sayıda cami, medrese, han ve hamam yapılmış, kent aynı zamanda üretim, ticaret ve el sanatları yönünden de ilerlemiştir.

Gaziantep; gezilip görünmeye değer tarihi, turistik ve doğal güzellikleri, Kurtuluş Savaşı ve Antep savunması hatıraları, yaylaları, ovaları, ören yerleri, leziz yemekleri, eşsiz el sanatları, camileri, türbeleri, medreseleri, Antep evleri, hanları, hamamları, kastleleri, kiliseleri, adını verdiği baklavası

ve fıstığı, sanayisi, insanların kendine has çalışkanlığı ve sıcaklığı ile geçmişin ve geleceğin bir arada yaşandığı Gaziler şehridir.

İL MÜDÜRLÜĞÜMÜZÜN YAPILANMASI

Müdürlüğümüzde 10 Şube Müdürlüğünün çatısı altında geçici görevlilerde dahil olmak üzere 221 personel görev yapmaktadır. Bu personelden **ÇED ve İzin Şube Müdürlüğü**'nde; 3 Çevre Mühendisi, 2 Kimya Mühendisi, 1 Elektronik Mühendisi, 1 Elektrik Elektronik Mühendisi, 1 Ziraat Mühendisi, 1 Jeoloji Mühendisi, 1 İdari Büro Personeli, **Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğü**'nde; 11 Çevre Mühendisi, 1 Kimya Mühendisi, 1 Endüstri Mühendisi, 3 Biyolog, 1 Ziraat Mühendisi, 1 Tekniker, 4 Teknisyen, görev yapmaktadır.

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirlenici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd, 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır.

Ülkemizde dış ortam hava kalitesine ilişkin parametrelerin yönetimi Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, 2019 yılı itibarıyla geçerli olan hava kalitesi limit değerlerine ilişkin bilgi Çizelge A.1’te verilmektedir.

Ancak farklı kirlenicilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirlenicilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesi için iyi, orta, kötü, tehlikeli vb şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği sorunları ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd, 2003a). Bir bölgedeki kirlenici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd, 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirlenici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uygun olarak oluşturulmuştur. 5 temel kirlenici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Çizelge A.1 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri

| KİRLLETİCİ | ORTALAMA SÜRE | LİMİT DEĞER | | UYARI EŞİĞİ |
|------------------|---|-----------------------------------|-----------------------------------|---|
| | | 2018 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) | 2019 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) | |
| SO ₂ | saatlik -insan sağlığının korunması için- | 380 | 350 | 500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de – hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür) |
| | 24 saatlik -insan sağlığının korunması için- | 150 | 125 | |
| | yıllık ve kış dönemi (1 Ekim’den 31 Mart’a kadar) -insan sağlığının korunması için- | 20 | 20 | |
| NO ₂ | saatlik -insan sağlığının korunması için- | 260 | 250 | 400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de – hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür) |
| | yıllık -insan sağlığının korunması için- | 44 | 40 | |
| NO _x | yıllık -vejetasyonun korunması için- | 30 | 30 | ---- |
| PM ₁₀ | 24 saatlik -insan sağlığının korunması için- | 60 | 50 | ---- |
| | yıllık -insan sağlığının korunması için- | 44 | 40 | |
| Pb | yıllık -insan sağlığının korunması için- | 0,6 | 0,5 | ---- |
| BENZEN | yıllık -insan sağlığının korunması için- | 8 | 7 | ---- |
| CO | maksimum günlük 8 saatlik ortalama -insan sağlığının korunması için- | 10.000 | 10.000 | ---- |

(Kaynak: Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği)

Hava kalitesine ilişkin hava kalite indeksi karşılaştırması da Çizelge A.2’ de verilmektedir.

Çizelge A.2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

| İndeks | HKİ | SO ₂ [µg/m ³] | NO ₂ [µg/m ³] | CO [µg/m ³] | O ₃ [µg/m ³] | PM10 [µg/m ³] |
|-----------|-----------|--------------------------------------|--------------------------------------|----------------------------|-------------------------------------|---------------------------|
| | | 1 Sa. Ort. | 1 Sa. Ort. | 8 Sa. Ort. | 8 Sa. Ort. | 24 Sa. Ort. |
| İyi | 0 – 50 | 0-100 | 0-100 | 0-5.500 | 0-120 ^L | 0-50 |
| Orta | 51 – 100 | 101-250 | 101-200 | 5.501-10.000 | 121-160 | 51-100 |
| Hassas | 101 – 150 | 251-500 | 201-500 | 10.001-16.000 ^L | 161-180 ^B | 101-260 |
| Sağlıksız | 151 – 200 | 501-850 | 501-1.000 | 16.001-24.000 | 181-240 ^U | 261-400 |
| Kötü | 201 – 300 | 851-1.100 | 1.001-2.000 | 24.001-32.000 | 241-700 | 401-520 |
| Tehlikeli | 301 – 500 | >1.101 | >2.001 | >32.001 | >701 | >521 |

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Çizelge A.3 - Ulusal hava kalitesi indeksi

| Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler | Sağlık Endişe Seviyeleri | Renkler | Anlamı |
|--------------------------------------|-----------------------------|-------------------------------------|---|
| Hava Kalitesi İndeksi aralığında bu | ..hava kalitesi koşulları.. | ..bu renkler ile sembolize edilir.. | ..ve renkler bu anlama gelir. |
| 0 - 50 | İyi | Yeşil | Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmiyor. |
| 51 - 100 | Orta | Sarı | Hava kalitesi uygun fakat alışılmadık şekilde hava kirliliğine hassas olan çok az sayıdaki insanlar için bazı kirleticiler açısından orta düzeyde sağlık endişesi oluşabilir. |
| 101- 150 | Hassas | Turuncu | Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel olarak kamunun etkilenmesi olası değildir. |
| 151 - 200 | Sağlıksız | Kırmızı | Herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir, hassas gruplar için ciddi sağlık etkileri söz konusu olabilir. |
| 201 - 300 | Kötü | Mor | Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir. |
| 301 - 500 | Tehlikeli | Kahverengi | Sağlık alarmı: Herkes daha ciddi sağlık etkileri ile karşılaşabilir. |

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Kirleticiler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO_2), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO_2 ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO_2), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO_2 ' nin ozon veya radikallerle (OH veya HO_2 gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO_2 kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO_2 derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO_2 derişimine uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM_{10}), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM 'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM_{10} -10 μm 'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 μm 'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM_{10} için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM_{10} solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkayıcı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM_{10} 'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM_{10} maruziyetine karşı hassastır. PM_{10} yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler *akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler %100 olarak kana geçebilir.*

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerlere ulaşılmasının bir sebebi de enverziyon durumudur. CO'in global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

Enverziyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'in ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xilen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

Gaziantep'te hava kirliliği mevsimsel özellik göstermektedir. Kış ayları, sonbaharın geç dönemleri ile ilkbaharın erken dönemlerinde hissedilen ve tespit edilen kirlilik mevcuttur. Bu durum Gaziantep'te hava kirliliği kaynağının sanayiden ve motorlu taşıtlardan kaynaklanan bir kirliliğin değil, ısınmadan kaynaklanan bir hava kirliliğinin etkin olduğunu göstermektedir.

Gaziantep'te, gerek sanayi tesislerinin yoğunlaştığı alanların yer seçimlerinin hava kalitesi bakımından doğru yapılmış olması, gerekse de sanayide ağırlıklı olarak kullanılan enerji kaynaklarının (elektrik, doğalgaz) kirletici vasıflarının düşük olması nedeni ile kent yerleşmesi üzerinde sanayi tesislerinden kaynaklı hava kirliliğinin etkisi oldukça düşüktür.

İlimizde, özellikle ısınma amaçlı olarak fosil yakıtların kullanımının son yıllarda artması sebebiyle, şehrimizdeki hava kirliliğinde artışlar meydana gelmiştir. Bu kirliliğinin nedeni ise, yakıt türünün ve çeşidinin kirletici vasfının yüksek olmasıdır.

Çizelge A.4 – Gaziantep ilinde 2019 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları

| | Katı Yakıt | | | Doğalgaz | | Fuel Oil | |
|--------|-----------------------|--------------|-----------------------|------------------------------------|------------------------------------|-----------------------------------|----------------------|
| | Kullanım Yeri | Cinsi | Tüketim Miktarı (ton) | Kullanım Yeri | Tüketim Miktarı (sm ³) | Kullanım Yeri | Tüketim Miktarı (kg) |
| Sanayi | | İthal Kömür | 43.831 | | 274.479.660 | | |
| | | İthal Kömür | 126.608 | | | | |
| | | Yerli Linyit | 105.000 | | | | |
| | | | | | | | |
| | Tüketim Miktarı (ton) | | | Tüketim Miktarı (sm ³) | | Tüketim Miktarı (m ³) | |
| Konut | 375.545,73 | | | 361.803.442 | | Veri elde edilememiştir | |

(Mahlukatçılar Odası, Gazdaş)

Çizelge A.5 - 2019 yılında Gaziantep ilindeki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı

| Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı | İldeki Toplam Araç Sayısı | Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı |
|--|---------------------------|-----------------------------------|
| 33 | 518.415 | 186.428 |

(Kaynak: 2019 Yılı TÜİK verileri)

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Pasif Örnekleme Çalışmaları

Bu çalışmada Gaziantep il merkezinde ısınma kaynaklı oluşan hava kirliliğinin tespiti amacıyla “Pasif Örnekleme Çalışması” yapılmıştır. Pasif örnekleme çalışmasında NO₂, SO₂, O₃ ve HCl-HBr-HF-HNO₃-H₂SO₄ gibi kirletici parametreler üzerinde çalışmalar yapılmıştır. Ayrıca PM₁₀ için 9 noktada aktif örnekleme çalışması yapılmıştır. İl merkezinde 29 nokta (Tablo 6) belirlenerek noktaların her birine 4'er adet pasif örnekleme tüpü yerleştirilmiştir.

Pasif örnekleme çalışması kış ayları dikkate alınarak planlanmıştır. 2015 yılında Ocak-Şubat-Mart (1. Dönem) ve Ekim, Kasım, Aralık (2. Dönem) aylarını kapsayacak şekilde örnekleme çalışması yapılmıştır. Çalışma 6 ay sürmüş ve tüpler ayda bir değiştirilmiştir. Çalışmanın ilk dönemi ve raporu tamamlanmış sonuçlar aşağıda değerlendirilmiştir. 2. Dönem örnekleme çalışması tamamlanmış fakat raporlama süreci devam etmektedir.

İlk dönem yapılan ölçümler SKHKKY EK-2 gereğince değerlendirilmiş olup; NO₂ Pasif örnekleme ölçüm sonuçları 7, 26 ve 29 nolu noktalarda sınır değerinin üstünde bulunmuştur. Diğer noktalardaki ölçüm sonuçları sınır değerinin altındadır.

SO₂ Pasif Örnekleme ölçüm sonuçları 1, 2, 5, 6, 8, 9, 23, 25, 26, 27, 28 nolu noktalarda UVS sınır değerinin üstündedir.

Yapılan ölçümler Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince değerlendirilmiş olup, O₃ Pasif Örnekleme ölçüm sonuçları Yönetmeliğin Ek-1 Ozon için uzun vadeli hedefler, hedef değerler, bilgilendirme ve uyarı eşikleri tablosundaki belirtilen 120 µg/m³ sınır değerinin altındadır.

1. Dönem PM₁₀ ölçümü yapılan noktalardan 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 da bulunan konsantrasyonlar SKHKKY Ek-1.b.2.2'de belirtilen sınır değerlere uygundur. Ancak 2. Dönem verileri incelendiğinde 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9 noktalarında PM₁₀ sınır değerleri aşımıştır.

A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları

A.4. Ölçüm İstasyonları

Bakanlığımıza ait Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağına bağlı, Gaziantep İlinde verileri alınan 1 adet sabit hava kalitesi bulunmaktadır. Mevcut izleme istasyonuna ek olarak 5 adet Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu hazır hale getirilmiştir. İstasyonda sürekli olarak Kükürtdioksit (SO₂) ve Partikül Madde (PM₁₀) gibi parametreler otomatik olarak ölçülmekte ve saatlik değerler olarak alınmaktadır. Hava kalitesi ölçüm değerleri www.havaizleme.gov.tr adresinden temin edilmiştir. İstasyonda ölçülen bu değerler öncelikle elektronik ağ sistemi sayesinde Bakanlığımız veri toplama merkezine iletilmekte olup buradan da İl Müdürlüğümüzde bulunan bilgisayar ve modem aracılığı ile bilgiler elektronik ortama aktarılmakta ve istenildiği zaman ulaşılabilecek nitelikte depolanmaktadır. Bu ölçümlere ait saatlik, günlük, haftalık ve aylık verilerin internet sitesinden www.havaizleme.gov.tr adresinden izlenmesi mümkündür.

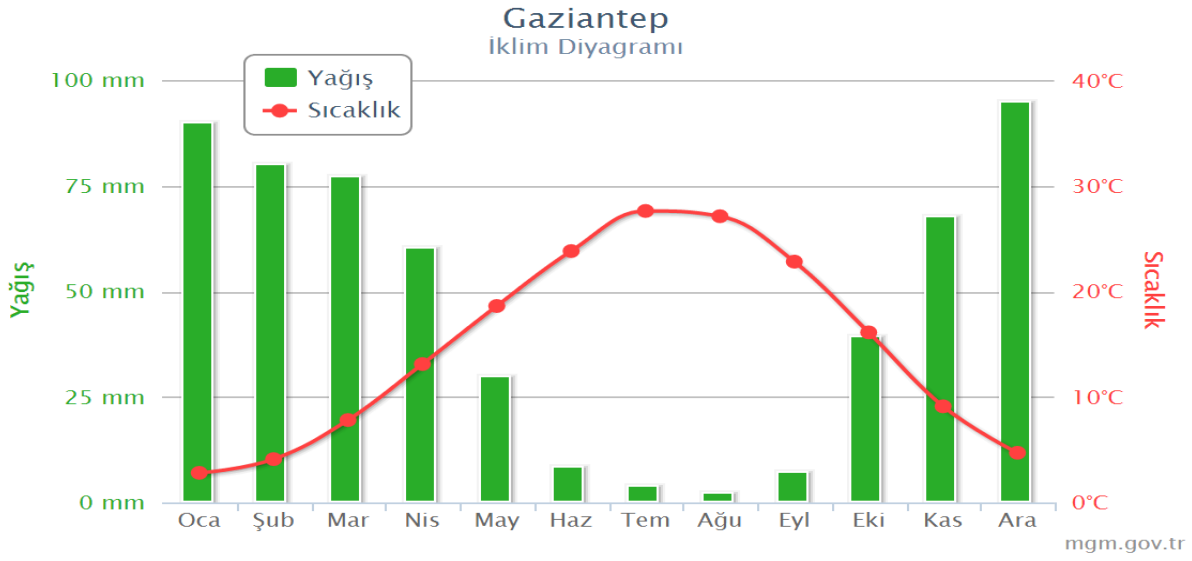
Hava Kalitesi İzleme İstasyonu trafiğin yoğun olduğu yerde olup il merkezini temsil etmektedir.

- Ulusal izleme ağına bağlı olmayan hava kalitesi izleme istasyonu var mı?

İlimizde ulusal izleme ağına bağlı olmayan hava kalitesi izleme istasyonu bulunmamaktadır.

- Meteorolojik veri

Gaziantep, Akdeniz ve kara ikliminin geçiş bölgesinde yer almaktadır. Bu nedenle ne Akdeniz ne de kara ikliminin özelliklerini tamamen temsil etmektedir. İlin güney kesimleri Akdeniz ikliminin etkisi altında olmakla beraber genel olarak yazlar sıcak ve kurak, fakat akşamları serindir. Kışları ise ılık ve yağışlıdır. Gaziantep il toprakları ile Akdeniz arasında dağların olması (Amanos Dağları) nedeniyle mevsimlerde iklim az çok karasal bir nitelik kazanır. Zeytin ağaçlarının daha çok ilin güneyinde oluşu da Akdeniz ikliminin belli bir kesimde etkili olduğunu gösterir. Gaziantep yaylasının yüksek kesimleri ve Sof Dağlarında kış daha da serttir. Gaziantep'te en çok yağış kış ve ilkbahar aylarında görülür ve egemen rüzgâr İodosdur. İl kışın doğu ve kuzeydoğu rüzgârlarının etkisi altında kalır. Ayrıca karayel ve günbatısı rüzgârlarının da etkisi vardır.



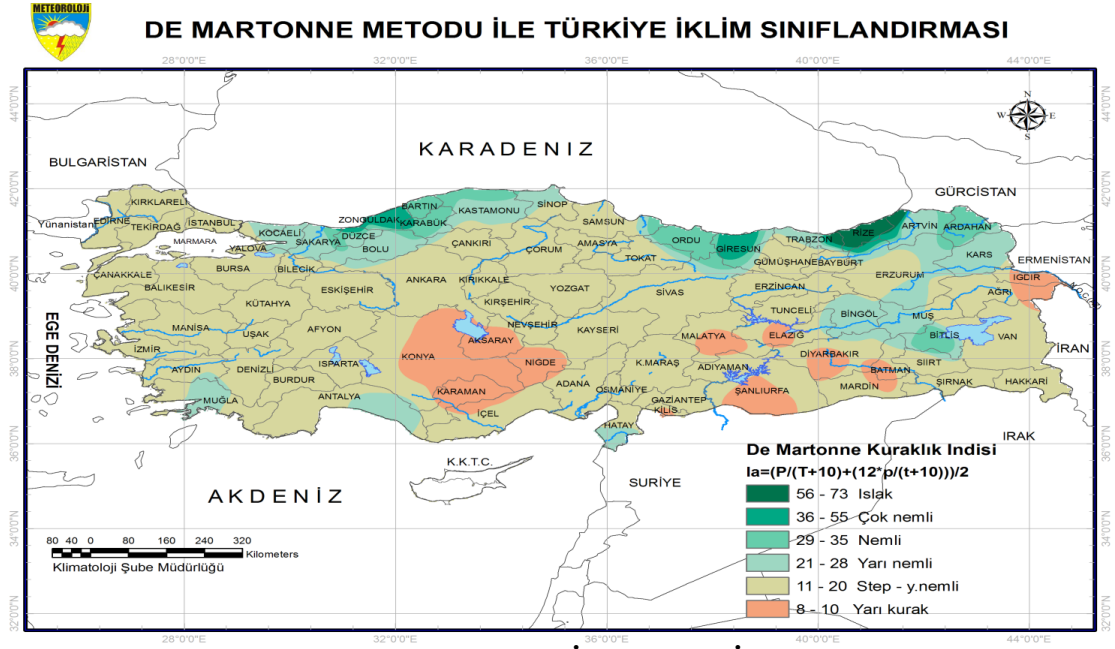
Grafik A.1 - Gaziantep İklim Diyagramı

Çizelge A.6 - Gaziantep İklim Sınıflandırması

| | | | | |
|--|-----------------------|--------------------------------|------------------------|---|
| Aydeniz İklim Sınıflandırması | | | | |
| Kuraklık Katsayısı | 1,02 | İklim Tipi | Kurak | |
| Erinç İklim Sınıflandırması | | | | |
| Yağış Etkinlik İndisi | 25,94 | İklim Tipi | Yarı Nemli | |
| DeMartonne İklim Sınıflandırması | | | | |
| Kuraklık İndisi | 12,66 | İklim Tipi | Step-Nemli arası | |
| Trewartha İklim Sınıflandırması (evrensel sıcaklık ölçeğine göre) | | | | |
| Kış mevsimi iklim tipi | Kışları serin, (2,80) | Yaz mevsimi iklim tipi | yazları sıcak (27,60) | |
| Thornthwaite İklim Sınıflandırması | | | | |
| İklim Sınıfı | C1,B'2,s2,b'2 | C1: Yarı Kurak-az nemli | B'2: Mezotermal | s2: Su fazlası kış mevsiminde ve çok kuvvetli olan b'2: Yaz buharlaşma oranı: % 57 |



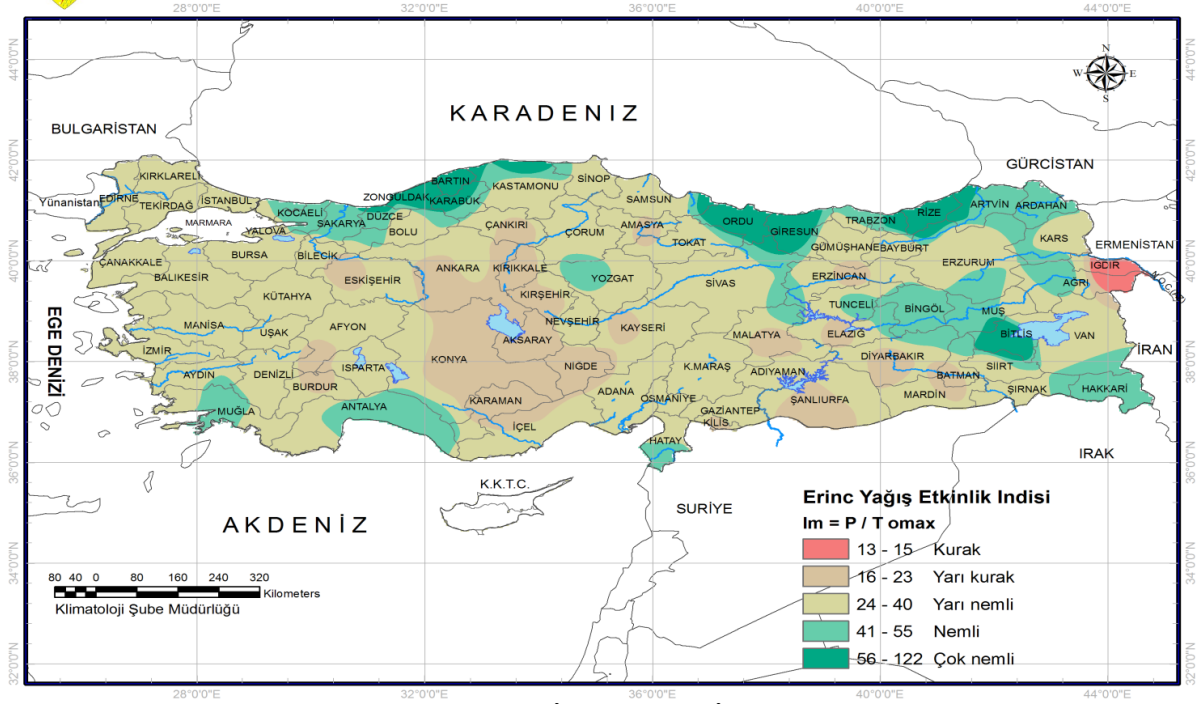
Harita A.1 - Aydeniz Metodu İle Türkiye İklim Sınıflandırılması



Harita A.2 - De Martonne Metodu İle Türkiye İklim Sınıflandırılması



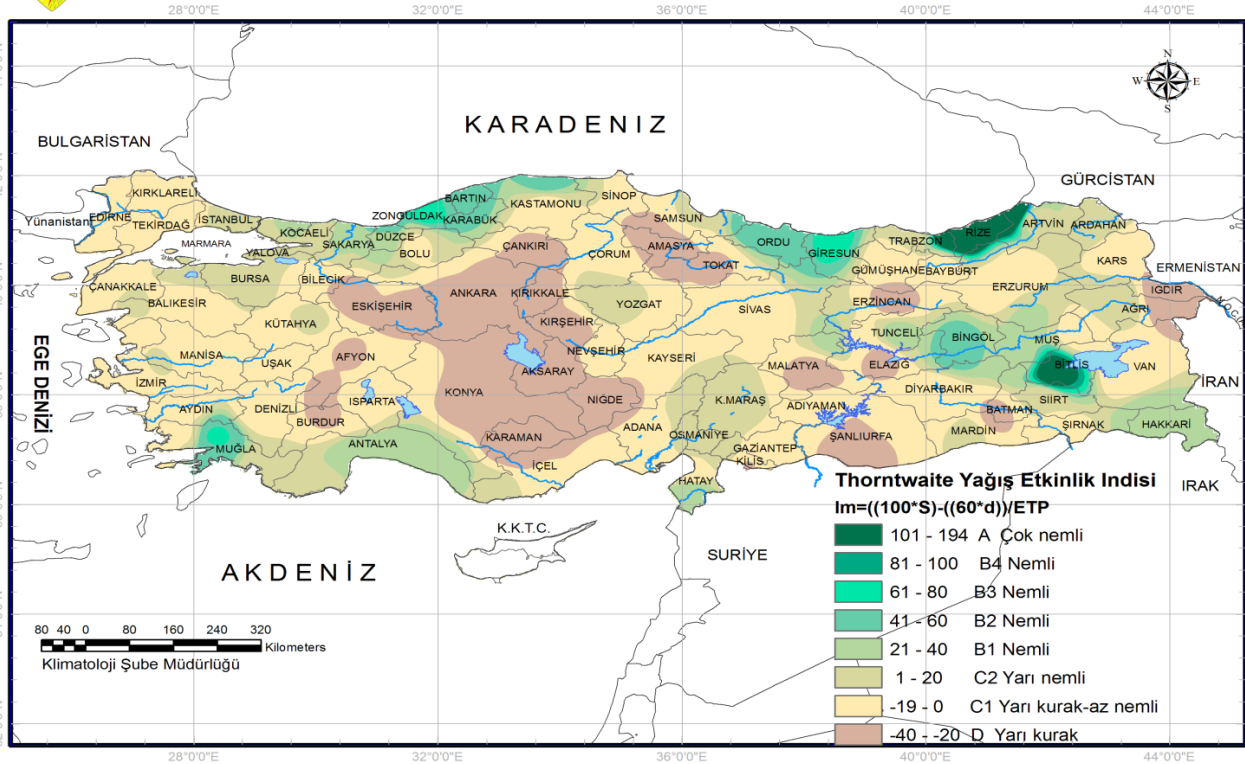
ERİNC METODU İLE TÜRKİYE İKLİM SINIFLANDIRMASI



Harita A.3 - Erinc Metodu İle Türkiye İklim Sınıflandırılması



THORNTHWAITTE METODU İLE TÜRKİYE İKLİM SINIFLANDIRMASI

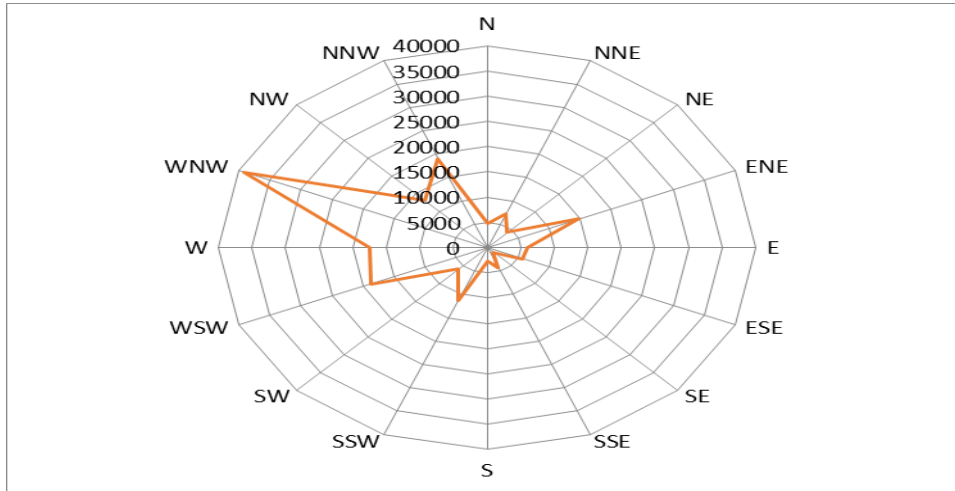


Harita A.4 - Thornthwaite Metodu İle Türkiye İklim Sınıflandırılması

Çizelge A.7 - Gaziantep Uzun Yıl Verilerine Göre Hâkim Rüzgâr Yönü Bilgileri

| Uzun Yıllar Aylık Hâkim Rüzgâr Yönü (°) | | |
|---|----|--------------|
| İstasyon No | Ay | Hâkim Yön(°) |
| 17261 | 1 | ENE |
| 17261 | 2 | ENE |
| 17261 | 3 | WNW |
| 17261 | 4 | WNW |
| 17261 | 5 | WNW |
| 17261 | 6 | WNW |
| 17261 | 7 | WNW |
| 17261 | 8 | WNW |
| 17261 | 9 | WNW |
| 17261 | 10 | WSW |
| 17261 | 11 | WSW |
| 17261 | 12 | ENE |

NOT: Gaziantep İlinin Uzun Yıl Verilerine Göre Hâkim Rüzgâr Yönü WNW'dir.
NOT: Verilen Bilgilerde İhtilaf Vukuunda Genel Müdürlük Merkez Birimleri Kayılları Esas Alınacaktır.



Grafik A.2 - Gaziantep 1994-2019 Rüzgar Esme Sayılarına Göre Hakim Rüzgar Yön Diyagramı
 (Gaziantep Meteoroloji İl Müdürlüğü)

Çizelge A.8 - Gaziantep Meteoroloji İl Müdürlüğü, İl İklim Verileri (1950-2019)

| Gaziantep Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen Ortalama Değerler (1950-2019) | | | | | | | | | | | | | |
|--|---------------------------------------|-------|------------------------|-------|-------|----------------------------|--------|---------|---------------|-------|-------|-------------------------|--------|
| Değerler | Ocak | Şubat | Mart | Nisan | Mayıs | Haziran | Temmuz | Ağustos | Eylül | Ekim | Kasım | Aralık | Yıllık |
| Ortalama Sıcaklık (C°) | 2,9 | 4,3 | 8,0 | 13,2 | 18,6 | 24,0 | 27,7 | 27,4 | 22,8 | 16,1 | 9,4 | 4,8 | 14,9 |
| Ortalama En Yüksek Sıcaklık (C°) | 7,4 | 9,3 | 13,7 | 19,5 | 25,40 | 31,1 | 35,0 | 35,1 | 31,0 | 24,10 | 16,1 | 9,6 | 21,4 |
| Ortalama En Düşük Sıcaklık (C°) | -0,7 | 0,0 | 2,9 | 7,2 | 11,80 | 17,00 | 21,0 | 20,9 | 16,1 | 9,9 | 4,4 | 0,9 | 9,3 |
| Ortalama Güneşlenme Süresi (saat) | 3,7 | 4,5 | 5,6 | 7,1 | 8,7 | 10,7 | 11,0 | 10,3 | 9,0 | 7,2 | 5,5 | 3,6 | 86,9 |
| Ortalama Yağışlı Gün Sayısı | 13,2 | 11,9 | 11,9 | 9,9 | 7,0 | 2,0 | 0,5 | 0,4 | 1,4 | 6,0 | 8,2 | 11,9 | 84,3 |
| Aylık Toplam Yağış Miktarı Ortalaması (kg/m ²) | 101,7 | 82,3 | 71,8 | 52,6 | 30,9 | 6,7 | 2,7 | 1,9 | 5,7 | 36,0 | 62,1 | 95,7 | 550,1 |
| Gaziantep Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen En Yüksek ve En Düşük Değerler (1950-2019) | | | | | | | | | | | | | |
| En Yüksek Sıcaklık (C°) | 19,0 | 24,3 | 28,1 | 34,0 | 37,8 | 39,6 | 44,0 | 42,8 | 40,8 | 36,4 | 27,3 | 24,4 | 44,0 |
| En Düşük Sıcaklık(C°) | -17,5 | -15,6 | -11,0 | -4,3 | 0,4 | 4,5 | 9,0 | 10,8 | 3,4 | -3,9 | -9,7 | -15,0 | 17,5 |
| Günlük Toplam En Yüksek Yağış Miktarı | 73,60 kg/m ² 10.02.1953 | | Günlük En Hızlı Rüzgâr | | | 115,60 km/sa 21.03.1968 | | | En Yüksek Kar | | | 100,00 cm 08.02.1968 | |

- o İzleme istasyonu yerinin tanımlanması

| İstasyon Bilgileri | |
|----------------------|--|
| Adı | Gaziantep |
| Sahibi | CSB - Akdeniz THM |
| Tipi | Kentsel |
| Şehir | Gaziantep |
| İlçe | Şahinbey |
| Kurulum Yılı | 2006 |
| Ölçülen parametreler | PM ₁₀ ve SO ₂ |
| Koordinat Bilgileri | Enlem: 37,3510 ⁰ Boylam: 37,0583 ⁰ |

İstasyonunun 10 m yanında trafiğe açık cadde geçmektedir. 7 m arkasında konutlarla çevrilidir. 1. Organize Sanayi Bölgesine uzaklığı kuş uçuşu olarak 12 km mesafededir. İstasyonun trafiğe açık caddede bulunmasından dolayı trafikten kaynaklanabilecek emisyon değerlerinden etkilenebilecek durumdadır.

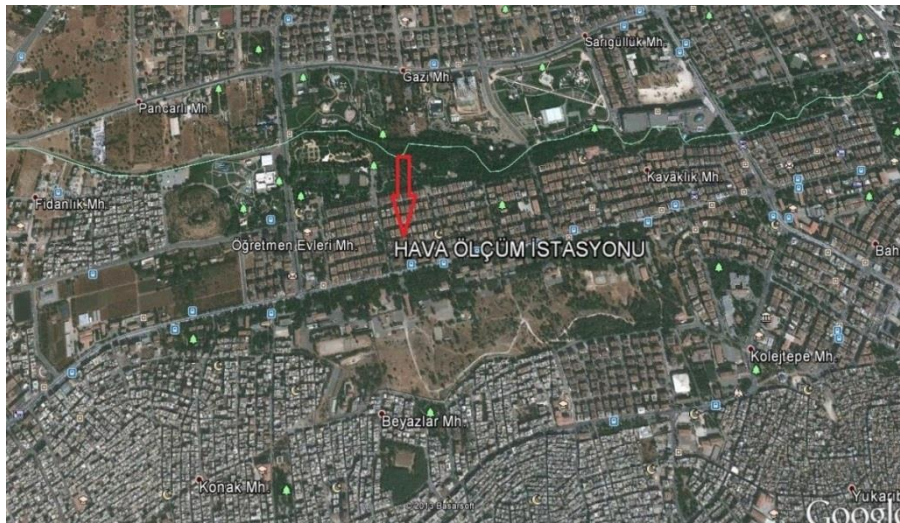


Resim A.1 - Gaziantep Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu

Çizelge A.9 - İlde bulunan hava kalitesi izleme istasyonları sayısı, tipleri, ölçtüğü parametreler ve koordinatları

| İstasyon Adı | Ölçülen Parametreler | İstasyon Tipi | Koordinatı | |
|------------------|-------------------------------------|---------------|-----------------------|------------------------|
| | | | X | Y |
| Gaziantep | SO ₂ ve PM ₁₀ | Kentsel | 37 3' 30.75" K Enlemi | 37 21' 3.32" D Boylamı |

- İstasyonun temsil ettiği varsayılan alanın tanımlanması



Harita A.5 - İstasyon ve çevresini gösterir harita

o İstasyonlarda ölçülen hava kalitesi verileri

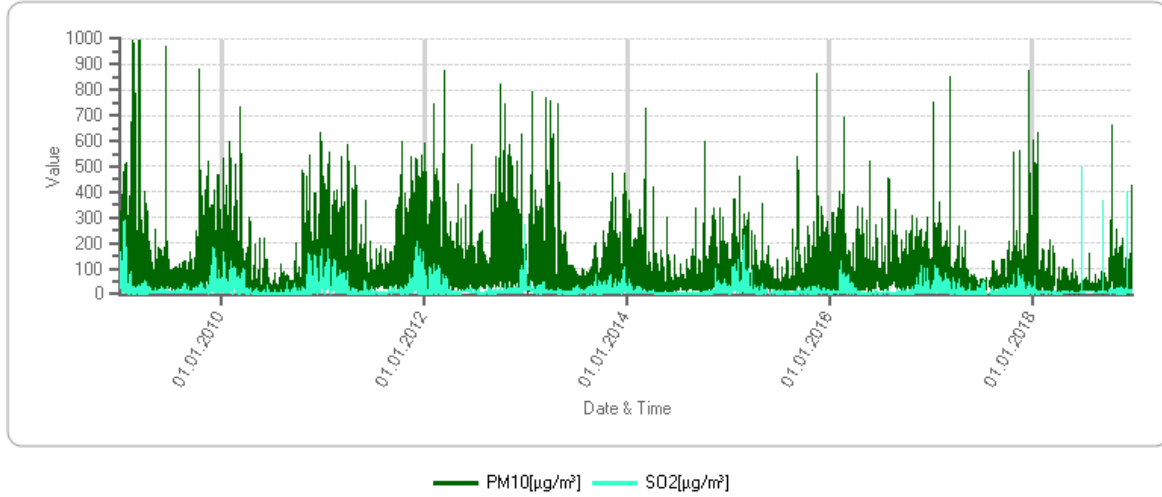
Gaziantep istasyonuna ait veriler 2007-2020 (2020-Ocak/Nisan) yıllarına ait aylık ve yıllık ortalamalar şeklinde aşağıdaki çizelgede yer almaktadır. Söz konusu veriler Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği kapsamında değerlendirilmiştir.

Çizelge A.10 - Yıllara göre hava kalitesi izleme verileri aylık ve yıllık ortalamaları çizelgesi

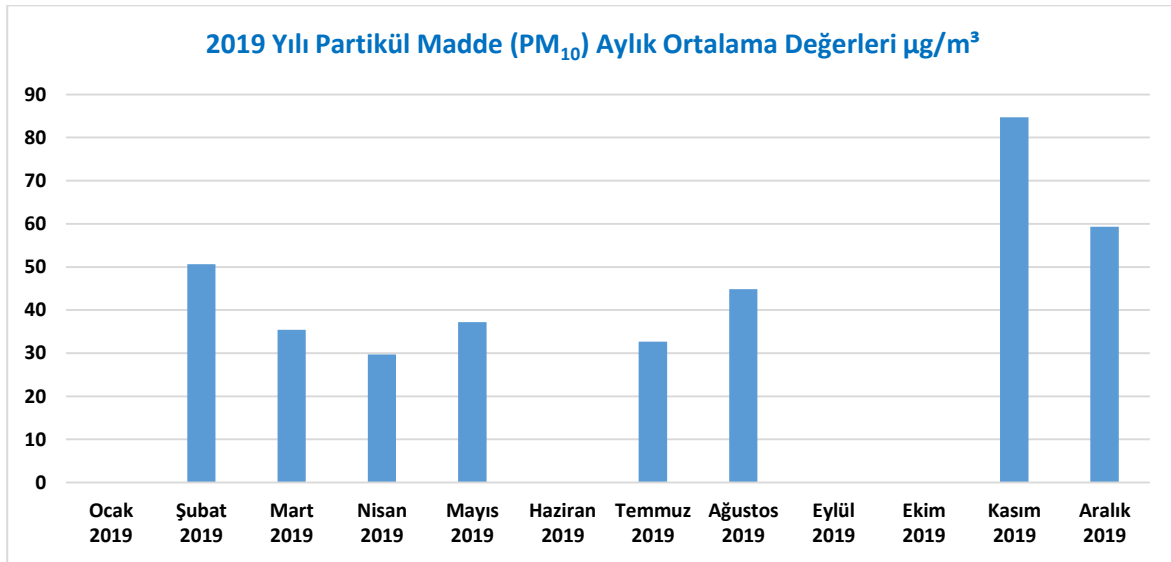
| Son 12 (On İki) Yıllık Hava Kalitesi Ölçüm Değerleri | | | | | | | | | | | | | | |
|--|------------------|------|-------|-------|-------|-------|---------|--------|---------|-------|------|-------|--------|--------------------------------------|
| | | OCAK | SUBAT | MART | NİSAN | MAYIS | HAZİRAN | TEMMUZ | AGUSTOS | EYLÜL | EKİM | KASIM | ARALIK | YILLIK ORTALAMA (µg/m ³) |
| 2007 | SO ₂ | 103 | 46 | 23 | 6 | 3 | 3 | 3 | 189 | 7 | 10 | 27 | 69 | 41 |
| | PM ₁₀ | 149 | 135 | 99 | 67 | 141 | 75 | 70 | 75 | 92 | 138 | 141 | - | 107 |
| 2008 | SO ₂ | - | - | - | - | - | - | - | 3 | - | - | 15 | 62 | 27 |
| | PM ₁₀ | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 128 | - | 128 |
| 2009 | SO ₂ | 61 | 12 | 10 | 9 | 8 | 8 | 8 | 11 | 8 | 11 | 23 | 29 | 17 |
| | PM ₁₀ | - | 137 | 85 | 68 | 54 | 72 | 46 | 46 | 46 | 113 | 122 | 120 | 83 |
| 2010 | SO ₂ | 30 | 32 | 22 | 6 | 5 | 4 | 3 | 5 | 5 | 5 | 41 | 43 | 17 |
| | PM ₁₀ | 124 | 124 | 104 | 48 | 27 | 36 | 25 | 35 | 34 | 67 | 97 | 134 | 71 |
| 2011 | SO ₂ | 42 | 32 | 25 | 4 | 2 | 4 | 4 | 4 | 6 | 7 | 27 | 53 | 18 |
| | PM ₁₀ | 143 | 120 | 95 | 96 | 68 | 54 | 66 | 63 | 88 | 112 | 122 | 183 | 101 |
| 2012 | SO ₂ | 19 | 32 | 14 | 3 | 8 | 9 | 5 | 5 | 5 | 8 | 10 | 34 | 13 |
| | PM ₁₀ | 130 | 132 | 112 | 85 | 74 | 78 | 77 | 73 | 138 | 164 | 141 | - | 109 |
| 2013 | SO ₂ | 25 | 12 | 10 | 7 | 7 | 7 | 6 | 8 | 9 | 15 | 16 | 23 | 12 |
| | PM ₁₀ | 102 | 103 | 94 | 134 | 58 | 44 | 41 | 47 | 46 | 58 | 96 | 94 | 76 |
| 2014 | SO ₂ | 10 | 10 | 6 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 14 | 17 | 7 |
| | PM ₁₀ | 91 | 75 | 68 | 48 | 40 | 37 | 40 | 53 | 47 | 53 | 76 | 78 | 59 |
| 2015 | SO ₂ | 30 | 32 | 20 | 7 | 6 | 4 | 5 | 3 | 5 | 6 | 9 | 8 | 11 |
| | PM ₁₀ | 78 | 76 | 59 | 43 | 47 | 37 | 38 | 42 | 104 | 58 | 78 | 76 | 60 |
| 2016 | SO ₂ | 5 | 22 | 12 | 4 | 3 | 4 | 5 | 3 | 4 | 5 | 18 | 16 | 8 |
| | PM ₁₀ | 60 | 93 | 48 | 75 | 64 | 66 | 53 | 89 | 54 | 87 | 101 | 65 | 68 |
| 2017 | SO ₂ | 21 | 21 | 10 | 6 | 3 | 5 | 10 | 4 | 5 | 8 | 13 | 8 | 10 |
| | PM ₁₀ | 80 | 75 | 62 | 37 | 29 | 24 | 30 | 40 | 42 | 59 | 67 | 95 | 54 |
| 2018 | SO ₂ | 8 | 5 | 4 | 5 | 7 | 7 | 11 | 9 | 6 | 7 | 6 | 8 | 7 |
| | PM ₁₀ | 68 | 54 | 51 | 34 | 34 | 25 | 29 | 26 | 24 | 66 | 52 | 46 | 43 |
| 2019 | SO ₂ | 6,37 | 5,52 | 4,7 | 4,33 | 4,56 | 6,67 | 7,02 | 11,55 | 15 | 7,15 | 8,5 | 11,75 | 7,58 |
| | PM ₁₀ | 68,3 | 48,8 | 35 | 30,2 | 36,6 | 36,14 | 33,2 | 45,12 | 41,2 | 57,9 | 83,5 | 59,81 | 48,47 |
| 2020 | SO ₂ | 10,7 | 9,43 | 9 | 3,95 | | | | | | | | | |
| | PM ₁₀ | 46,2 | 44,96 | 47,86 | 37,8 | | | | | | | | | |

Gaziantep istasyonuna ait 2019-2020 yıllık ortalama PM_{10} ve SO_2 verilerinin değerlendirilmesi; 2008 yılında $128 \mu\text{g}/\text{m}^3$ olan PM_{10} değeri 2019 yılında $48,47 \mu\text{g}/\text{m}^3$ olarak ölçülmüştür. 2008 yılında $27 \mu\text{g}/\text{m}^3$ olan SO_2 değeri 2019 yılında $7,58 \mu\text{g}/\text{m}^3$ olarak ölçülmüştür. Yıllık sınır değerler 2008 yılından başlayarak, kademeli olarak Avrupa Birliği sınır değerlerine ulaşana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalmıştır.

İstasyon:Gaziantep Periyodik:01.01.2009 00:00 - 01.01.2019 00:00 Rapor Türü:AVG



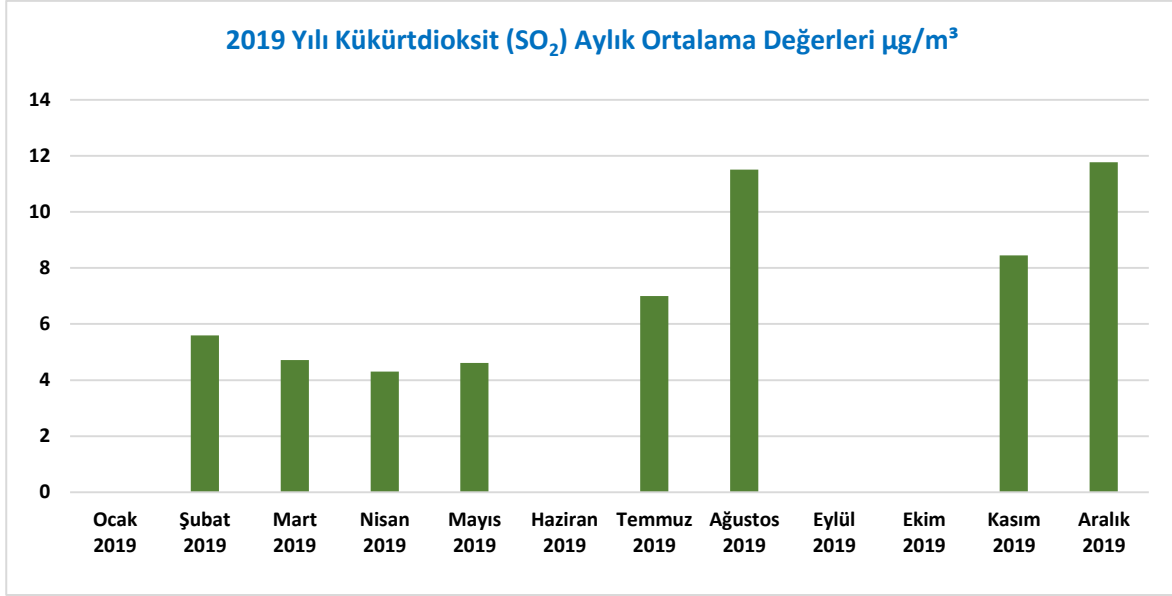
Grafik A.3- PM_{10} - SO_2 ortalamalarının tek grafikte gösterimi (2009-2019)
(www.havaizleme.gov.tr)



Grafik A.4 – Gaziantep Hava Kalitesi İzleme İstasyonları 2019 yılı aylık ortalama partikül madde (PM_{10}) değerleri

(Akdeniz Temiz Hava Merkezi, 2020)

(Ocak, Haziran, Eylül ve Ekim aylarında PM_{10} cihazı arızalanması nedeniyle veri girişi olmamıştır)



Grafik A.5 – Gaziantep Hava Kalitesi İzleme İstasyonları 2019 yılı aylık ortalama kükürtdioksit (SO₂) değerleri
(Akdeniz Temiz Hava Merkezi, 2020)

Çizelge A.11 - Gaziantep Hava Kalitesi İzleme İstasyonları 2019 yılı aylık ortalama partikül madde ve kükürtdioksit (µg/m³) verileri
(Akdeniz Temiz Hava Merkezi, 2020)

| | PM ₁₀ | SO ₂ |
|-----------------|------------------|-----------------|
| Ocak | 0* | 0* |
| Şubat | 50,62 | 5,59 |
| Mart | 35,45 | 4,72 |
| Nisan | 29,73 | 4,3 |
| Mayıs | 37,17 | 4,61 |
| Haziran | 0* | 0* |
| Temmuz | 32,7 | 7 |
| Ağustos | 44,82 | 11,51 |
| Eylül | 0* | 0* |
| Ekim | 0* | 0* |
| Kasım | 84,71 | 8,45 |
| Aralık | 59,32 | 11,77 |
| Ortalama | 46,82 | 7,24 |

A.5. Gürültü

A.6. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

Ülkemizde, emisyonların tesis seviyesinde takibine yönelik mevzuat çalışmaları 2010 yılında başlamış, Bakanlığımız ve ilgili kurumlar ile kuruluşlar arasında oluşturulan teknik bir çalışma grubu Sera gazı emisyonlarının takibine ilişkin yasal çerçevenin temelleri “ Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik ” in 25 Nisan 2012 Tarihli ve 28274 Sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe girmesiyle atılmıştır. Yönetmelik, Doğrulayıcı Kuruluşlar için TÜRKAK tarafından yapılması gereken akreditasyon yükümlülüğünü 2017 yılına ertelemek üzere revize edilerek 17 Mayıs 2014 tarih ve 29003 Sayılı Resmi Gazete’ de tekrar yayımlanmıştır. Yönetmeliğimiz ihtiyaçlar doğrultusunda bir kez daha revize edilmiş, 31 Mayıs 2017 tarihli ve 30082 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.

Söz konusu yönetmelik, 2003/87/EC sayılı AB Emisyon Ticareti Direktifinin, sera gazı emisyonlarının izlenmesi, raporlanması ve doğrulanması konularını uyumlaştıracak şekilde hazırlanmış olup, AB Çevre Müktesebatına uyum çerçevesinde önemli bir adım atılmıştır.

Ulusal mevzuat kapsamında, elektrik, çimento, demir-çelik, rafineri, seramik, kireç, kâğıt ve cam üretimi gibi sektörlerden kaynaklanan ve ulusal sera gazı emisyonlarının yaklaşık yarısını teşkil eden sera gazı emisyonları tesis seviyesinde izlenmektedir.

Yönetmelik kapsamında yürütülecek izleme ve raporlama iş ve işlemlerinin detaylandırılmasına yönelik “Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi ve Raporlanması Hakkında Tebliğ” 22 Temmuz 2014 tarih ve 29068 sayılı Resmi Gazete’ de, tesis bazında hazırlanacak emisyon raporlarının Bakanlığa gönderilmeden önce yetkili bağımsız kuruluşlarca doğrulanması ile ilgili hususlar ve bahse konu doğrulayıcıların yetkilendirilmesine ilişkin şartlara yönelik “Sera Gazı Emisyon Raporlarının Doğrulanması ve Doğrulayıcı Kuruluşların Yetkilendirilmesi Tebliği” ise 02 Nisan 2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik kapsamındaki tesisler öncelikle sera gazı izleme planlarını hazırlayarak sera gazı emisyonlarının ilk izlenmeye başlanacağı tarihten en az 6 ay önce Bakanlığa onay için göndermekle yükümlüdür. İzleme planı onaylandıktan sonra tesis, sera gazı emisyonlarını bu plan çerçevesinde her takvim yılı (1 Ocak -31 Aralık) için izlemek ve her yılın 30 Nisan tarihine kadar bir önceki yılın sera gazı emisyon raporunu Bakanlıktan tarafından yetkilendirilmiş doğrulayıcı kuruluşlara doğrularak Bakanlığa raporlamakla yükümlüdür.

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri tarafından elde edilecek bilgilerin kapsamı; Bakanlığımızın Stratejik Planıyla ve Planda belirtilen iklim değişikliği ile ilişkili Üst politika belgeleriyle uyumlu olma bazında değerlendirilerek; Eksen 1: Çevre başlığı altındaki “Hedef 1.2. Hava Kalitesi ve Gürültü Kontrolü, İklim Değişikliği ve Ozon Tabakasının Korunması” na paralel unsurlar içermelidir.

Stratejik Planda yer alan söz konusu hedef kapsamında özellikle; “sera gazı emisyonlarının azaltılması ve iklim değişikliğine uyum ile ilgili ulusal ölçekte plan, proje ve mevzuat çalışmaları devam etmekte olduğu” ifade edilmiştir. Bu doğrultuda iklim değişikliğine uyum, sera gazı azaltımı ve ozon tabakasının korunması bağlamında yürütülen çalışmalar da mevcuttur.

Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planı kapsamında, 30 Büyükşehir Belediyesinde Yerel İklim Değişikliği Eylem Planının (YİDEP) hazırlanabilmesi için mevzuat çalışmaları yapılacağı belirtilmiştir.

Bu doğrultuda; yerel yönetimlerce Yerel İklim Değişikliği eylem planlarının hazırlanmasına dönük mevzuat ve Teknik Kılavuz hazırlama çalışmaları başlatılmıştır. Son yıllarda ülkemizde yaşanan iklim ile ilişkili afetlerin sayısı, sıklık ve şiddetindeki artışa koşut olarak bölgesel düzeyde de iklim değişikliğine karşı direncin artırılması amacıyla bölge ve şehir ölçeğinde ele alınması gereken eylem ihtiyaçlarının tespit edilerek çözüm önerilerinin belirlenmesi doğrultusunda Bölgesel İklim Değişikliği Eylem Planlarının hazırlanması çalışmaları da devam etmektedir.

A.7. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

Gaziantep Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Akdeniz Tehmiz Hava Merkezi
TÜİK

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Çizelge B.12 – Gaziantep İlinin Akarsuları
(DSİ, 2016)

| AKARSU İSMİ | Ortalama Akım (hm ³ /yıl) | Yüzey Alanı (ha) | Debisi (m ³ /sn) | Kolu Olduğu Akarsu | Kullanım Amacı |
|---------------------|---|---------------------|--------------------------------|-----------------------|-------------------|
| Ardıl | 36 | - | - | - | - |
| Karasu (Aşağı Mülk) | 38 | - | - | - | - |
| Menzimen | 40 | 60 | - | - | - |
| Nizip | 62 | 75 | - | - | - |
| Sacır | 130 | - | - | - | - |
| Karasu Çayı | 133 | 60 | - | - | - |

Çizelge B.13 - Baraj gölleri ve göletlerde yapılan su ürünleri yetiştiriciliği verileri (Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2018)

| Rezervuar Adı | İli | İlçesi | Yetiştirilme Alanı (ha) | Kiracının Adı | Üret. Balık Türü | Proje Kapst. Ton/Yıl | Kira Alanı (m ²) | Net Kafes Alanı (m ²) | Koordinatlar |
|-----------------|-----------|----------|-------------------------|--|------------------|--|------------------------------|-----------------------------------|--|
| Karkamış Barajı | Gaziantep | Karkamış | 42,6 | Mer Su Ürünleri Hay.Nak.Paz. İth. İhr. San. Tic. Ltd. Şti. (Mer Su -1) | Alabalık | 500 Ton/Yıl Alabalık 15 ton/yıl havyar | 21.000 | 21.000 | 413693,9 N, 4082834,9 E 413784,8 N, 4082876,8 E 413872,8 N, 4082686,1 E 413782,0 N, 4082644,2 E |
| | | Karkamış | | Mer Su Ürünleri Hay.Nak.Paz. İth. İhr. San. Tic. Ltd. Şti. (Mer Su -2) | Alabalık | 500 ton/Yıl Alabalık 15 ton/yıl havyar | 21.000 | 21.000 | 413993,074 N, 4082486,411 E 414111,861 N, 4082313,239 E 414029,379 N, 4082256,673 E 413910,61 N, 4082429,845 E |
| | | Karkamış | | Mer Su Ürünleri Hay.Nak.Paz. İth. İhr. San. Tic. Ltd. Şti. (Mer Su -3) | Alabalık | 500 ton/Yıl Alabalık 15 ton/yıl havyar | 21.000 | 21.000 | 413857,36 N, 4081803,158 E 413844,037 N, 4082012,735 E 413943,836 N, 4082019,082 E 413957,164 N, 4081809,504 E |
| | | Nizip | | Bafa Su Ürünleri Yavru Üretim Merkezi San. Tic. A.Ş. (Bafa 1) | Alabalık | 750 ton/yıl | 21.000 | 21.000 | 41° 12' 15" N, 40° 92' 47" E 41° 11' 60" N, 40° 92' 45" E 41° 13' 01" N, 40° 92' 13" E 41° 13' 56" N, 40° 92' 15" E |
| | | Nizip | | Bafa Su Ürünleri Yavru Üretim Merkezi San. Tic. A.Ş. (Bafa 2) | Alabalık | 600 ton/yıl | 16.500 | 16.500 | 40° 94' 71" N, 40° 93' 715" E 40° 99' 04" N, 40° 93' 590" E 40° 98' 87" N, 40° 93' 532" E 40° 94' 55" N, 40° 93' 658" E |
| | | Nizip | | Mustafa KAPLAN | Alabalık | 100 ton/yıl | 3.000 | 3.000 | 40°80'52" N, 40° 97' 14" E 40°80'92" N, 40° 97' 23" E 40°81'19" N, 40° 97' 22" E 40°80'90" N, 40° 97' 14" E |
| | | Karkamış | | Özkan KARA | Alabalık | 750 ton/yıl | 21.000 | 16.800 | 36°53'20"25 N, 38°02'05"41 E 36°53'22"37 N, 38°02'10"42 E 36°53'18"07 N, 38°02'13"25 E 36°53'15"94 N, 38°02'08"24 E |
| | | Karkamış | | Sermin KARA | Alabalık | 750 ton/yıl | 21.000 | 16.800 | 36°53'06"46 N, 38°02'15"45 E 36°53'08"59 N, 38°02'20"45 E 36°53'04"28 N, 38°02'23"28 E 36°53'02"16 N, 38°02'18"28 E |
| | | Karkamış | | Bafa Su Ürünleri Yavru Üretim Merkezi San. Tic. A.Ş. (Bafa 3) | Alabalık | 650 ton/yıl | 18.000 | 18.000 | 38° 00' 54" N, 36° 54' 12" E 38° 00' 49" N, 36° 54' 17" E 38° 00' 51" N, 36° 54' 19" E 38° 00' 57" N, 36° 54' 14" E |
| | | Nizip | | Bafa Su Ürünleri Yavru Üretim Mer. San. Tic. A.Ş. (Bafa 5) | Alabalık | 750 ton/yıl | 21.000 | 21.000 | 41°10' 29" N, 40° 92' 91" E 41°11' 45" N, 40° 92' 73" E 41°09' 40" N, 40° 92' 86" E 41°10' 55" N, 40° 92' 69" E |
| | | Nizip | | Ömer ÇAKAR | Alabalık | 29 ton/yıl | 1.000 | 450 | 37°58' 99" N, 37° 01' 81" E 37°58' 87" N, 37° 01' 90" E 37°58' 85" N, 37° 01' 37" E 37°58' 72" N, 37° 01' 46" E |
| | | Karkamış | | Bafa Su Ürünleri Yavru Üretim Mer. San. Tic. A.Ş. (Bafa 4) | Alabalık | 650 ton/yıl | 18.000 | 18.000 | 41°12'53" N, 40°86'22" E 41°13'34" N, 40° 86'26" E 41°13'41" N, 40° 86'04" E 41°14'22" N, 40°86'08" E |
| | | Nizip | | Nebi ÇAKAR | Alabalık | 250 ton/yıl | 4.500 | 4.500 | 40°82'26" N, 40°97'45" E 40°82'68" N, 40° 97'42" E 40°82'19" N, 40° 97'35" E 40°81'77" N, 40°97'38" E |

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Gaziantep ilinde yüzey alanı 50 ha olan Emen Gölü bulunmaktadır. İlimizde bulunan göletlere ait bilgiler aşağıdaki gibidir:

Çizelge B.14 – Gaziantep ilinde mevcut sulama göletleri (DSİ, 2019)

| Göletin Adı | Tipi | Göl hacmi, hm ³ | Sulama Alanı (net), ha | Çekilen Su Miktarı, (hm ³ /yıl) | Kullanım Amacı | Aşaması |
|-------------------|---------------------------|----------------------------|------------------------|--|----------------|----------|
| Çubuk Göleti | Kil Çekirdekli Kaya Dolgu | 1.752 | 254 | 1.48 | Sulama | Proje |
| Çubuk 1 Göleti | Kil Çekirdekli Kaya Dolgu | 1.17 | 146 | 0.95 | Sulama | Planlama |
| Güneş Göleti | Homojen Toprak Dolgu | 2.396 | 504 | 2.396 | Sulama | Proje |
| Bayraktepe Göleti | Kil Çekirdekli Kaya Dolgu | 2,567 | 612 | 2,567 | Sulama | İnşa |
| Kuzuluk Göleti | Kil Çekirdekli Kaya Dolgu | 0.871 | 150 | 0.871 | Sulama | İnşa |
| Hamidiye Göleti | Kil Çekirdekli Kaya Dolgu | 1,864 | 274 | 1,864 | Sulama | İnşa |
| Çamlık Göleti | Kil Çekirdekli Kaya Dolgu | 1.25 | 205 | 1 | Sulama | İnşa |
| Yesemek Göleti | Homojen Toprak Dolgu | 1,246 | 274 | 1,246 | Sulama | İnşa |

Çizelge B.15 - Gaziantep ilinde gölet rezervuar yüzeyleri (DSİ, 2019)

| Göletin Adı | Yüzey Alanı (ha) |
|-------------|------------------|
| Zülfikar | 12 |
| Yamaçoba | 11 |
| Çakmak | 10 |
| Burç | 90 |
| Nogaylar | 9 |
| Balıkalan | 35 |
| Gölü Höyük | 9 |

Çizelge B.16 - Gaziantep ilinde gölet rezervuar yüzeyleri (DSİ, 2019)

| Barajın Adı | Yüzey Alanı (ha) |
|-------------|------------------|
| Tahtaköprü | 5.200 |
| Hancağz | 870 |
| Kayacık | 1315 |
| Karkamış | 2.800 |

B.1.2. Yeraltı Suları

Gaziantep ilinde ova kapsamında, DSİ tarafından yapılan çalışmalarda, G.Antep Ovaları (Merkez, Oğuzeli, Nizip ve Karkamış), İslahiye-Fevzipaşa Ovaları ve Yavuzeli-Araban Ovalarında hidrojeolojik etütler yapılarak rapor haline getirilmiştir.

Gaziantep ilinde ova kapsamında, DSİ tarafından yapılan çalışmalarda, G.Antep Ovaları (Merkez, Oğuzeli, Nizip ve Karkamış), İslahiye-Fevzipaşa Ovaları ve Yavuzeli-Araban Ovalarında hidrojeolojik etütler yapılarak rapor haline getirilmiştir. Bu etütler neticesinde emniyetli su rezervleri tespit edilmiştir.

Araştırma ve işletme olarak açılan kuyularda yapılan değerlendirmeye göre ekonomik olarak yeraltısuyu işletmesine uygun alanların Araban ve Yavuzeli Ovaları ile Nurdağı ve İslahiye Ovalarında olduğu tespit edilmiştir. Nurdağı ve İslahiye Ovalarında 8 adet kooperatif kurulmuş ve 98 kuyu ile 3305 ha tarım alanı yeraltısuyundan sulanabilir hale gelmiştir.

Ayrıca 31.12.2017 tarihi itibarıyla Gaziantep il genelinde, vatandaşlar ve tüzel kişiler tarafından açılmış, içme-kullanma, zirai sulama, sanayi kullanım ve hayvansal sulama amaçlı toplam 26.459 adet belgeli yeraltısuyu kuyusu bulunmaktadır. Bu kuyular için toplam 307,77 hm³/yıl yeraltısuyu tahsisi yapılmıştır.

(DSİ, 2019).

Çizelge B.17 – Gaziantep ilinin yeraltı suyu potansiyeli (DSİ, 2019)

| Ova Adı | Toplam YAS Potansiyeli (hm ³ /yıl) | Emniyetli YAS Potansiyeli (hm ³ /yıl) |
|--------------------------------|--|---|
| Merkez ve Oğuzeli Alt Havzası | 180.65 | 144.52 |
| Karkamış Alt Havzası | 14.55 | 11.64 |
| Nizip Alt Havzası | 113.14 | 90.51 |
| İslahiye-Fevzipaşa Alt Havzası | 103.2 | 62 |
| Araban Alt Havzası | 159.17 | 95.5 |
| Yavuzeli Alt Havzası | 139.17 | 83.5 |

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

Son yıllarda yağışların azalması ve kaynak beslenme bölgelerinde kontrolsüz olarak açılan sondaj kuyuları nedeniyle büyük kaynakların debileri azalmakta ve özellikle yaz döneminde küçük debili kaynaklar kurumaktadır.

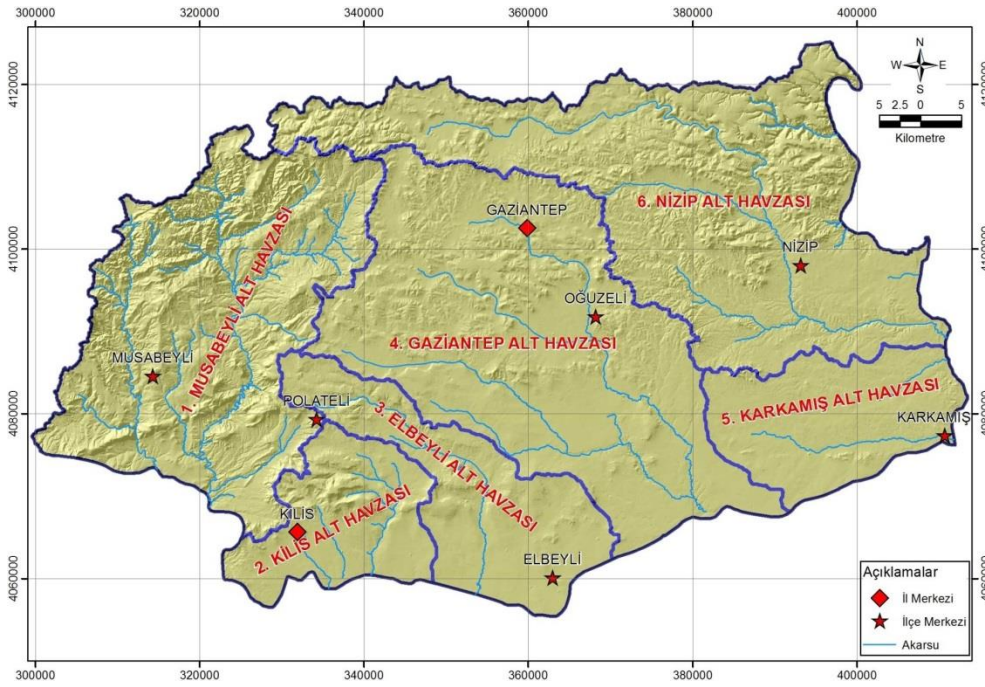
Gaziantep ilinin jeotermal potansiyeli ile ilgili en sağlıklı bilgi MTA'dan alınabilir. Ancak bilindiği kadarıyla bazı şahısların derin sondaj kuyuları açmak suretiyle sıcak su elde etme girişimleri bulunmaktadır.

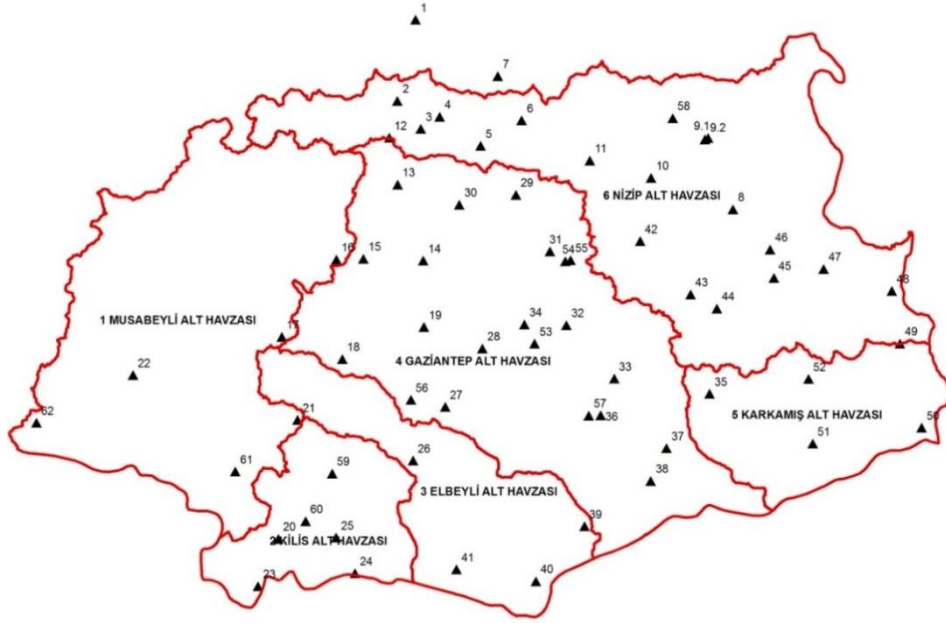
Yine Bölge Müdürlüğümüz sorumluluk sahasındaki tüm illerde olduğu gibi Gaziantep ilinde de yeraltısuyu kalite gözlem istasyonu bulunmamaktadır. Ancak "Gaziantep ve Kilis Ovaları Hidrojeolojik Etüt Raporu Yapılması ve Yaptırılması" işi kapsamında aşağıdaki krokide gösterilen noktalardan su numuneleri alınarak kimyasal ve ağır metal analizleri yaptırılmıştır.

| | Kaynağın Adı | İlçesi | Köyü | Ortalama Debi (l/s) |
|----|-------------------|----------|------------|---------------------|
| 1 | Karapınar | Araban | - | 350,61 |
| 2 | Ardıl Çayı Gözü | Araban | - | 1022,60 |
| 3 | Karaali | Yavuzeli | - | 236,11 |
| 4 | Becali | Yavuzeli | - | 137,64 |
| 5 | Üçtut | Yavuzeli | - | 150,72 |
| 6 | Cağdın (Akpınar) | Oğuzeli | Akpınar | 306,24 |
| 7 | Kırkgöz Pınarı | Oğuzeli | Sazgın | 156,82 |
| 8 | Karpuzatan | Oğuzeli | - | 295,44 |
| 9 | Aynafar | Oğuzeli | Y. Güneyse | 409,79 |
| 10 | Keret | Nizip | - | 183,36 |
| 11 | Kamışbaşı+Bağlama | İslahiye | - | 389,25 |

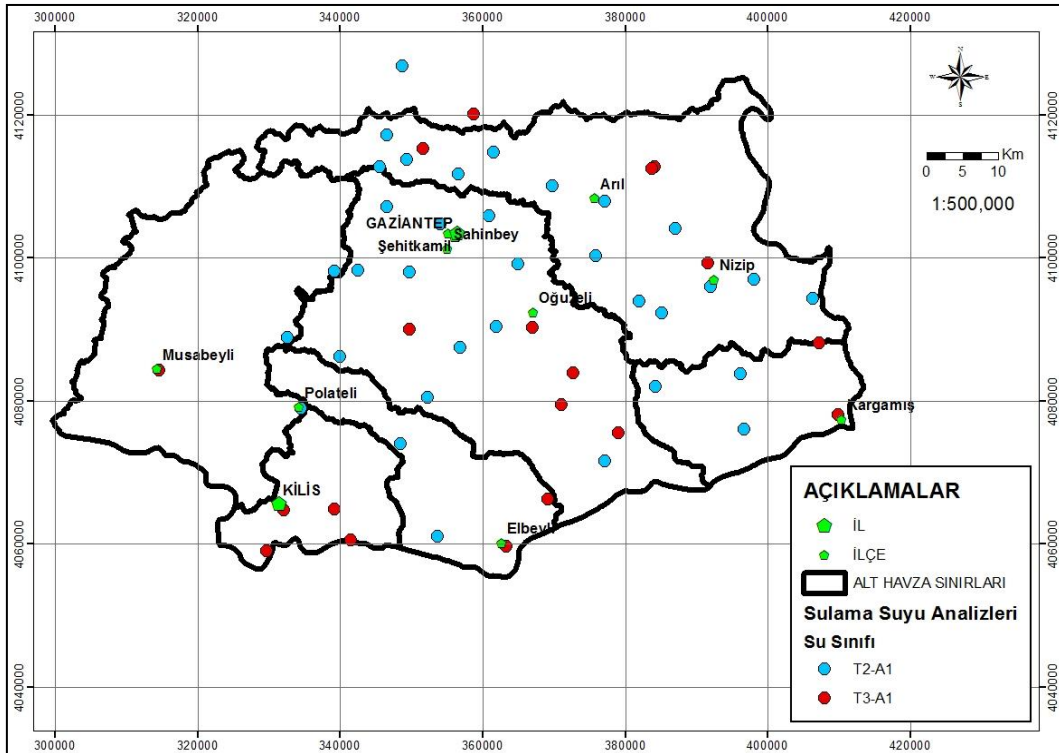
B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Gaziantep ilinde yeraltısuyu kalite gözlem istasyonu bulunmamaktadır. Ancak “Gaziantep ve Kilis Ovaları Hidrojeolojik Etüt Raporu Yapılması ve Yaptırılması” işi kapsamında aşağıdaki krokide gösterilen noktalardan su numuneleri alınarak kimyasal ve ağır metal analizleri yaptırılmıştır. (DSİ.2018)

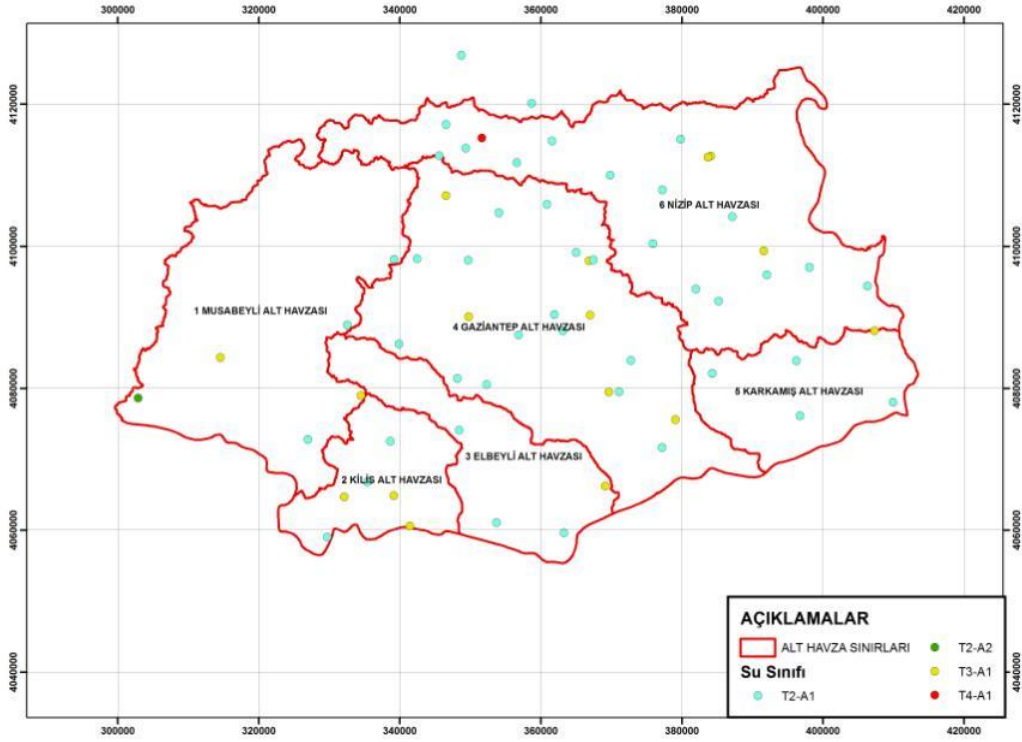




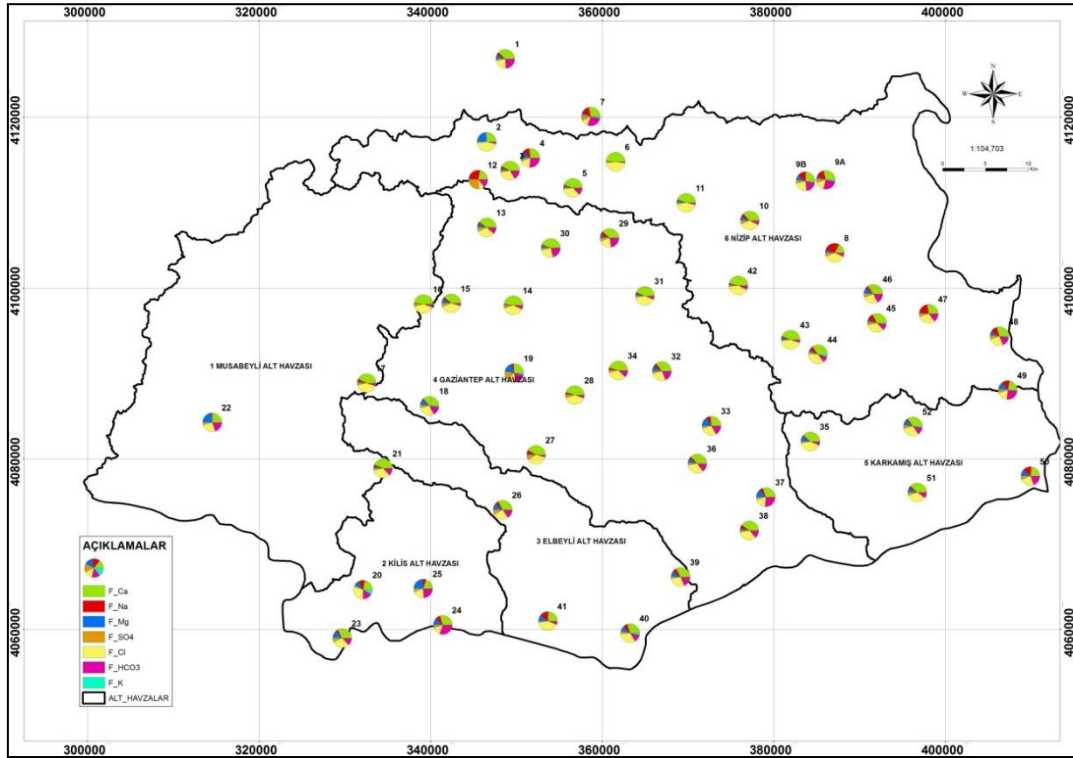
Harita B.6 - Alınan su numunelerine ait lokasyon haritası



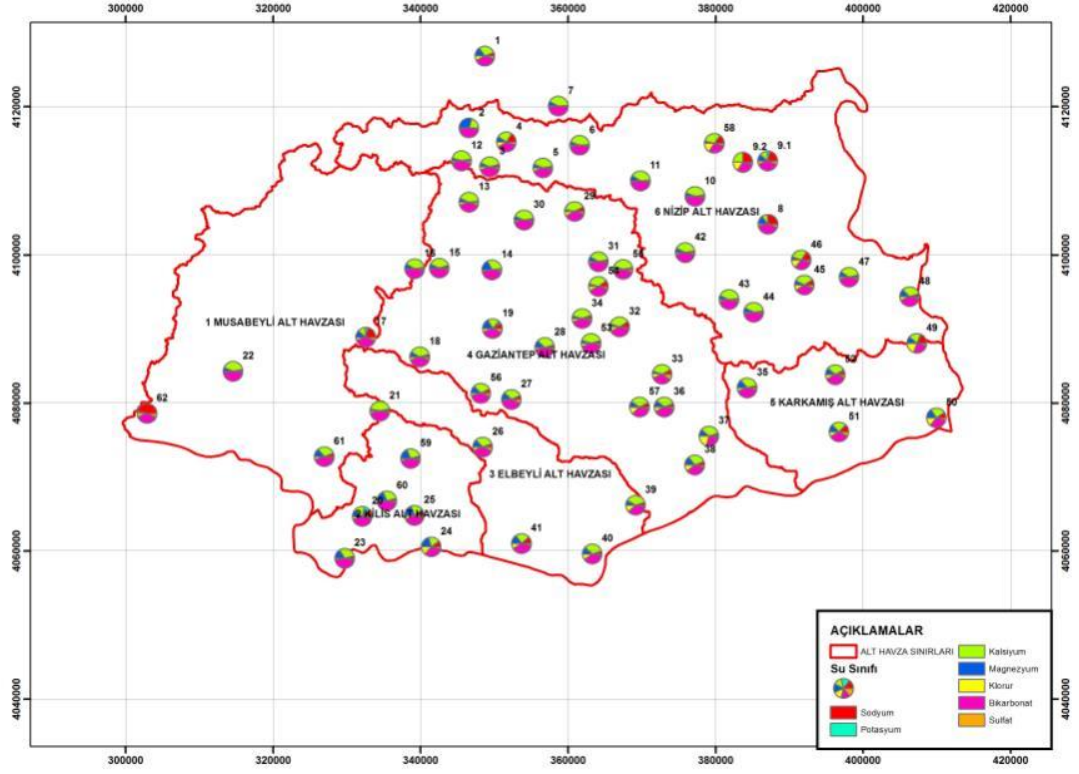
Harita B.7 - İnceleme alanı su sınıfı haritası (Ekim 2013)



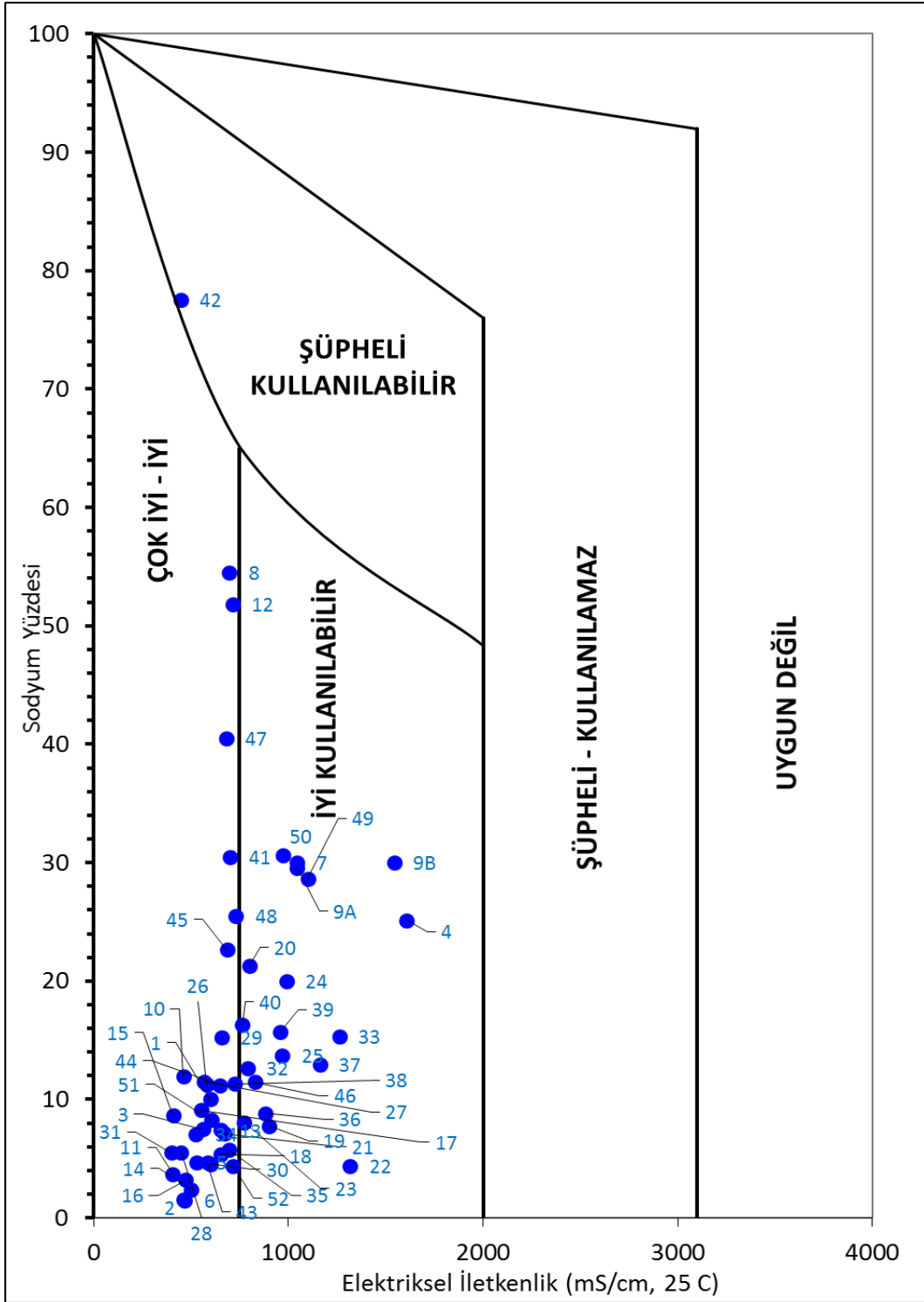
Harita B.8 - İnceleme alanı su sınıfı haritası (Nisan 2014)



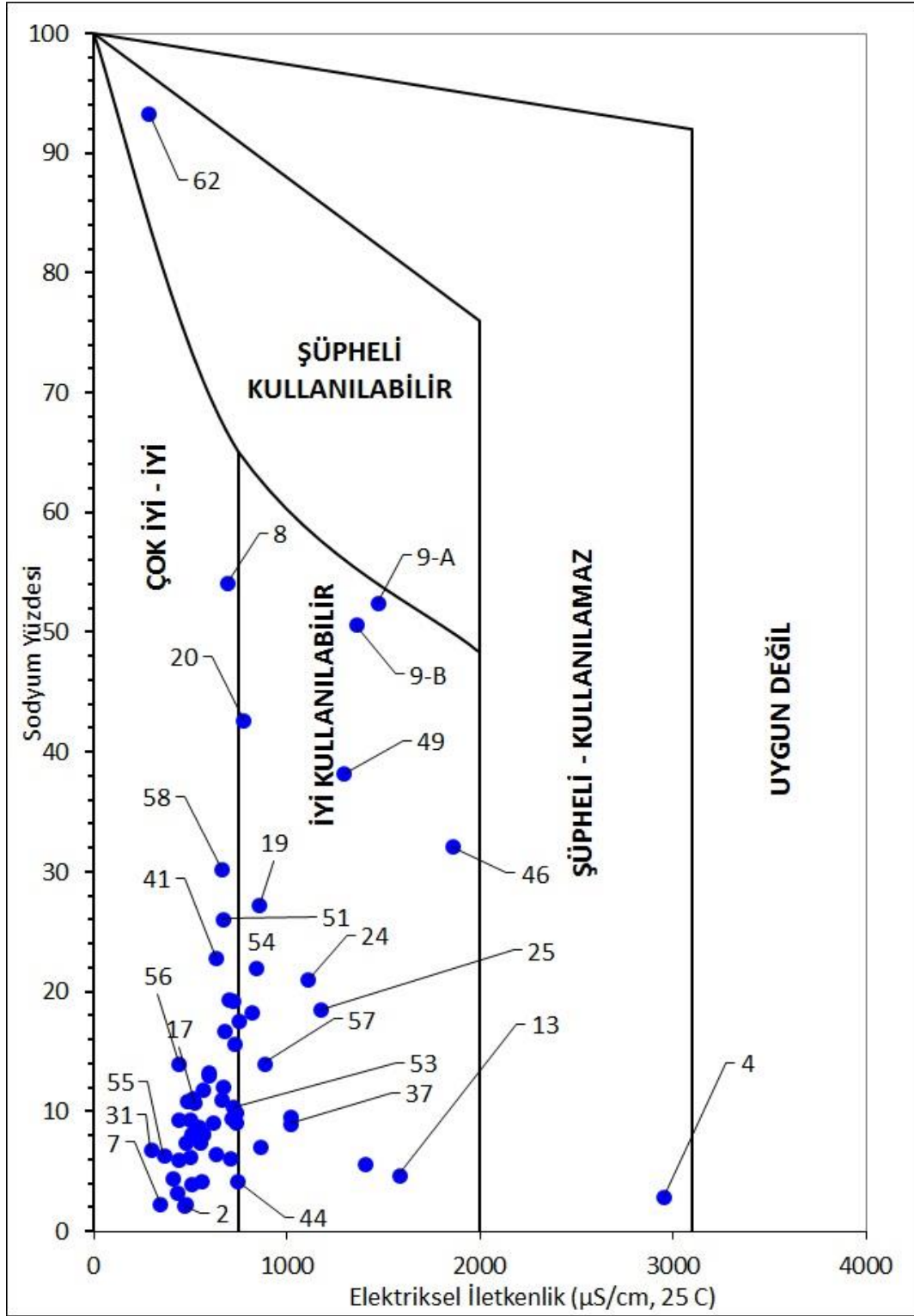
Harita B.9 - İnceleme alanı % iyon dağılımı haritası (Ekim 2013)



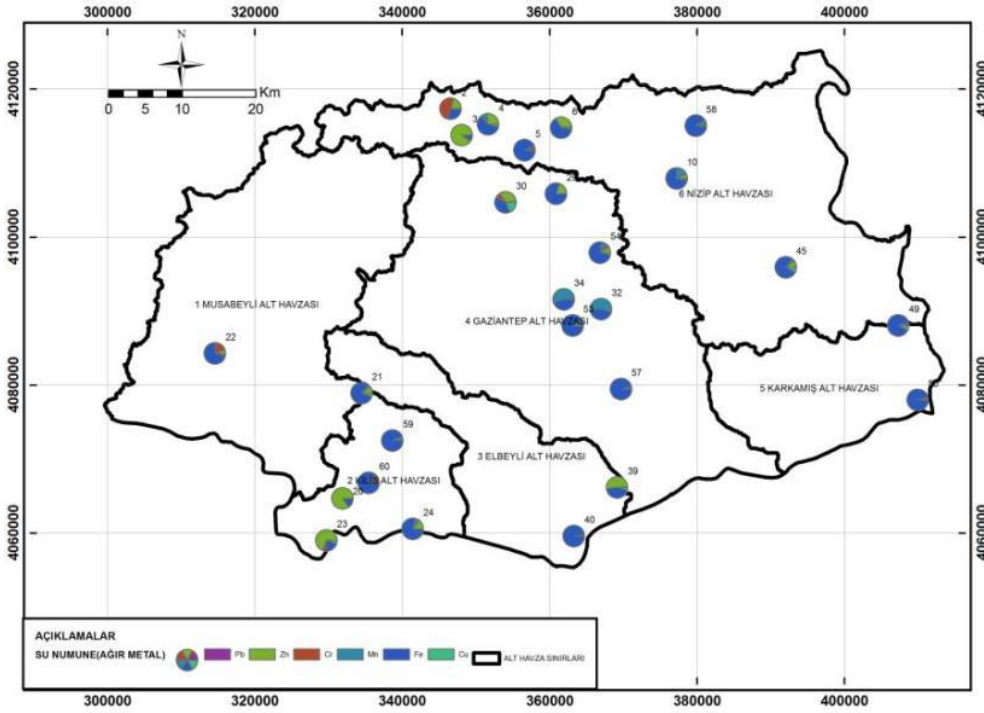
Harita B.10 - İnceleme alanı % iyon dağılımı haritası (Nisan 2014)



Grafik B.6 - Sondaj kuyu ve kaynak sularının sınıflandırılması Wilcox diyagramı (Ekim 2013)



Grafik B.7 - Sondaj kuyu ve kaynak sularının sınıflandırılması Wilcox diyagramı (Nisan 2014)



Harita B.11 - Ağır metal su örnekleri lokasyonlar ve % iyon değerleri dağılımı haritası

Çizelge B.18 - Gaziantep ilinde 2019 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları (Kaynak, yıl)

| Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/ Yeraltı) | Adı | Kullanım amacı ve kullanılan miktar | | | | Analiz Yapılan İstasyonun | | | | |
|--------------------------------------|-----|-------------------------------------|----------------|-------------|-----------------------|---------------------------|---------------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------------------|
| | | İçme ve kullanıma suyu | Enerji üretimi | Sulama suyu | Endüstriyel su temini | Akım gözlem istasyon kodu | Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1) | Yeri (İlçe, Köy, Mevkii) | Koordinatları (YAS için) | Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L) |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |

Veri elde edilememiştir.

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

İlimizde Gaziantep Organize Sanayi Bölgesinde kullanılan su, Kartalkaya Barajından ve kuyulardan sağlanmaktadır. Atıksular Organize Sanayi Bölgesi Atıksu Arıtma Tesisinde arıtılmakta ve kuru dere niteliğinde olan Samözü Deresine deşarj edilmektedir. Deşarj noktası koordinatları: Y:357835,13 X:4114011,20'dir. Atıksu arıtma tesisinin kapasitesi 20.075.000 m³/yıl'dır (OSB, 2017).

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

İlimizde; 1adet biyolojik, 4 adet ileri biyolojik ve 10 adet paket atıksu arıtma tesisi olmak üzere toplam 15 atıksu arıtma tesisi bulunmaktadır. GASKİ Merkez AAT 1.000.000 kişi/gün, Kızılhisar AAT 150.000 kişi/gün, Oğuzeli AAT 40.000 kişi/gün Araban AAT 19.000 kişi/gün, Nurdağı 30.000 kişi /gün kapasiteli olarak hizmet vermektedirler. (GASKİ, 2016).

Arıtma tesislerinin deşarj noktası ile ilgili bilgi elde edilememiştir. Diğer bilgiler "B.6." bölümünde verilmiştir.

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

İlimizin Tarım Alanlar dağılımı Toplam tarım alanımız 345.781 hektar olup bunun 121.141 hektarı Tarla alanı, 213.365 hektarı Meyve Alanı ve 10.126 hektarı Sebze alanıdır.

B.4. Denizler

İlimizin denize kıyısı bulunmamaktadır.

B.5. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu

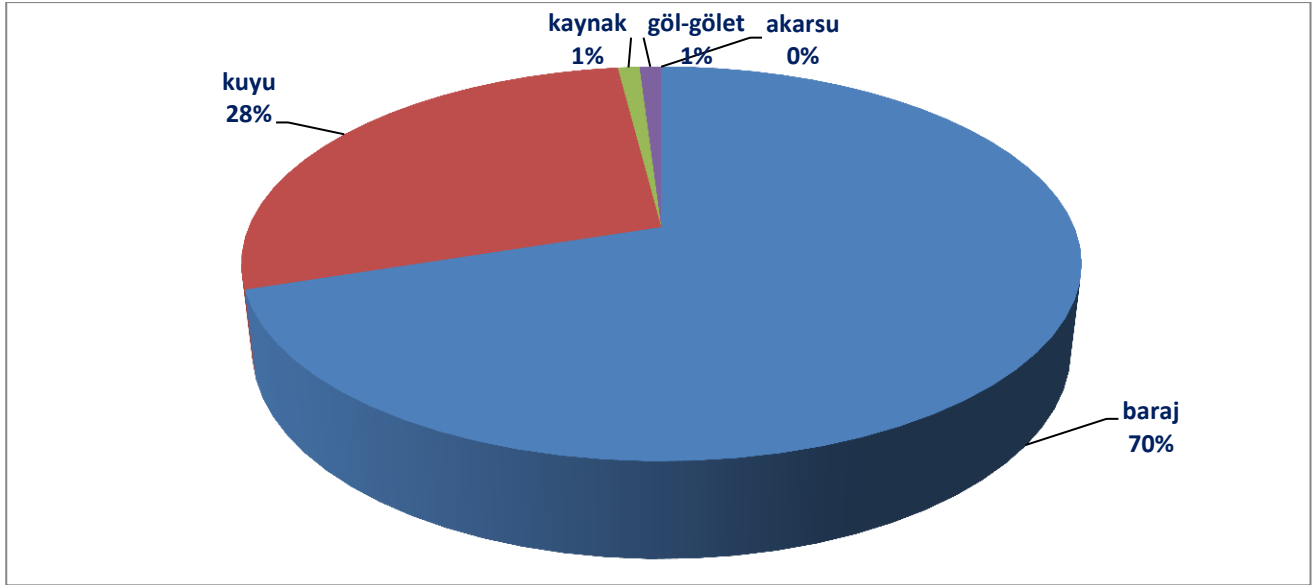
B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Gaziantep ilimizin içme suyu ihtiyacı aşağıdaki kaynaklardan temin edilmektedir:

İl Merkezi: Kartalkaya Barajı, Mizmilli Yeraltı Suyu kaynakları ve Şehir merkezi sondaj Kuyularında temin edilmektedir. Nizip ilçesi; Birecik Baraj Gölü ve Karpuzatan kaynağı, Karkamış ilçesi; Karkamış Baraj gölünden ve yer altı su kaynağından içme suyu temini yapılmaktadır. Araban

ve Yavuzeli İlçe merkezlerinde Karapınar Doğal kaynak sularından, bağlı kırsal mahallelerde de yer altı su kaynağından içme suyu temini yapılmaktadır. Diğer tüm ilçe ve bağlı mahallelerde içme suyu temini yer altı su kaynağından sağlanmaktadır (GASKİ, 2017).

İlimizde; 1adet biyolojik, 4 adet ileri biyolojik ve 10 adet paket atıksu arıtma tesisi olmak üzere toplam 15 atıksu arıtma tesisi bulunmaktadır. GASKİ Merkez AAT 1.000.000 kişi/gün, Kızılhisar AAT 150.000 kişi/gün, Oğuzeli AAT 40.000 kişi/gün Araban AAT 19.000 kişi/gün, Nurdağı 30.000 kişi /gün kapasiteli olarak hizmet vermektedirler. (GASKİ, 2016).



Grafik B.8 - Gaziantep ilinde 2019 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı

(Kaynak, yıl)

İçme ve Kullanma suyu hizmeti verilen ilçe belediyeleri; Şahinbey, Şehitkamil, Nizip, İslahiye, Oğuzeli, Araban, Yavuzeli, Nurdağı ve Karkamış'tır. Gaziantep nüfusu 2016 yılında 1.974.244'dir. Gaziantep nüfusu bir önceki yıla göre 42.408 kişi (%2,20 oranında) artmıştır. Ayrıca 2011 yılından bu yana Suriye'den Gaziantep'e gelen 329.596 sığınmacının da içme ve kullanma suyu ihtiyacı karşılanmaktadır. Bu rakam Gaziantep il nüfusunun %16.69'na tekabül etmektedir (Gaziantep Göç İdaresi İl Müdürlüğü, 16.03.2017 itibariyle) (GASKİ, 2017).

B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İkinci büyük su kaynağı Mizmilli yeraltı su kaynağı olup 1,5 m³/s lik su temin edilmektedir (GASKİ, 2017).

B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

Gaziantep de kullanılan içme ve kullanma suyunun en önemli kaynağı Kartalkaya barajı olup 4 m³/s lik su temini yapılmaktadır. İkinci büyük su kaynağı Mizmilli yer altı su kaynakları olup 1,5 m³/s

lik su temini gerçekleştirilmektedir. Her iki kaynaktan da 3 ayrı pompa istasyonu vasıtasıyla su temini sağlanmaktadır. Su teminin tamamında yüksek miktarlarda enerji kullanılmaktadır. Nizip ilçesinde ise Birecik Barajından 350 l/s lik su temini sağlanmaktadır. Diğer ilçelerimizde çok düşük oranda kaynak suyu, tamamına yakın kısmında da yer altı su kaynakları(sondaj) kullanılarak su ihtiyacı karşılanmaktadır.

Gaziantep il merkezine hizmet eden içme suyu arıtma tesislerinin toplam kapasitesi 400,000 m³/gün'dür. 1. etap arıtma tesisi DSİ tarafından 1981 yılında devreye alınmıştır. 2. etap arıtma tesisi 1997 yılında, 3. etap arıtma tesisi ise 2002 yılı sonunda GASKİ Genel Müdürlüğü tarafından devreye alınmıştır. Bu tesislerin kapasiteleri aşağıdaki çizelgede verilmiştir.

| Arıtma Tesisi | Kapasitesi | |
|-----------------------|------------------------|-----------------------------|
| 1. Etap Arıtma Tesisi | 1.39 m ³ /s | 120,000 m ³ /gün |
| 2. Etap Arıtma Tesisi | 1.39 m ³ /s | 120,000 m ³ /gün |
| 3. Etap Arıtma Tesisi | 1.85 m ³ /s | 120,000 m ³ /gün |
| Toplam | 4.63 m ³ /s | 400,000 m ³ /gün |

B.5.2. Sulama

İlimiz Tarım Alanları içerisinde Ekonomik olarak Sulanabilir Tarım Arazisi 148.432 hektar, Sulanan Toplam Tarım Arazisi ise 56.673 Hektar dır.

Sulama yöntemleri; Yağmurlama Sulama Damla Sulama ve Yabani (Salma) Sulama şeklinde yapılmaktadır.

B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Yabani (Salma) Sulama ile ilgili kesin bir kayıt olamamakla beraber sulanan Toplam Tarım Alanının %55 inin yani $56.673 \times 55/100 = 31.170$ hektardır. Kullanılan su miktarına dair kurumumuzda bir kayıt bulunmamaktadır.

B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Damlama, Yağmurlama veya Basınçlı Sulama ile ilgili kesin bir kayıt olmamakla beraber sulanan Toplam Tarım Alanının % 45 inin yani $56.673 \times 45/100 = 25.502$ hektardır. Kullanılan dair kurumu uzda bir kayıt bulunmamaktadır.

Gaziantep İlimizde S.S. Çakmak Köyü Sulama Kooperatifi, Gedikli Köyü Sulama Kooperatifi, Sınırlı Sorumlu Satırhuyuk Sulama Kooperatifi, Hancağz sulama Birliği, Kayacık Sulama Birliği, Belkıs Sulama Birliği, faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Birlik ve kooperatifler tarafından kullanılan su ile ilgili ne kadar alanda sulama çalışması yaptıkları, ne kadar su kullandıkları ve sulamadan dönen suların drene edilip edilmediğinin ve drene ediliyor ise drene edilen suyun nereye verildiğine dair kurumumuzda bir kayıt bulunmamaktadır.

B.5.3. Endüstriyel Su Temini

Gaziantep Organize Sanayi Bölgesinde tesislerde kullanılan su Kartalkaya Barajından ve kuyulardan sağlanmaktadır. Organize Sanayi Bölgesinde kullanılan suyun temin edildiği yere ait bilgiler aşağıdaki gibidir

Tesislerde kullanılan Su Kaynağı: Gaski Kartalkaya Barajı + Kuyusuyu
Alıcı Ortam Deşarj Noktası Koordinatları (ED-50 6° UTM Koordinat Sistemi):
Y: 357835,13 X: 411401,12

Gaziantep ilinde 2019 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı konusunda bilgi edinilmemiştir.

B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

Çizelge B.19 - Gaziantep ilindeki hidroelektrik santralleri (DSİ, 2019)

| | | | | | |
|--------------------|---------------------------------|-----------------|--------------|----------------------|------------|
| İşletmede Olan | Karkamış | 189 MW | | 652 Gwh/yıl | |
| | Karşıyaka Bayramlı | 1,59 MW | | 8,32 Gwh/yıl | |
| | Bayramlı Regülatörü | 0,66 MW | | 3,14 Gwh/yıl | |
| | Toplam | 191,3 MW | %99,5 | 663,5 Gwh/yıl | %99 |
| İnşaatı Devam Eden | Kurtuluş Regülatörü | 0,88 | % 0,46 | 7,04 Gwh/yıl | % 1 |
| | İl Hidroelektrik Enerji Toplamı | 192 MW | % 100 | 670 Gwh/yıl | % 100 |

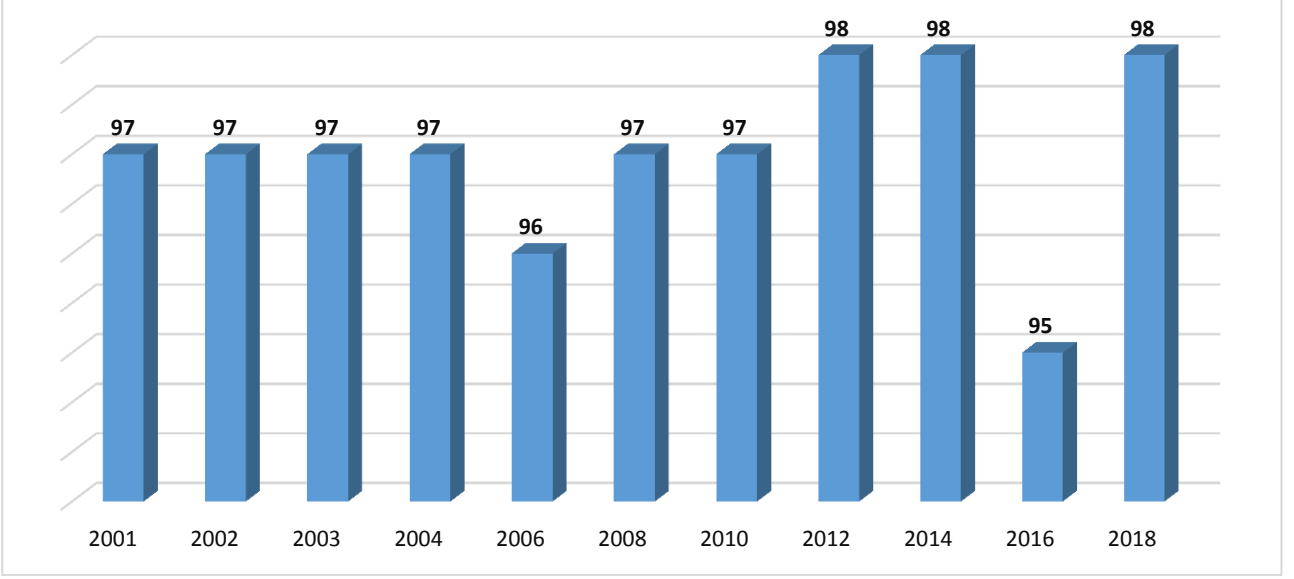
B.5.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı

Kent estetiği açısından oluşturulan park-rekreasyon alanlarında toplam tüketimin %6'sı oranında su kullanılmaktadır (GASKİ, 2019).

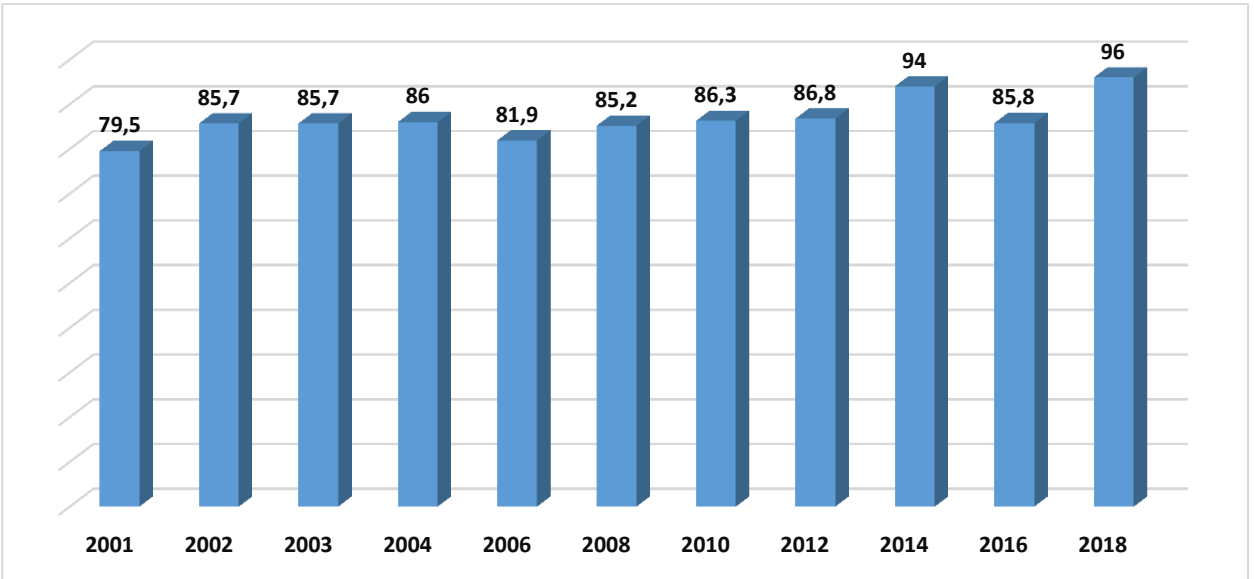
B.6. Çevresel Altyapı

B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri

İlimiz genelinde mevcut yerleşim alanlarında %98 oranında kanalizasyon hizmeti sağlanmaktadır.



Grafik B.9 – Gaziantep ilinde kanalizasyon hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı (TÜİK, 2019)



Grafik B.10 – Gaziantep ilinde Atıksu Arıtma Tesisi ile hizmet edilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı (TÜİK, 2019)

Çizelge B.20 – Gaziantep İlinde 2018 Yılı Kentsel Atıksu Arıtma Tesislerinin durumu
(GASKİ, 2019)

| Yerleşim Yerinin Adı | Belediye Atıksu Arıtma Tesisi/ Deniz Deşarjı Olup Olmadığı? | | | Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü | | | Mevcut Kapasitesi (ton/gün) | Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn) | Deşarj Noktası Koordinatları | Deniz Deşarjı | Hizmet Verdiği Nüfus | Oluşan AAT Çamur Miktarı (ton/gün) |
|----------------------|--|-------------------------|-----|---------------------------------------|-----------|-------|-----------------------------------|---|---------------------------------|------------------|----------------------------|---|
| | Var | İnşa/plan aşamasında | Yok | Fiziksel | Biyolojik | İleri | | | | | | |
| İl Merkezi | Gaziantep/Büyükşehir/Merkez A.A.T. | x | | | x | | 200.000 | 3,31 | | - | 1.430.000 | 250 |
| | Gaziantep/Şahinbey/Kızılhisar A.A.T. | x | | | | x | 46.500 | 0.28 | | - | 120.000 | 18 |
| | Gaziantep/Şahinbey/GASKİ Burç P.A.A.T. | x | | | | x | 1.000 | 0.0093 | | - | 4.000 | 0.02 |
| | Gaziantep/Şahinbey/GASKİ Gülpınar P.A.A.T. | x | | | | x | 500 | 0.0046 | | - | 2.000 | 0.01 |
| | Gaziantep/Şahinbey/Gaskispor P.A.A.T. | x | | | | x | 20 | 0.00023 | | - | 100 | 0.0005 |
| | Gaziantep/Şehitkamil/GASKİ Arı P.A.A.T. | x | | | | x | 800 | 0.008 | | - | 3.500 | 0.019 |
| | Gaziantep/Şehitkamil/GASKİ Işıklı P.A.A.T. | x | | | | x | 800 | 0.007 | | - | 3.000 | 0.019 |
| | Gaziantep/Şehitkamil/GASKİ Akçaburç-İncesu P.A.A.T. | x | | | | x | 400 | 0.0035 | | - | 1.500 | 0.008 |
| | Gaziantep/Şehitkamil/GASKİ Sarısalkım P.A.A.T. | x | | | | x | 1.400 | 0.013 | | - | 5.500 | 0.032 |
| İlçeler | Araban/Araban A.A.T. | x | | | | x | 2.850 | 0.022 | | - | 9.500 | 4,5 |
| | Araban/GASKİ Aşağı ve Yukarı Karavaiz P.A.A.T. | x | | | | x | 600 | 0.005 | | - | 2.000 | 0.014 |
| | Araban/GASKİ Elif P.A.A.T. | x | | | | x | 800 | 0.007 | | - | 4.000 | 0.02 |
| | İslahiye A.A.T. | | | x | | | | | | - | | |
| | İslahiye/GASKİ Türkbahçe P.A.A.T. | x | | | | x | 800 | 0.0093 | | - | 4.000 | 0.02 |
| | Nizip A.A.T. | | | x | | | | | | - | | |
| | Nizip/GASKİ Suboyu P.A.A.T. | x | | | | x | 600 | 0.0046 | | - | 3.000 | 0.014 |
| | Yavuzeli A.A.T. | | | x | | | | | | - | | |
| | Nurdağı A.A.T. | x | | | | x | 3.650 | 0.03 | | - | 13.000 | 5 |
| | Nurdağı/GASKİ Şatırhüyük P.A.A.T. | x | | | | x | 1.000 | 0.009 | | - | 5.000 | 0.022 |
| | Karkamış A.A.T. | | | x | | | | | | - | | |
| | Oğuzeli/Oğuzeli A.A.T. | x | | | | x | 8.000 | 0.07 | | - | 30.000 | 6,5 |

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği" kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 10.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Çizelge B.1 – Gaziantep ilinde 2019 yılı OSB’lerde atıksu arıtma tesislerinin durumu (OSB, 2019)

| OSB Adı | Mevcut Durumu | Kapasitesi (ton/gün) | AAT Türü | AAT Çamuru Miktarı (ton/gün) | Deşarj Ortamı | Deşarj Koordinatları |
|---|----------------|--|---|------------------------------|----------------|----------------------------|
| Gaziantep Organize Sanayi GFBölgesi “Evsel ve Endüstriyel atıksu arıtma tesisi) | Çalışmaktadır. | I.kademe:30.000 m ³ /gün II.Kademe:60.000 m ³ /gün mevcut gelen debi: 55.000 m ³ /gün | Fiziksel + Kimyasal+ Biyolojik arıtma ile çamur susuzlaştırma ünitelerinden oluşmaktadır. | 102 | Sam özü deresi | Y:357835,13 X:411401,12 |

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 10.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler

İlimizde katı atık düzenli depolama tesisinde oluşan sızıntı sularının arıtımı 250 m³/gün kapasiteli sızıntı suyu arıtma tesisinde yapılmaktadır. (GASKİ, 2017)

B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

Atıksuların geri kazanılması ve tekrar kullanılması ve yeniden kullanılması ile ilgili bir yürütülen bir çalışma bulunmamaktadır

B.7. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

İlimiz Nurdağı İlçesi Gökçedere Mevkii BOTAŞ Boru hattına yıldırım düşmesi sonucunda toprak kirliliği meydana gelmiş olup, Noktasal Kaynaklı Toprak Kirliliği Komisyonu oluşturulmuştur. Bakanlığımızdan yetki almış MPT Dan. Eğ. San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından temizleme çalışmaları devam etmektedir.

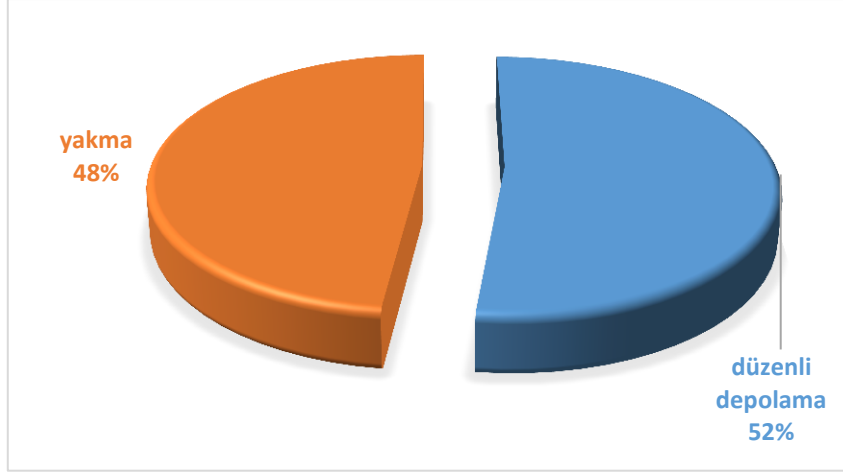
Çizelge B.21 - Gaziantep ilinde 2019 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler

(Kirlenmiş Saha Bilgi Sistemi, 2019)

| Şüpheli Saha Sayısı | Takip Gerektiren Saha Sayısı | Kirlenmiş Saha Sayısı |
|---------------------|------------------------------|-----------------------|
| 385 | - | 1 |

B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi

Arıtma çamurlarının toprakta kullanımında gerekli tedbirlerin alınması esaslarını sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu bir şekilde belirlemeyi amaçlayan “Evsel ve Kentsel Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanılmasına Dair Yönetmelik” (EKAÇTKDY) kapsamında İl Müdürlüğümüze başvuru olmamıştır.



Grafik B.11 – Gaziantep ilinde 2019 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi

OSB Atıksu Arıtma Tesisinden çıkan arıtma çamuru Belediye Atık Depolama alanına verilmektedir (OSB, 2019).

B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

Madencilik Faaliyetleri ile Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliği” kapsamında mevcut planlar incelenmiş olup, İlimizde henüz kapanan bir tesis olmadığı için herhangi bir çalışma mevcut değildir. Maden Atıkları Yönetmeliği kapsamında Sunulan raporlar incelenmektedir.

B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge B.22 – Gaziantep ilinde 2019 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları
(Gaziantep Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2019)

| Bitki Besin Maddesi | Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton) | İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha) |
|---------------------|---|---|
| Azot | 21.917,40 | 252.971,20 |
| Fosfor | 7.897,10 | |
| Potas | 795 | |
| TOPLAM | | |

Çizelge B.23 - Gaziantep ilinde 2019 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)

(Gaziantep Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2019)

| Kimyasal Maddenin Adı | Kullanım Amacı | Miktarı (ton) | İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha) |
|-------------------------|------------------------|---------------|--|
| İnsektisitler | Böceklerle mücadele | 9,0912 | 72.171 |
| Herbisitler | Yabancı otla mücadele | 0,918 | 156.310 |
| Fungisitler | Mantarlarla mücadele | 71,987 | 809.60 |
| Rodentisitler | Kemirgenlerle mücadele | 4,778 | 100.15 |
| Nematositler | Nematotlarla mücadele | 0 | |
| Akarisitler | Akarlarla mücadele | 1,760 | 3.660 |
| Kışlık ve Yazlık Yağlar | | | |
| Diğer | | | |
| TOPLAM | | 88,530 | 323.116 |

Çizelge B.24 - Gaziantep ilinde 2019 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları

(Kaynak, yıl)

| Analizi Yapan Kurum/Kuruluş | Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları) | Analiz Tarihi | Analiz Edilen Madde | Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak) |
|-----------------------------|---|---------------|---------------------|--|
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |

Verilere Ulaşılamamıştır.

B.8. Sonuç ve Değerlendirme**Kaynaklar**

DSİ

Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanlığı

Gaziantep Tarım ve Orman İl Müdürlüğü

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

İlimiz merkezinden toplanan atıklar şehir merkezinin Güneydoğusunda ve 11 km uzaklıktaki Mazmahor Uzundere Mevkiinde Düzenli Katı Atık Depolama Tesisinde bertaraf edilmektedir. 1992 yılında projelendirilen ve 1993 Nisan ayında inşasına başlanan Gaziantep Büyükşehir Belediyesine ait Düzenli Katı Atık Depolama Tesisi, 1996 yılı Haziran ayında işletmeye açılmıştır. Düzenli Depolama Alanı Gaziantep iline 50 yıl boyunca hizmet edecek şekilde planlanmış olup 30 milyon m³ kapasiteye sahiptir.

Sahanın kullanılan alanın yüzölçümü 1,5 milyon m² olup, düzenli depolama alanı olarak yaklaşık 5 milyon m² alan tahsis edilmiştir. Deponun zemin geçirimsizliği sağlanmış olup, depolama alanında herhangi bir ayrıştırma işlemi yapılmamaktadır.

Sahanın yapımı esnasında drenaj sistemi kurulmuş olup, günlük çöpün sıkıştırılması sonucu oluşan sızıntı suyu lagünlerde toplanmakta ve toplanan sular tesiste bulunan Atık Su Arıtma Tesisinde arıtılmaktadır.

Gaziantep merkezinde oluşan günlük evsel nitelikli katı atık miktarı ortalama 1.579 tondur. 2019 yılında bertaraf edilen çöp miktarı 576.651 ton/yıldır. İlimizde merkez ilçelerdeki konutlar, ticari kuruluşlar ile resmi kurum ve kuruluşlardan toplanan katı atıklar konteynerlerde biriktirilmekte, presli çöp toplama araçları ile Büyükşehir belediyesine ait katı atık düzenli depolama alanında bertaraf edilmektedir.

Toplama ve taşıma işlemi, katı atıklarla uğraşmanın en pahalı kısmını (% 80'ini) teşkil etmekte olup ilçe belediyeleri tarafından yapılmaktadır. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi 2008 yılı Nisan ayına kadar İl merkezinden toplanan çöpün bir kısmını büyük hacimli semitreyler vasıtası ile katı atık düzenli depolama alanına taşımıştır. Transfer istasyonunun şehrin merkezinde kalması ve artan şikâyetler nedeniyle ilçe belediyelerinin de görüşleri alınarak transfer istasyonu 2008 yılı Nisan ayı itibarı ile iptal edilmiştir. Böylece ilçe belediyeleri sıkıştırılmalı araçlarla şehir merkezlerinden toplanan çöpleri doğrudan Katı Atık Düzenli Depolama Alanına taşımaktadırlar.

Ayrıca Nizip İlçesinde de katı atık düzenli depolama tesisi bulunmakta olup, söz konusu tesise Karkamış İlçesinin katı atıkları da gelmektedir.

İlimizde, Nurdağı-İsrahiye ilçeleri mevkiinde 1 tane, Araban-Yavuzeli ilçeleri mevkiinde 1 tane olmak üzere toplamda 2 tane katı atık transfer istasyonu bulunmakta olup, evsel atıklar günlük olarak merkez katı atık düzenli depolama sahasına taşınmaktadır.

Çizelge C.25 – Gaziantep ilinde 2019 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri
(Belediyeler, 2020)

| Büyükşehir/İl/İlçe Belediye veya | Birliğin Adı Büyükşehir Belediyesi/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler | Nüfus | | Üretilen Katı Atık Miktarı (ton/gün) | Toplanan Katı Atık Miktarı (ton/gün) | | Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün) | | Transfer İstasyonu Varsa Sayısı | Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor? (Belediye (B), Özel Sektör (OS), Belediye Şirketi (BŞ)) | Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi | | | | | |
|----------------------------------|---|------------------------------------|---------|--------------------------------------|--------------------------------------|------|--|------|---------------------------------|--|--------------------------------------|---|-------|-------------------|------------------------------------|--|
| | | Yaz | Kış | | Yaz | Kış | Yaz | Kış | | | Düzenli Depolama | Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon) | Yakma | Düzensiz Depolama | Depo Gazından Enerji Üretimi (MGW) | |
| Gaziantep Büyükşehir | | 2087362 | 2087362 | 1700 | 1650 | 1630 | 0,79 | 0,78 | | B | X | | | | 40.038,30 | |
| Şehitkamil Belediyesi | | 794.930 | 794.930 | | 658 | 675 | 1,21 | 1,18 | - | BŞ,ÖS | X | | | | | |
| İslahiye Belediyesi | | Konu ile ilgili bilgi gelmemiştir. | | | | | | | | | | | | | | |
| Nizip Belediyesi | | 143994 | 143994 | | 160 | 160 | 1,11 | 1,11 | | | X | | | | | |
| Karkamış Belediyesi | | 16500 | 11000 | | 13 | 9 | 1 | 0,85 | 1 | B | X | | | | | |
| Şahinbey Belediyesi | | Konu ile ilgili bilgi gelmemiştir. | | | | | | | | | | | | | | |
| Nurdağı Belediyesi | | Konu ile ilgili bilgi gelmemiştir. | | | | | | | | | | | | | | |
| Yavuzeli Belediyesi | | Konu ile ilgili bilgi gelmemiştir. | | | | | | | | | | | | | | |
| Oğuzeli Belediyesi | | 31879 | 31879 | | | | | | | | | | | | | |
| Araban Belediyesi | | 32761 | 32761 | | 16 | 14 | | | 1 | B | X | | | | | |
| İl Genel | | | | | | | | | | | | | | | | |

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

Veriye ulaşılamamıştır.

C.3. Sıfır Atık Yönetimi

C.3.1. Eğitimler

Çizelge C.26 – 2018 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimler
(Gaziantep ÇŞİM, yıl)

| Hedef Kitle | Düzenlenen Eğitim Sayısı | Eğitim Verilen Kişi Sayısı |
|--------------------|--------------------------|----------------------------|
| Kurum Temsilcileri | 42 | 2.447 |
| Öğrenci | 6 | 1.441 |



Grafik C.12 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı

(Gaziantep ÇŞİM, yıl)

C.3.2. Atık Getirme Merkezleri

Çizelge C.27 – 2019 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri
(Gaziantep ÇŞİM, 2020)

| Atık Getirme Merkezi (AGM) | Belediye/AVM/ OSB/Üniversite/ Site/havaalanı | İlçesi | Toplanan Atık Türü Sayısı | Toplanan Atık Grupları |
|----------------------------|--|------------|---------------------------|------------------------|
| 1. Sınıf AGM | Şehitkamil Belediye | Şehitkamil | 34 | 13 |
| 2. Sınıf AGM | AVM | | | |
| 3. Sınıf AGM |OSB, Üniversite, Site, havaalanı | | | |
| Mobil Atık Getirme Merkezi |Belediye | | | |

C.3.3. Atık Miktarları

Çizelge C.28 – 2018 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı
(Gaziantep ÇŞİM, 2020)

| | İlçe | Toplanan Atık Miktarı (Kg) |
|---|--------------------------------------|----------------------------|
| Kağıt, karton (15 01 01, 15 01 05, 20 01 01) | Şehitkamil, Şahinbey, Nizip, Oğuzeli | 2.764.588 |
| Plastik (15 01 02, 15 01 05, 17 02 03, 20 01 39) | Şehitkamil, Şahinbey, Nizip, Oğuzeli | 443.877 |
| Metal (15 01 04, 17 04 07, 20 01 40) | Şehitkamil, Şahinbey, Nizip, Oğuzeli | 84.980 |
| Cam (15 01 07, 17 02 02, 20 01 02) | Şehitkamil, Şahinbey, Nizip, Oğuzeli | 75.273 |
| Ahşap (15 01 03, 17 02 01, 20 01 38) | | |
| Tekstil (15 01 09, 20 01 10, 20 01 11) | | |
| Pil(16 06 01*) | | |
| Akü (16 06 02*, 16 06 03*, 16 06 04, 16 06 05, 20 01 33*, 20 01 34) | | |
| Toner-Kartuş (08 03 17*, 20 01 27*) | | |
| Aydınlatma (20 01 21*) | | |
| Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (20 01 23*, 20 01 35*, 20 01 36, 16 02 13*, 16 02 14*, 09 01 10, 09 01 11, 09 01 12) | | |
| İlaçlar (20 01 31*, 18 01 08*, 18 02 07*, 20 01 32) | | |
| Bitkisel atık yağ (20 01 25, 20 01 26*) | | |
| Hacimli atıklar (20 03 07) | | |
| Araç bakım/onarım(16 01 03, 16 01 07*) | | |
| Tehlikeli atık (20 01 13*, 20 01 14*, 20 01 15*, 20 01 17*, 20 01 19*, 20 01 27*, 20 01 29*, 20 01 37*) | | |
| Organik atık | | |
| Karışık (plastik, kağıt, cam, metal) | | |
| TOPLAM | | 3.368.718 |

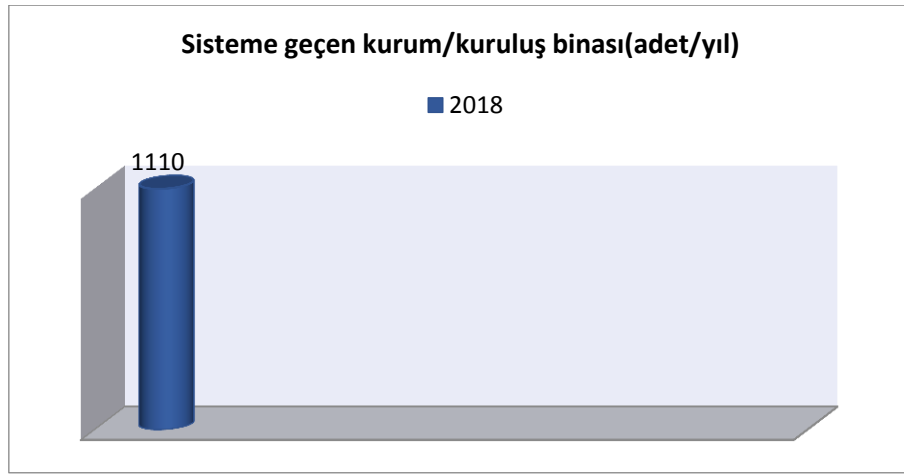


Grafik C.13 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı
(Gaziantep ÇŞİM, 2020)

C.3.4. Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı

Çizelge C.29 – 2018 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan kurum/kuruluş sayısı (Gaziantep ÇŞİM, 2020)

| Hedef Kitle | Toplam Kurum Sayı | Sisteme Geçen Kurum | % |
|------------------------|-------------------|---------------------|-----|
| Belediye Geneli | 10 | 10 | 100 |
| Belediye Hizmet Binası | | | |
| Okul | 1123 | 628 | |
| Kurum/kuruluş | 364 | 364 | 100 |
| AVM | 4 | 4 | 100 |
| Otel | 24 | 2 | |
| Hastane | 28 | 28 | |
| Sanayi | 3 | - | |
| Diğer | 99 | 74 | |



Grafik C.14 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen kurum/kuruluş binası sayısı (Gaziantep ÇŞİM, 2020)

C.3.5. Ekipman

Çizelge C.30 – 2018 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamındaki ekipmanlar (Gaziantep ÇŞİM, 2020)

| Kurumlardaki Kumbara Sayısı | Kurumlardaki Konteyner Sayısı | Belediye Genelindeki Konteyner Sayısı |
|-----------------------------|-------------------------------|---------------------------------------|
| 11.249 | - | 668 |

C.3.6. Kompost

Çizelge C.31 – 2018 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamında kompost üretimi bilgileri (Gaziantep ÇŞİM, 2020)

| | Kompost Tesisi Sayısı | Toplam Kapasitesi | Yıllık Üretilen Kompost Miktarı (kg) |
|------------------|-----------------------|-------------------|--------------------------------------|
| Belediye Geneli | - | - | - |
| Kurum/Kuruluşlar | 1 | 100 lt/gün | 415 |

C.4. Ambalaj Atıkları

“Bir tarafta hızla artan nüfus olgusu diğer tarafta ise tükenmekte olan doğal kaynakların varlığı insanlık için yeni çözüm arayışlarını zorunlu kılmaktadır. Doğal kaynakların korunması, enerji tasarrufu sağlanması, atık miktarın azaltılması, çevre kirliliğinin azaltılması ve geleceğe ve ekonomiye yatırım olması amacıyla geri kazanım günbegün önem kazanmaktadır. Bundan dolayıdır ki; atıkların geri kazanıldığı firmaların sayısı ve ekonomideki payları da giderek artmaktadır.

Kağıt, plastik, cam, metal, ahşap gibi malzemelerin geri kazanımı, endüstrinin hammadde ihtiyacını azaltarak endüstriye ekonomik şekilde hammadde temin edilerek enerji ve su tüketimini azaltır, depolamaya giden atık hacmini azaltarak depolama alanlarının ömrünü uzatır. Ancak atıkların geri kazanımı için en önemli adım değerlendirilebilir nitelikteki atıkların ayrı toplanmasıdır.

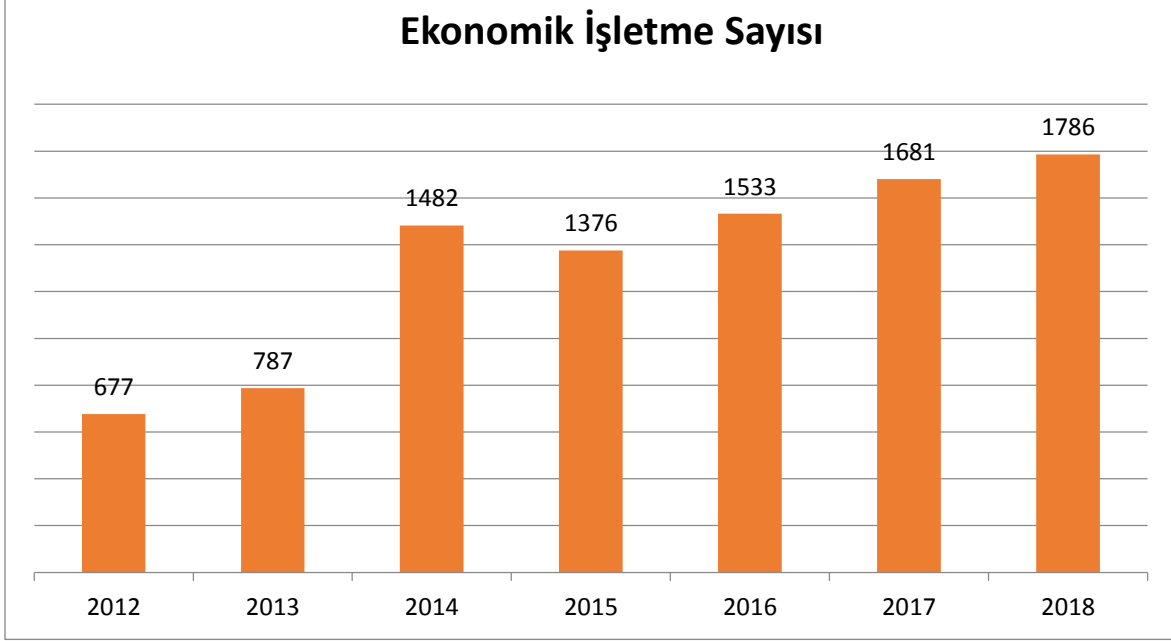
Bu kapsamda; ilimizde de 25 adet geçici faaliyet /çevre ve izin lisans belgeli ambalaj atığı toplama ve ayırma tesisi, 92 adet ise geçici faaliyet /çevre ve izin lisans belgeli, ambalaj atığı geri kazanım tesisi bulunmaktadır. Ayrıca ilimizde 9 ilçe belediyesinin de Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği kapsamında hazırlanan ve onaylanan ambalaj atığı yönetim planı bulunmaktadır.

Çizelge C.32 - Gaziantep ilinde 2018 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları
(Gaziantep ÇŞİM, 2020)

| Ambalaj Cinsi | Toplanan Ambalaj Atığı Miktarı (kg) | Geri Kazanılan Ambalaj Atığı Miktarı (kg) |
|----------------------|--|--|
| Plastik | 792.579 | 2.644.088 |
| Metal | 194.272 | 0 |
| Kompozit | 39.516 | 0 |
| Kağıt Karton | 4.396.108 | 6.038.461 |
| Cam | 1.345 | 0 |
| Ahşap | 1.099.431 | 442.384 |
| Karışık | 6.967.194 | 0 |
| Toplam | 13.490.445 | 9.124.933 |

Ambalaj Bilgi Sisteminde 2019 yılı istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2018'i içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistik veriye Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında Ambalaj Bülteninden ulaşılabilir.

İlimizde, Piyasaya Süren olarak 1.524, Ambalaj Üreticisi 185, Tedarikçi olarak 77 adet işletme ambalaj bilgi sistemine kayıtlıdır.



Grafik C.15 – Yıl bazında Gaziantep ilinde kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Gaziantep ÇŞİM, 2020)

Çizelge C.33 - 2018 yılında Gaziantep ilinde kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Gaziantep ÇŞİM, 2020)

| | |
|--|------|
| Piyasaya Süren İşletme Sayısı (Satış Noktaları Hariç) | 1524 |
| Ambalaj Üreticisi Sayısı | 185 |
| Tedarikçi Sayısı | 77 |

İlimizde 25 adet Ambalaj Atığı Toplama ve Ayırma Tesisi, 92 adet ambalaj atığı geri kazanım tesisi yer almakta olup aşağıda yer alan çizelgede detaylı bilgiler yer almaktadır.

Çizelge C.34- 2019 yılında Gaziantep ilinde kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı
(Gaziantep ÇŞİM, 2020)

| Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi (TAT) Sayısı Toplam | 1. Tip TAT Sayısı | 2. Tip TAT Sayısı | 3. Tip TAT Sayısı |
|--|-------------------|-------------------|-------------------|
| 25 | 3 | 4 | 18 |

Çizelge C.35 - 2019 yılında Gaziantep ilinde ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(Gaziantep ÇŞİM, 2020)

| Ambalaj Atığı Geri Kazanım Tesisi (GKT) Sayısı Toplam | Plastik Ambalaj Atığı GKT Sayısı | Kağıt- Karton Ambalaj Atığı GKT Sayısı | Cam Ambalaj Atığı GKT Sayısı | Metal Ambalaj Atığı GKT Sayısı | Ahşap Ambalaj Atığı GKT Sayısı | Kompozit Ambalaj Atığı GKT Sayısı | Tekstil Ambalaj Atığı GKT Sayısı |
|---|---|--|---------------------------------------|---|---|--|---|
| 92 | 84 | 19 | 14 | 16 | 18 | 16 | 18 |

Çizelge C.36 – 2019 yılında Gaziantep ilinde Belediyelerin Ambalaj Atık Yönetim Planı durumu

(Gaziantep ÇŞİM, 2020)

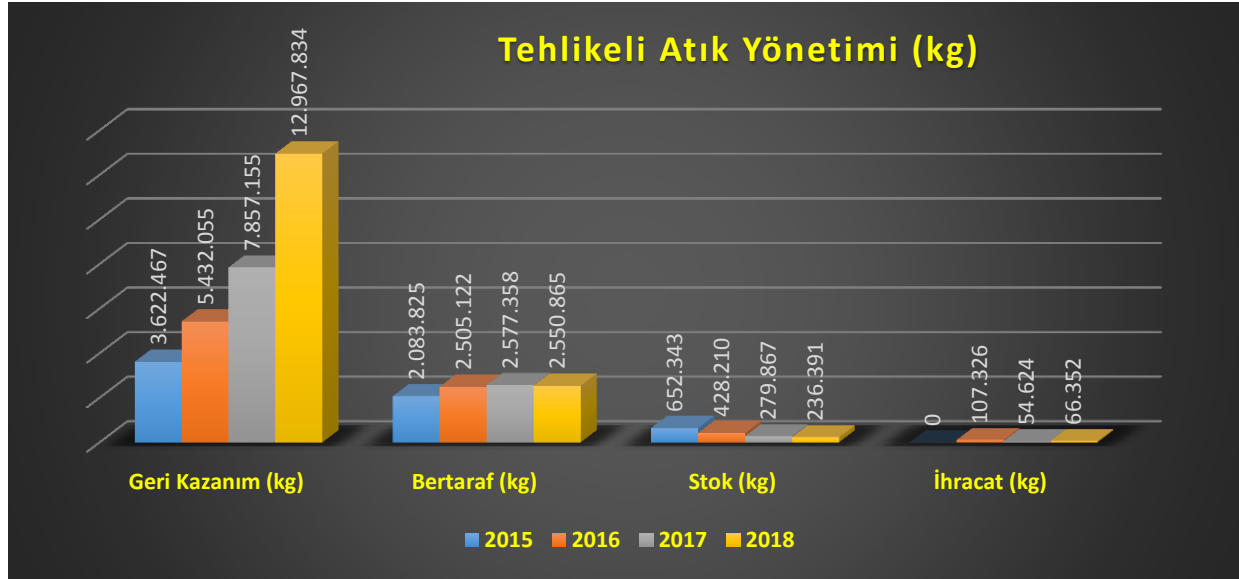
| Belediye Adı | Nüfusu | AAYP Durumu (Var-Yok) | AAYP Onay Tarihi | AAYP'ye Dahil Olan TAT Firmaları | AAYP'ye Dahil Olan Yetkilendirilmiş Kuruluşlar |
|-----------------------|---------|-----------------------|------------------|---|--|
| Şehitkamil Belediyesi | 710.853 | var | 04.10.2018 | Teknik Katı Atık Yön. Tic. Ltd. Şti. | - |
| Şahinbey belediyesi | 845.528 | var | 11.08.2017 | Kızılırmak Geri Dönüşüm Hurdacılık Teks. San. Ve Tic. Ltd Şti - Gaziantep Merkez Şubesi | - |
| Oğuzeli Belediyesi | 29.526 | var | 27.11.2018 | Kızılırmak Geri Dönüşüm Hurdacılık Teks. San. Ve Tic. Ltd Şti - Gaziantep Merkez Şubesi | - |
| Nizip Belediyesi | 136.365 | var | 07.12.2018 | Çevkasan Kağıt Ve Plastik Ambalaj Paz. Nak. San.ve Tic. Ltd. Şti. | - |
| Nurdağı Belediyesi | 37.719 | var | 25.06.2018 | GÖK-AY Geri Dönüşüm San. ve Tic. Ltd. Şti | - |
| İslahiye Belediyesi | 65.869 | var | 19.06.2018 | GÖK-AY Geri Dönüşüm San. ve Tic. Ltd. Şti. | - |
| Araban Belediyesi | 31.835 | var | 13.08.2018 | Ceyhanlar Atık ve Geri Dön. San. Tic. Ltd. Şti. | - |
| Yavuzeli Belediyesi | 21.333 | var | 06.08.2018 | Ceyhanlar Atık ve Geri Dön. San. Tic. Ltd. Şti. | - |
| Karkamış Belediyesi | 10.438 | var | 02.05.2018 | Ceyhanlar Atık ve Geri Dön. San. Tic. Ltd. Şti. | - |

Çizelge C.37 - 2019 yılında Gaziantep ilinde Atık Getirme Merkezleri ile ilgili durum

(Gaziantep ÇŞİM, 2020)

| Atık Getirme Merkezi (AGM) | Sahibi | Kurucu Türü (Belediye-AVM-OSB-Havalimanı-Satış Noktası vd.) | Adresi | İzin/Onay tarihi | Atık Grupları |
|----------------------------|-----------------------|---|--|------------------|-------------------------------|
| 1.Sınıf AGM | Şehitkamil Belediyesi | Belediye | Aydınlı Mah. 03046 Nolu Cad. No:2 Şehitkamil/Gaziantep | 15.12.2017 | 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13 |

C.5. Tehlikeli Atıklar



Grafik C.16 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

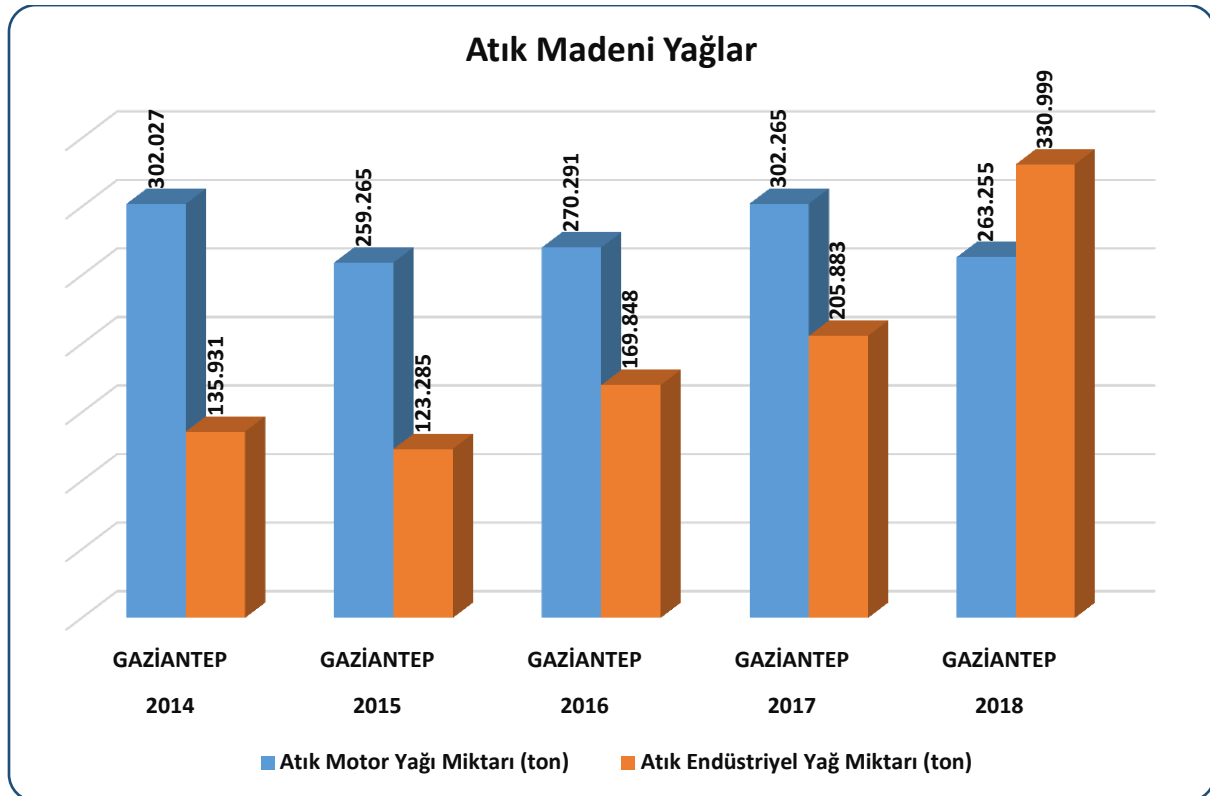
Çizelge C.38 - Gaziantep ilinde 2018 yılında atık işleme ve miktarı*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

| ATIK İŞLEME YÖNTEMİ | ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI | MİKTAR (kg) |
|---------------------|--|-------------|
| D1 | Toprağın altında veya üstünde düzenli depolama (örneğin, düzenli depolama ve benzeri) | 2 |
| D10 | Yakma (Karada) | 8.621 |
| D15 | D1 ile D14 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar depolama (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç) | 2.288 |
| D5 | Özel mühendislik gerektiren düzenli depolama (çevreden ve her biri ayrı olarak izole edilmiş ve örtülmüş hücreli depolama ve benzeri) | 26.968 |
| D9 | D1 ile D8 ve D10 ile D12 arasında verilen işlemlerden herhangi biri yoluyla atılan nihai bileşiklerin veya karışımların oluşmasına neden olan fiziksel-kimyasal işlemler (örneğin, buharlaştırma, kurutma, kalsinasyon ve benzeri) | 2.512.986 |
| R1 | Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma | 8.065.663 |
| R12 | Atıkların R1 ile R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi | 2.295.973 |
| R13 | R1 ile R12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların ara depolanması (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç) | 512.038 |
| R2 | Solvent (çözücü) ıslahı/yeniden üretimi | 436 |
| R3 | Solvent olarak kullanılmayan organik maddelerin ıslahı/geri dönüşümü (kompost ve diğer biyolojik dönüşüm prosesleri dahil) | 200 |
| R4 | Metallerin ve metal bileşiklerinin ıslahı/geri dönüşümü | 1.526.804 |
| R6 | Asitlerin veya bazların yeniden üretimi | 36.640 |
| R9 | Yağların yeniden rafine edilmesi veya diğer yeniden kullanımları | 530.080 |

Atık Yönetim Uygulamasında 2019 yılı atık istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2018'i içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistiki veriye ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında Resmi İstatistikler - Atık İstatistikleri bölümünden ulaşılabilir.

C.6. Atık Madeni Yağlar

“Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği” çerçevesinde ilde denetimler gerçekleştirilmiş olup, Gaziantep ilinde 2018 yılsonu itibariyle toplanan Atık Motor Yağı (ton): 263,255, Atık Endüstriyel Yağ (ton) : 330,999 olmuştur.



Grafik C.17 – Yıllar itibariyle Gaziantep ilinde atık madeni yağ toplama miktarları &*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2018)

& Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok ve tesis içi hariç olarak değerlendirilmektedir.

Atık motor yağı kodları : 13 02 04*, 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 07*, 13 02 08*
Atık endüstriyel yağ kodları : 12 01 06*, 12 01 07*, 12 01 10*, 12 01 12*, 13 01 01*, 13 01 04*, 13 01 05*, 13 01 09*, 13 01 10*, 13 01 11*, 13 01 12*, 13 01 13*, 13 03 01*, 13 03 06*, 13 03 07*, 13 03 08*, 13 03 09*, 13 03 10*, 13 05 06*, 19 02 07*

Atık istatistikleri Atık Yönetim Uygulaması - Atık Beyan Sistemine (TABS) atık üreticileri Atık Yönetim Uygulamasında 2019 yılı atık istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2018'i içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistiki veriye ÇED, İzin ve

Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında Resmi İstatistikler - Atık İstatistikleri bölümünden ulaşılabilir.

Çizelge C.39 – Gaziantep ilinde 2018 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları*

(Atık Yönetim Uygulaması, 2018)

| Geri kazanım* (kg) | Nihai bertaraf (kg) | İhracat (kg) | Stok (kg) | Atık Minimizasyonu (Tesis İçi) (kg) |
|--------------------|---------------------|--------------|-----------|-------------------------------------|
| 525.402 | 2.500 | 66.352 | 9.380 | 0 |

* Ek yakıt olarak kullanım dahildir.

C.7. Atık Pil ve Akümülatörler

Çizelge C.40 – Gaziantep ilinde 2018 yılında toplanan akümülatörlerle ilgili veriler*

(Atık Yönetim Uygulaması, 2019)

| ATIK AKÜMÜLATÖRLER | | | | |
|---|---------------------------------------|--|---|---|
| Atık Akümülatör Geçici Depolama İzni Verilen Geçici Depolama Alanı Sayısı | Toplanan Atık Akümülatör Miktarı (kg) | İldeki Atık Akümülatör Geri Kazanım Tesisleri Sayısı | Geri kazanım Tesislerinde İşlenen Atık Akümülatör Miktarı | |
| | | | Miktarı (kg) | % |
| 1 | | 4 | | |

16 06 01*: Kurşunlu Akümülatörler için kullanılan atık kodu

Çizelge C.41 – Gaziantep ilinde yıllar itibariyle toplanan atık akü miktarı (kg)*

(Atık Yönetim Uygulaması, yıl)

| 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 |
|--------|--------|--------|---------|---------|
| 58.812 | 83.538 | 79.685 | 128.181 | 260.119 |

Kurşunlu Akümülatörler için kullanılan atık kodu 16 06 01*

Çizelge C.42 - Gaziantep ilinde yıllar itibariyle toplanan atık pil miktarı (kg)*

(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

| 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 |
|------|------|------|------|------|
| 60 | 91 | 48 | 48 | 97 |

Atık piller için kullanılan atık kodları: 16 06 02*, 16 06 03*, 16 06 04, 16 06 05

Atık Yönetim Uygulamasında 2019 yılı atık istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2018'i içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistikleri veriye ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında Resmi İstatistikler - Atık İstatistikleri bölümünden ulaşılabilir.

C.8. Bitkisel Atık Yağlar

Çizelge C.43 – Gaziantep ilinde 2018 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler

(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

| Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesis Sayısı ¹ | Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (kg) ² | | Lisans Alan Geri Kazanım Tesis Sayısı |
|---|--|---|---|
| | Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*) | Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25) | |
| | 160.638 | 154 | |

¹ Bitkisel atık yağlar için 6.6.2015 tarihinden önce verilen Bitkisel Atık Yağ Geçici Depolama İzinleri dahil² Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok ve tesis içi hariç olarak değerlendirilmektedir.

Atık Yönetim Uygulamasında 2019 yılı atık istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2018'i içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistiki veriye ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında Resmi İstatistikler - Atık İstatistikleri bölümünden ulaşılabilir.

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler

Çizelge C.44 – Gaziantep ilinde 2018 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler*

(Kaynak, yıl)

| ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL) | | | | | |
|--|--|--------------------------------------|--|-------------------------------|--|
| ÖTL Geçici Depolama Alanı Sayısı | Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton) | ÖTL Geri Kazanım Tesisi Sayısı | Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton) | ÖTL Bertaraf Tesisi Sayısı | Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton) |
| 3 | 7.410,65 | 2 | 25.621 | | |

Çizelge C.45 – Yıllar itibariyle Gaziantep ilinde geri kazanım tesislerine ve çimento fabrikalarına gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)

(Kaynak, yıl)

| | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 |
|---------------------|---------|--------|--------|--------|
| Geri Kazanım Tesisi | 717,490 | 14.881 | 16.572 | 25.621 |
| AYT Tesisi | | | | |

Atık Yönetim Uygulamasında 2019 yılı atık istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2018'i içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistiki veriye ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında Resmi İstatistikler - Atık İstatistikleri bölümünden ulaşılabilir.

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

Veriye elde edilememiştir.

C.11. Ömrünü Tamamlamış Araçlar

Çizelge C.46 - Gaziantep ilinde 2019 yılı hurdaya ayrılan araç sayısı
(Gaziantep ÇŞİM, 2020)

| Oluşturulan ÖTA Teslim Yerleri Sayısı | ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı | ÖTA İşleme Tesisi Sayısı | İşlenen ÖTA Miktarı (ton) |
|---------------------------------------|----------------------------------|--------------------------|---------------------------|
| 4 | 2 | - | 8.564,064 |

C.12. Tehlikesiz Atıklar

Çizelge C.47 – Gaziantep ilinde 2018 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri
(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

| ATIK İŞLEME YÖNTEMİ | ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI | MİKTAR (kg) |
|---------------------|--|-------------|
| D1 | Toprağın altında veya üstünde düzenli depolama (örneğin, düzenli depolama ve benzeri) | 386 |
| D10 | Yakma (Karada) | 1.000 |
| D5 | Özel mühendislik gerektiren düzenli depolama (çevreden ve her biri ayrı olarak izole edilmiş ve örtülmüş hücreli depolama ve benzeri) | 10 |
| D9 | D1 ile D8 ve D10 ile D12 arasında verilen işlemlerden herhangi biri yoluyla atılan nihai bileşiklerin veya karışımların oluşmasına neden olan fiziksel-kimyasal işlemler (örneğin, buharlaştırma, kurutma, kalsinasyon ve benzeri) | 125 |
| R_AHM | Alternatif Hammadde | 7.498.899 |
| R1 | Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma | 23.456.810 |
| R12 | Atıkların R1 ile R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi | 92.243.810 |
| R13 | R1 ile R12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların ara depolanması (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç) | 20.467 |
| R3 | Solvent olarak kullanılmayan organik maddelerin ıslahı/geri dönüşümü (kompost ve diğer biyolojik dönüşüm prosesleri dahil) | 15.678.244 |
| R4 | Metallerin ve metal bileşiklerinin ıslahı/geri dönüşümü | 1.451.611 |
| R5 | Diğer anorganik malzemelerin ıslahı/geri dönüşümü | 13.276.730 |
| R9 | Yağların yeniden rafine edilmesi veya diğer yeniden kullanımları | 2.947.704 |

Atık Yönetim Uygulamasında 2019 yılı atık istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2018'i içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistik veriyse ÇED,

İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında Resmi İstatistikler - Atık İstatistikleri bölümünden ulaşılabilir.

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

İlimizde demir çelik sektörü bulunmamaktadır.

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlimizde kömürle çalışan termik santral bulunmamaktadır.

C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

Belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi ve endüstriden kaynaklanan arıtma çamurlarının yönetimi ile ilgili bilgiler bölüm B.7.2’de yer almaktadır.

C.13. Tıbbi Atıklar

Çizelge C.48 – 2019 yılında Gaziantep ili sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı
(Gaziantep ÇŞİM, 2020)

| İl/ilçe Belediyesinin Adı | Tıbbi Atık Yönetim Planı | | Tıbbi Atıkların Taşınması | | Toplanan tıbbi atık miktarı ton/yıl | Bertaraf Yöntemi | | Bertaraf Tesisi Sterilizasyon/ Yakma | | |
|---------------------------|--------------------------|-----|---------------------------|------|-------------------------------------|------------------|---------------|--------------------------------------|------------------|----------------------|
| | Var | Yok | Özel | Kamu | | Yakma | Sterilizasyon | Belediyenin | Yetkili Firmanın | Tesisin Bulunduğu İl |
| Gaziantep Büyükşehir | 1 | | | 1 | 2.636,253 | | 1 | 1 | | |

*Tıbbi atık taşıma aracı sayısı "adet" olarak belirtilecektir.

Çizelge C.49 - Gaziantep ilinde yıllara göre tıbbi atık miktarı
(Gaziantep ÇŞİM, 2020)

| | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
|---------------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|---------|-----------|
| Tıbbi Atık Miktarı (ton) | 1.886,716 | 2.076,846 | 2.325,452 | 2.422,775 | 2.578,4 | 2.636,253 |

C.14. Maden Atıkları

Çizelge C.50 – Gaziantep ilinde 2019 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı

(Kaynak, yıl)

| Tesis Adı | İşlenen Cevherin Adı | Atık Miktarı (ton/yıl) | | Zenginleştirme Atığı | | |
|-----------|----------------------|------------------------|------------|----------------------|------------------|--------------|
| | | Zenginleştirme Atığı | Pasa Atığı | Bertaraf Yöntemi | Karakterizasyonu | Tesis Sınıfı |
| | | | | | | |
| | | | | | | |
| | | | | | | |
| | | | | | | |

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

Çizelge C.51 – 2019 yılı itibariyle Gaziantep ilinde bulunan atık işleme tesisi sayısı

(Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2019)

| | |
|--|-----|
| Katı Atık Bertaraf Tesisi Sayısı (Belediye) | 2 |
| Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı | 127 |
| Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı | 9 |
| Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı | 1 |
| Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı | - |
| Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı | 3 |
| Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı | 1 |
| Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı | 1 |
| Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı | 122 |
| Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı | 1 |
| Maden Atığı Bertaraf Tesisi Sayısı | - |

Kaynaklar

Atık Yönetim Uygulaması
Gaziantep Büyükşehir Belediyesi
Şehitkamil Belediye Başkanlığı
Araban Belediye Başkanlığı
Karkamış Belediye Başkanlığı
Nizip Belediye Başkanlığı
Oğuzeli Belediye Başkanlığı

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

“Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında tehlikeli maddeleri bulunduran ya da bulundurması muhtemel kuruluşlar Yönetmeliğin bildirim maddesi uyarınca Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Entegre Çevre Bilgi Sistemi altında çalışan BEKRA Bildirim Sistemine bildirimlerini yapmakla yükümlüdür.

Gaziantep ilinde 2019 yılında, BEKRA bildirimlerine göre kuruluş sayıları ve kategorileri Çizelge Ç.52’de yer almaktadır.

Çizelge Ç.52 – Gaziantep ilinde 2019 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı
(BEKRA, 2019)

| KURULUŞ | SAYISI |
|---------------|----------|
| Alt Seviye | 3 |
| Üst Seviye | - |
| TOPLAM | 3 |

Gaziantep İlinde 2019 yılında yapılan çevre denetimlerinde BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları Çizelge Ç.53’de yer almaktadır.

Çizelge Ç.53 – Gaziantep ilinde 2019 yılında BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları
(EÇBS Denetim, 2019)

| KURULUŞ | DENETİM SAYISI |
|---------------|----------------|
| Alt Seviye | - |
| Üst Seviye | - |
| Kapsam Dışı | - |
| TOPLAM | |

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde Üst seviye Kuruluş bulunmamaktadır. 3 Adet Alt Seviyeli Kuruluş mevcut olup “Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” 18.madde 2.fıkrasına göre: “ Denetim planı/programı alt ve üst seviyeli tüm kuruluşlar göz önünde bulundurularak üst seviyeli kuruluşlar için 2 takvim yılı içerisinde en az bir kez, alt seviyeli kuruluşlar için 4 takvim yılı içerisinde en az bir kez olacak şekilde hazırlanır” denilmekte olup, İl Müdürlüğümüzce alt seviyeli kuruluşlara en son denetim 2018 yılında yapıldığından, takip denetimler ileriki takvim yılında gerçekleştirilecektir.

Kaynaklar

BEKRA Bildirim Sistemi

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Flora

Gaziantep Bitkileri

Gaziantep'te dağlık alanlar ilin batı ve kuzey kesimlerinde yer almaktadır. bu dağlar başlıca kalker yapılıdır. İlin en yüksek rakımlı dağları İslahiye ilçesindeki Amanos dağları üzerindeki Hızırlı yaylasında bulunmaktadır. Şehir merkezine 32 km uzaklıkta bulunan Sof dağları ve çevresi zengin bitki örtüsüne ve garig formasyonuna sahip bitki örtüsü ile kaplı olup ilin önemli dağlarındanır.

Gaziantep'te değişik vejetasyon tiplerin rastlamak mümkündür. Bunlardan, başlıcaları kapladığı alana göre büyükten küçüğe doğru sıralanacak olursa, Step (bozkır), Garig, Orman ve Maki farmasyonlarıdır.

Gaziantep'te, Karkamış ilçesi ve Oğuzeli ilçelerinin güneyinde geniş bozkır vejetasyon formasyonlarına rastlanır. Karkamış ilçesi, Şanlıurfa ile Gaziantep arasında sınır oluşturan Fırat nehri boyunca uzandığından ve bozkırın geniş bir alan kaplaması sebebiyle zengin bitki çeşitliliğine sahiptir. Karkamış ilçesinde Antepfıstığı ve zeytin bahçeleri ile buğday ve baklagiller gibi tarım alanları geniş yer tutmaktadır.

Nizip ilçesinin yüksek (dağlık) kesimlerinde, bozuk baltalık meşe ormanları bulunmakta, güney kesimlerinde kermes meşesi, melengiç, türleri ile karışık ormanlar yer almaktadır. Yine bölgede, zahter (*Thymbra spicata*) geniş yayılış göstermektedir. Nizip ilçesinde, fıstık ve zeytin bahçeleri geniş alanlar kaplar.

Yavuzeli ilçesinin dağlık kesimlerinde yaprak döken meşe ormanları bulunur. Yer yerde kermes meşesi bu ormanlıklar arasına karışır. Yavuzeli ovasında fıstık ve pamuk tarımı yapılmaktadır.

Nurdağı ilçesinde, güney kısımları geniş ova olup tarım alanları bulunmaktadır. İlçenin kuzeyinde Nurdağı dağları vardır. Nurdağlarının güneye bakan eteklerinde maki formasyonu, yüksek kesimlerinde Kızılçam ormanları bulunmaktadır.

Şahinbey ve Şehitkamil ilçelerinde il'e batıdan giren dağlar üzerinde kermes meşesi ağırlıklı garig formasyonunun hakim olduğu ormanlar yer alır.

İslahiye ilçesinin güneyi Suriye sınırına kadar geniş bir ovadır. Bu ovada, tarım alanları ve üzüm bağları yer almaktadır. Kuzey kesiminde Amanos dağlarının eteklerinde maki formasyonu, yüksek kesimlerinde orman ve yüksek dağ formasyonuna rastlamak mümkündür. Bu formasyonlardan 900- 1.000 m ye kadar olan kesimlerde başlıca Kermes meşesi, Melengiç, Türk meşesi, Ayıfındığı, Ostrya, Defne, Arbutus, Kızılçam, Katır tırnağı türleri bulunur. Daha yüksek kesimlerde Karaçam, Sedir, Göknar, Kayın, Fındık ağaçlarından oluşan karışık orman formasyonu daha yüksek kesimlerde ise yüksek dağ stebi yer almaktadır.

İlimizin Tıbbi bitkilerini inceleme amacıyla yapılmış çalışmalar mevcut değildir.

Türler ve Populasyonlar:

"Flora of Turkey"e göre Gaziantep ilinde 645 adet bitki türü bulunmaktadır. Bu bitki türleri içerisinde 56 tanesi endemiktir.

Çizelge D.54 - Gaziantep'te bulunan bitki türleri

| | |
|---|---|
| EĞRETİGİLLER | ADIANTHACEAE |
| Venüssaçı | <i>Adiantum capillus-veneris</i> |
| EĞRETİGİLLER | ASPIDIACEAE |
| Eğrelti | <i>Polystichum aculeatum</i> |
| EĞRETİGİLLER | ATHYRIACEAE |
| Eğrelti Eğrelti Eğrelti | <i>Dryopteris filis-mas</i> <i>Matteucia struthiopteris</i> <i>Cystopteris fragilis</i> |
| EĞRETİGİLLER | HYPOLEPODIACEAE |
| Eğrelti | <i>Pteridium aquilinum</i> |
| | POLYPODIACEAE |
| Benekli Eğrelti | <i>Polypodium australe</i> |
| SERVİGİLLER | CUPRESSACEAE |
| Ardıç Katranardıcı | <i>Juniperus drupaceae</i> <i>Juniperus oxycedrus</i> subsp. <i>oxycedrus</i> |
| ÇAMGİLLER | PINACEAE |
| Göknar Sedir Kızılcam Karaçam | <i>Abies cilicica</i> subsp. <i>cilicica</i> <i>Cedrus libani</i> <i>Pinus brutia</i> <i>Pinus nigra</i> subsp. <i>pallasiana</i> |
| AKÇAĞAĞGİLLER | ACERACEAE |
| Akçağaç Akçağaç | <i>Acer monspessulanum</i> subsp. <i>microphyllum</i> <i>Acer platanoides</i> |
| FISTIKGİLLER | ANACARDIACEAE |
| Pamuklu Sumak Melengiç Sumak | <i>Cotinus coggyria</i> <i>Pistacia terebinthus</i> subsp. <i>terebinthus</i> <i>Rhus coriaria</i> |
| MAYDANOZGİLLER | APIACEAE |
| Dişotu Yabani melekotu Baldıran Asaotu Asaotu Eşek baldıranı Devekulağı | <i>Ammi visnaga</i> <i>Anthriscus nemorosa</i> <i>Angelica sylvestris</i> var. <i>sylvestris</i> <i>Conium maculatum</i> <i>Ferula elaeochytris</i> <i>Ferula amanicola</i> <i>Lecokia cretica</i> <i>Saricula europaea</i> <i>Scandix iberica</i> <i>Scandix pectin- veneris</i> <i>Tordylium aegaeum</i> <i>Tordylium hasselquistiae</i> |
| MAYDANOZGİLLER | APOCYNACEAE |
| Zakkum | <i>Nerium oleander</i> |
| YILANYASTIĞIGİLLER | ARACEAE |
| Yılan yastığı | <i>Arum dioscoridis</i> var. <i>luschanii</i> |
| DUVARSARMAŞIĞIGİLLER | ARALIACEAE |
| Duvar sarmaşığı | <i>Hedera helix</i> |
| Civanperçemi Papatya | <i>Achillea aleppica</i> subsp. <i>aleppica</i> <i>Anthemis kotschyana</i> var. <i>longiloba</i> |

| | |
|------------------------|--|
| Papatya | <i>Anthemis pauciloba</i> var. <i>radians</i> |
| Papatya | <i>Anthemis tricornis</i> |
| Yavşan | <i>Artemisia absinthium</i> |
| Meryemanadikeni | <i>Bellis perennis</i> |
| Meryemanadikeni | <i>Carduus nutans</i> subsp. <i>nutans</i> |
| Peygamber çiçeğ | <i>Centaurea paphlagonica</i> |
| Peygamber çiçeğ | <i>Centaurea patula</i> |
| Peygamber çiçeğ | <i>Centaurea triumfetti</i> |
| Pireotu | <i>Chardinia orientalis</i> |
| Yabani hindiba | <i>Chrysanthemum coronarium</i> |
| Su dikenli | <i>Cichorium inthybus</i> |
| Kanak | <i>Cirsium vulgare</i> |
| Kaplanotu | <i>Crepis reuterana</i> subsp. <i>eigiana</i> |
| Topuz | <i>Doronicum orientale</i> |
| Ölmez çiçek | <i>Echinops ritro</i> |
| Dikenli marul | <i>Helichrysum plicatum</i> subsp. <i>polyphyum</i> |
| Kanaryaotu | <i>Lactuca serriola</i> |
| Altınbaşak | <i>Picnomon acarna</i> |
| Gümüşdüğme | <i>Pilosella hoppeana</i> |
| Karahindiba | <i>Senecio vernalis</i> |
| Yemlik | <i>Solidago virgaurea</i> subsp. <i>virgaurea</i> |
| Büyük pıtrak | <i>Tanacetum cilicicum</i> |
| | <i>Taraxacum turcicum</i> |
| | <i>Tragopogon pratensis</i> subsp. <i>pratensis</i> |
| | <i>Onopardum acanthium</i> |
| | <i>Xanthium strumarium</i> |
| HUŞAĞACIGİLLER | BETULACEAE |
| Toros kızılağacı | <i>Alnus glutinosa</i> subsp. <i>antitaurica</i> |
| Gürgen | <i>Carpinus orientalis</i> |
| Adi fındık | <i>Corylus avellana</i> |
| Kayacak | <i>Ostrya carpinifolia</i> |
| HODANGİLLER | BORAGINACEAE |
| Sığırdili | <i>Anchusa azurea</i> var. <i>azurea</i> |
| Sığırdili | <i>Anchusa officinalis</i> |
| Sığırdili | <i>Anchusa undulata</i> subsp. <i>hybrida</i> |
| Unutmabeni | <i>Myosotis alpestris</i> subsp. <i>alpestris</i> |
| Emzikotu | <i>Onosma lanceolatum</i> |
| HARDALGİLLER | BRASSICACEAE |
| Kevke | <i>Alyssum stribrnyi</i> |
| Emzikotu | <i>Alyssum peltarioides</i> subsp. <i>virgatiforme</i> |
| Çobançantası | <i>Capsella bursa-pastoris</i> |
| Deniz lahanası | <i>Cardaria drapa</i> subsp. <i>draba</i> |
| | <i>Crambe orientalis</i> var. <i>orientalis</i> |
| Çalgıcıotu | <i>Erysimum goniocaulon</i> |
| Çalgıcıotu | <i>Erysimum pulchellum</i> <i>Fibigia eriocarpa</i> |
| Çivitotu | <i>Isatis candolleana</i> |
| Suteresi | <i>Nasturtium officinale</i> |
| | <i>Thlaspi cilicicum</i> |
| | <i>Thlaspi oxyceras</i> |
| | <i>Turritis laxa</i> |
| ŞİMŞİRGİLLER | BUXACEAE |
| Şimşir | <i>Buxus sempervirens</i> |
| ÇANÇİÇEĞİGİLLER | CAMPANULACEAE |

| | |
|-------------------|--|
| Keçibiciği | <i>Michauxia campanuloides</i> |
| KEBEROTUGİLLER | CAPPARACEAE |
| Keber | <i>Capparis ovata</i> |
| KEBEROTUGİLLER | CAPRIFOLIACEAE |
| Mürver | <i>Sambucus ebulus</i> |
| Hanımeli | <i>Lonicera caucasica</i> subsp. |
| Hanımeli | <i>Lonicera etrusca</i> var. <i>hispidula</i> |
| Hanımeli | <i>Lonicera nummularifolia</i> subsp. |
| | <i>nummularifolia</i> |
| KARANFİLGİLLER | CARYOPHYLLACEAE |
| Hanımeli | <i>Dianthus colcephalus</i> |
| Hanımeli | <i>Dianthus elegans</i> |
| Hanımeli | <i>Dianthus polycladus</i> |
| Hanımeli | <i>Dianthus strictus</i> |
| Nakil | <i>Silene aegyptiaca</i> |
| Nakil | <i>Silene caramanica</i> |
| Nakil | <i>Silene conoidea</i> |
| Nakil | <i>Silene vulgaris</i> var. <i>vulgaris</i> |
| İĞAGACIGİLLER | CELESTRACEAE |
| İğaçacı | <i>Euonymus latifolius</i> subsp. |
| KAZAYAĞIGİLLER | CHENOPODIACEAE |
| Kazayağı | <i>Chenopodium foliosum</i> |
| LADENGİLLER | CISTACEAE |
| Pamukotu | <i>Cistus creticus</i> |
| Altınotu | <i>Helianthemum nummularium</i> |
| DAMKORUĞUGİLLER | CRASSULACEAE |
| Taşgülü | <i>Rosularia globulifolia</i> |
| Damkoruğu | <i>Sedum litareum</i> |
| SARMAŞIKGİLLER | CONVOLVULACEAE |
| Mahmudeotu | <i>Calystegia sepium</i> subsp |
| KIZILCIKGİLLER | CORNACEAE |
| Kızılçık | <i>Comus sanguinea</i> subsp |
| CİN SAÇIGİLLER | CUSCUTACEAE |
| Bostanbozan | <i>Cuscuta planiflora</i> |
| FESÇİTARAĞIGİLLER | DIPSACEAE |
| Uyuzotu | <i>Scabiosa argentea</i> |
| SÜTLEĞENGİLLER | EPHORBIACEAE |
| Sütleğen | <i>Euphorbia altissima</i> var. <i>glabrescens</i> |
| FUNDAGİLLER | ERICACEAE |
| Sandal ağacı | <i>Arbutus andrachne</i> |
| BAKLAGİLLER | FABACEAE |

| | |
|--------------------------|--|
| Antep Geveni | <i>Astragalus aintabicus</i> |
| Geven Seven | |
| Geven | <i>Astragalus campylosema</i> |
| Geven | <i>Astragalus commagenicus</i> |
| Geven | <i>Astragalus plumosus subsp. plumosus</i> |
| Geven | <i>Astragalus barbeyanus</i> |
| Kayışkiran | <i>Astragalus densifolius</i> |
| Erguvan | <i>Astragalus melanocephalos</i> |
| Yabani sinameki | <i>Calycotome viliosa</i> |
| Akrepkuyruğu | <i>Cercis siliquastrum subsp. siliquastrum</i> |
| Akrepkuyruğu | <i>Colutea cilicica</i> |
| Mürdümük | <i>Coronilla orientalis var. orientalis</i> |
| Mürdümük | <i>Coronilla varia subsp. varia</i> |
| Mürdümük | <i>Dorycnium graecum</i> |
| Mürdümük | <i>Lathyrus aphaca var. biflorus</i> |
| Gazelboynuzu | <i>Lathyrus laxiflorus subsp. angustifolius</i> |
| Acı bakla | <i>Lathyrus libanii</i> |
| Kokulu yonca | <i>Lathyrus spathulatus</i> |
| Taş yoncası | <i>Lotus comiculatus var. comiculatus</i> |
| Katırtırnağı | <i>Lupinus varius</i> |
| Yonca | <i>Medicago orbiculata</i> |
| Yonca | <i>Melilotus officinalis</i> |
| Yonca | <i>Spartium junceum</i> |
| Yonca | <i>Trifolium arvense var. arvense</i> |
| Yonca | <i>Trifolium campastre</i> |
| Yonca | <i>Trifolium davisii</i> |
| Yonca | <i>Trifolium echinatum</i> |
| Yonca | <i>Trifolium fragiferum</i> |
| Yonca | <i>Trifolium patens</i> |
| Bakla | <i>Trifolium pauciflorum</i> |
| Bakla | <i>Trifolium purpureum var. purpureum</i> |
| Bakla | <i>Trifolium pratense</i> |
| | <i>Vicia cracea</i> |
| | <i>Vicia cypria</i> |
| | <i>Vicia palaestina</i> |
| KAYINGİLLER | FAGACEAE |
| Kayın | <i>Fagus orientalis</i> |
| Birant meşesi | <i>Quercus brantii</i> |
| Türk meşesi | <i>Quercus cerris var. cerris</i> |
| Kermes meşesi | <i>Quercus coccifera</i> |
| Mazı meşesi | <i>Quercus infectoria subsp. boissieri</i> |
| KANTARONGİLLER | GENTIANACEAE |
| Kırmızı Kantaron | <i>Centaurium pulchellum</i> |
| TURNAGAGASIGİLLER | GERANIACEAE |
| Dönbaba | <i>Erodium acaule</i> |
| Dönbaba | <i>Erodium ciconium</i> |
| Turnagagası | <i>Geranium asphodeloides subsp. asphodeloides</i> |
| Turnagagası | <i>Geranium lucidum</i> |
| Turnagagası | <i>Geranium purpureum</i> |
| Turnagagası | <i>Geranium robertianum</i> |
| Turnagagası | <i>Geranium rotundifolium</i> |
| Turnagagası | <i>Geranium tuberosum subsp. tuberosum</i> |

| | |
|----------------------------|--|
| BİNBİRDEÜKOTUGİLLER | GUTTIFERAE |
| Binbirdelikotu | <i>Hypericum perforatum</i> |
| Binbirdelikotu | <i>Hypericum iyidium</i> |
| Binbirdelikotu | <i>Hypericum montbretii</i> |
| Binbirdelikotu | <i>Hypericum olympicum subsp. oiympticum</i> |
| SÜSENGİLLER | IRIDACEAE |
| Çiğdem | <i>Crocus cancellatus subsp. damascenus</i> |
| Çiğdem | <i>Crocus kotschyanus subsp. kotschyanus</i> |
| Karga soğanı | <i>Gladiolus antakiensis</i> |
| CEVİZGİLLER | JUGLANDACEAE |
| Ceviz | <i>Juglans regia</i> |
| HASIROTUGİLLER | JUNCEAE |
| Hasırotu | <i>Juncus inflexus</i> |
| BALLIBABAGİLLER | LAMIACEAE |
| | <i>Clinopodium vulgare</i> |
| Ballıbaba | <i>Lamium garganicum subsp. nepetifolium</i> |
| Ballıbaba | <i>Lamium garganicum subsp. reniforme</i> |
| Bozotu | <i>Marrubium globosum</i> |
| Kedinanesi | <i>Nepeta cilicica</i> |
| Kedinanesi | <i>Nepeda nuda subsp. albiflora</i> |
| Adaçayı | <i>Salvia bracteata</i> |
| Dağ çayı | <i>Stachys cretica subsp. vacillans</i> |
| Kekik | <i>Thymus sipyleus subsp. rosulans</i> |
| Yermeşesi | <i>Teucrium polium</i> |
| Bozotu | <i>Marrubium vulgare</i> |
| Calba | <i>Phlomis armeniaca</i> |
| Calba | <i>Phlomis longifolia var. bailanica</i> |
| Adi erikotu | <i>Prunella vulgaris</i> |
| Adaçayı | <i>Salvia aramiensis</i> |
| Adaçayı | <i>Salvia aucheri var. aucheri</i> |
| Adaçayı | <i>Salvia ceratophylla</i> |
| Adaçayı | <i>Salvia euprathica</i> |
| Adaçayı | <i>Salvia microstegia</i> |
| Adaçayı | <i>Salvia multicaulis</i> |
| Adaçayı | <i>Salvia pilifera</i> |
| Adaçayı | <i>Salvia poculata</i> |
| Adaçayı | <i>Salvia tomentosa</i> |
| Kaside | <i>Scutellaria salvifolia</i> |
| Kaside | <i>Scutellaria tomentosa</i> |
| Dağ çayı | <i>Sideritis syriaca subsp. nusariensis</i> |
| Dağ çayı | <i>Stachys cretica subsp. mersianea</i> |
| Yermeşesi | <i>Teucrium polium</i> |
| İnce dağreyhanı | <i>Ziziorhiza capitata</i> |
| ZAMBAKGİLLER | UACEAE |
| Dağ soğanı | <i>Allium ampeloprasum</i> |
| Dağ soğanı | <i>Allium karamanoglui</i> |
| Dağ soğanı | <i>Allium lycaonicum</i> |
| Dağ soğanı | <i>Allium scorodoprasum</i> |
| Kuşkonmaz | <i>Asparagus coodei</i> |
| Çirişotu | <i>Asphodeline taunca</i> |
| Acı çiğdem | <i>Colchicum kotschyi</i> |
| Acı çiğdem | <i>Colchicum cilicicum</i> |

| | |
|---------------------------|--|
| Ters lale | <i>Fritillaria hermonis</i> |
| Ters lale | <i>Fritillaria pinardii</i> |
| Dağ sümbülü | <i>Muscari comosum</i> |
| Akyıldız | <i>Ornithogalum oligophyllum</i> |
| Mührüsüleyman | <i>Polygonatum orientale</i> |
| Dağ soğanı | <i>Scilla ingridae</i> |
| Lale | <i>Tulipa orphanidea</i> |
| | LYTHRACEAE |
| Kırmızı hevhulma | <i>Lythrum salicaria</i> |
| ÖKSEOTUGİLLER | LORANTHACEAE |
| Meşeburcu | <i>Loranthus europeus</i> |
| Ökseotu | <i>Viscum album subsp. austriacum</i> |
| Ökseotu | <i>Viscum album subsp. abietis</i> |
| EBEGÜMECİGİLLER | MALVACEAE |
| Hatmi | <i>Alcea apterocarpa</i> |
| Hatmi | <i>Alcea digitata</i> |
| Ebegümeçi | <i>Malva neglecta</i> |
| | <i>Kitabelia balansae</i> |
| DUTGİLLER | MORACEAE |
| İncir | <i>Ficus carica subsp. carica</i> |
| | MORINACEAE |
| | <i>Morina persica</i> |
| ZEYTINGİLLER | OLEACEAE |
| Dişbudak | <i>Fraxinus ornus subsp. cilicica</i> |
| Boruk | <i>Jasminium fruticans</i> |
| Zeytin | <i>Olea europaea var. europaea</i> |
| Akçakesme | <i>Phillyrea latifolia</i> |
| SAHLEPGİLLER | ORCHIDACEAE |
| Sahlep | <i>Cephalanthera kotschyana</i> |
| Sahlep | <i>Cephalanthera damassonium</i> |
| Sahlep | <i>Orchis anatolica</i> |
| Sahlep | <i>Limodorum abortivum</i> |
| Sahlep | <i>Orchis coriophora</i> |
| Sahlep | <i>Orchis mascula subsp. pinetorum</i> |
| Sahlep | <i>Orchis morio subsp. syriaca</i> |
| CANAVAROTUGİLLER | OROBANCHACEAE |
| Canavar otu | <i>Orobanche alba</i> |
| Canavar otu | <i>Orobanche anatolica</i> |
| Ayıparmağı | <i>Phelypaea coccinea</i> |
| ŞAKAYIKGİLLER | PAEONIACEAE |
| Şakayık | <i>Paeonia mascula subsp. mascula</i> |
| HAŞHAŞGİLLER | PAPAVRACEAE |
| Kazgagası | <i>Corydalis solida subsp. tauricola</i> |
| Gelincik | <i>Papaver rhoeas</i> |
| Gelincik | <i>Papaver syriacum</i> |
| Gelincik | <i>Papaver tauricola</i> |
| ÇUHAÇİÇEĞİGİLLER | PRIMULACEAE |
| Çuhaçiçeği | <i>Primula vulgaris subsp. vulgaris</i> |
| ŞEKERCİBOYASKİLLER | PHYTOLACACEAE |
| Şekerci boyası | <i>Phytolacca pruinosa</i> |
| SİNİROTUGİLLER | PLANTAGINACEAE |
| Sinirotu | <i>Plantago lanceolata</i> |

| | |
|---------------------------|--|
| Sinirotu | <i>Plantago</i> majör subsp. majör |
| ÇINARAĞACIGİLLER | PLATANACEAE |
| Çınar | <i>Platanus orientalis</i> |
| ÇOBANYASTIĞIGİLLER | PLUMBAGİNACEAE |
| Pişik geveni | <i>Acantholimon libanoticum</i> |
| BUĞDAYGİLLER | POACEAE |
| Bodur buğdayotu | <i>Aegilops umbellulata</i> subsp. <i>umbellulata</i> |
| Tarla ayrığı | <i>Agropyron cristatum</i> subsp. <i>pectinatum</i> |
| Tilki kuyruğu | <i>Alopecurus utriculatus</i> subsp. <i>antoxanthoides</i> |
| Yulaf | <i>Avena barbata</i> |
| | <i>Cortaderia sellona</i> |
| Köpekdişi ayrığı | <i>Cynodon dactylon</i> var. <i>dactylon</i> |
| Topbaş tarakotu | <i>Cynosurus echinatus</i> |
| | <i>Gaudiniopsis macra</i> subsp. <i>macra</i> |
| Yumrulu arpa | <i>Hordeum bulbosum</i> |
| Tüylü inciotu | <i>Melica persica</i> subsp. <i>inaequiglumis</i> |
| | <i>Milium vemale</i> subsp. <i>montianum</i> |
| | <i>Phragmites australis</i> |
| Yumrulu tavşanotu | <i>Poa bulbosa</i> |
| KARABUĞDAYGİLLER | POLYGANACEAE |
| Kuzu kulağı | <i>Rumex sanguineus</i> |
| Kuzu kulağı | <i>Rumex acetosella</i> |
| Kuzu kulağı | <i>Rumex scutatus</i> |
| DÜĞÜNÇİÇEĞİGİLLER | RANUNCULACEAE |
| Kan damlası | <i>Adonis annua</i> |
| Kan damlası | <i>Adonis aestivalis</i> subsp. <i>aestivalis</i> |
| Akasma | <i>Clematis vitalba</i> |
| Düğünçiçeği | <i>Ranunculus repens</i> |
| Düğünçiçeği | <i>Ranunculus damascenus</i> |
| Düğünçiçeği | <i>Ranunculus sprunerianus</i> |
| ÇEHRİGİLLER | RHAMNACEAE |
| Barutağacı | <i>Frangula alnus</i> subsp. <i>alnus</i> |
| GÜLGİLLER | ROSACEAE |
| Acıbadem | <i>Amygdalus communis</i> |
| Koyunotu | <i>Agrimonia eupatoria</i> |
| Mahlep | <i>Cerasus mahaleb</i> var. <i>mahaleb</i> |
| Kiraz | <i>Cerasus vulgaris</i> |
| Yemişen | <i>Crataegus monogyna</i> subsp. <i>monogyna</i> |
| Yemişen | <i>Crataegus orientalis</i> var. <i>orientalis</i> |
| Tavşan elması | <i>Cotoneaster nummularia</i> |
| Ergeç sakalı | <i>Flipandula ulmari</i> |
| Çilek | <i>Fragaria vesca</i> |
| Elma | <i>Malus sylvestris</i> |
| Beşparmakotu | <i>Potentilla reptans</i> |
| Beşparmakotu | <i>Potentilla recta</i> |
| Erik | <i>Pururus divaricata</i> subsp. <i>drvaricata</i> |
| Ahlat | <i>Pyrus syriaca</i> var. <i>syriaca</i> |
| Kuşburnu | <i>Rosa canina</i> |
| Gül | <i>Rosa villosa</i> |
| Böğürtlen | <i>Rubus sanctus</i> |
| Üvez | <i>Sorbus umbellata</i> var. <i>umbellata</i> |
| KÖKBOYASIGİLLER | RUBİACEAE |

| | |
|---|---|
| Orman leylağı Orman leylağı Yoğurtotu Yoğurtotu Yoğurtotu | <i>Asperula cymolosa</i> <i>Asperula setosa</i> <i>Cruciata taurica</i> <i>Gallium spurium</i> subsp. <i>spurium</i> <i>Galium aparina</i> <i>Galium verum</i> subsp. <i>verum</i> <i>Shrardia arvensis</i> |
| SÖĞÜTGİLLER | ALICACEAE |
| Ak kavak Titrek kavak Söğüt | <i>Populus alba</i> <i>Populus tremula</i> <i>Salix cinera</i> |
| TAŞKIRANGİLLER | SAXIFRAGACEAE |
| Taşkıran Taşkıran | <i>Saxifraga aclscendens</i> <i>Saxifraga hederacea</i> var. <i>libanotica</i> |
| SIRACAOTUGİLLER | SCROPHULARIACEAE |
| Sıracaotu Sığır kuyruğu Yavşanotu Yavşanotu Yavşanotu | <i>Scrophularia xanthoglassa</i> <i>Verbascum songaricum</i> <i>Veronica anagallis -aquatica</i> <i>Veronica balansae</i> <i>Veronica dichrus</i> |
| AYIFINDIĞIĞİLLER | STYRACACEAE |
| Ayı fındığı | <i>Styrax offlcinalis</i> |
| PORSUKGİLLER | TAXACEAE |
| Porsuk | <i>Taxus baccata</i> |
| SERÇEDİLİĞİLLER | THYMELEACEAE |
| Develik | <i>Daphne oleoides</i> subsp. <i>kurdica</i> |
| KARAAĞAÇGİLLER | ULMACEAE |
| Karaağaç | <i>Ulmus glabra</i> |
| ISIRGANOTUGİLLER | URTİACEAE |
| Isırganotu | <i>Urtica dioica</i> |
| KEDİOTUGİLLER | VALERIANACEAE |
| Kediotu | <i>Valeriana alliariifolia</i> |

Çizelge D.55 - Gaziantep'te yetişen endemik bitki türleri

| | |
|----------------------|---|
| MAYDANOZGİLLER | APIACEAE |
| Kuzu Kişnişi | Ferulago platycarpa |
| YILANYASTIĞIGİLLER | ARACEAE |
| Yılan Yastığı | Arum detruncatum var. caudatum |
| Yılan Yastığı | Arum dioscoridis var. luschanii |
| PAPATYAGİLLER | ASTERACEAE |
| Papatya | Anthemis pauciloba var. pauciloba |
| Papatya | Anthemis tricorns |
| Peygamber Çiçeği | Centaurea consanguinea |
| Peygamber Çiçeği | Centaurea haradjianii |
| Peygamber Çiçeği | Centaurea haussknechtii |
| Peygamber Çiçeği | Centaurea lycopifolia |
| Peygamber Çiçeği | Centaurea sclerolepis |
| | Geropogon hybridus |
| | Serratula oligocephala |
| Gümüştüğüme | Tanacetum argenteum subsp. argenteum |
| Gümüştüğüme | Tanacetum nitens |
| HODANGİLLER | BORAGINACEAE |
| Emzikotu | Onosma bornmuelleri |
| Karakafes | Symphytum aintabicum |
| HARDALGİLLER | BRASSIACEAE |
| Kevke | Alyssum filiforme |
| Gece Menekşesi | Hesperis aintabica |
| Gece Menekşesi | Hesperis trullata |
| SARMAŞIKGİLLER | CONVOLVULACEAE |
| Mahmudeotu | Convolvulus galaticus |
| FESÇİTARAĞIGİLLER | DIPSACACEAE |
| Palemir | Cephalaria salicifolia |
| BAKLAGİLLER | FABACEAE |
| Antep Geveni | Astragalus aintabicus |
| Belkıs Geveni | Astragalus balkisensis |
| Geven | Astragalus densifolius |
| Geven | Astragalus dipodurus |
| Geven | Astragalus elongatus subsp. nucleiferus |
| Geven | Astragalus leporinus var. hirsutus |
| Geven | Astragalus lycius |
| Geven | Astragalus nervulosus |
| Geven | Astragalus shepardii |
| Geven | Astragalus suberosus subsp. ancyleus |
| Geven | Astragalus vexillaris |
| | Dorycnium pentaphyllum subsp. haussknechtii |
| Meyan | Glycyrrhiza flavescens |
| | Hedysarum pogonocarpum |
| Teknecik | Medicago shepardii |
| Korunga | Onobrychis sulphurea var. pallida |
| Antep yoncası | Trifolium aintabense |
| BİNBİRDELİKOTUGİLLER | CLUSIACEAE |
| Binbirdelikotu | Hypericum capitatum var. capitatum |
| Binbirdelikotu | Hypericum salsolifolium |
| Binbirdelikotu | Hypericum spectabile |
| DOLAMAOTUGİLLER | ILLECEBRACACEAE |

| | |
|-------------------|---|
| Dolamaotu | <i>Paronychia imbricata</i> |
| SÜSENGİLLER | IRIDACEAE |
| Çiğdem | <i>Crocus biflorus</i> subsp. <i>pseudonubigena</i> |
| Çiğdem | <i>Crocus sieheanus</i> |
| Süsen, Kurtkulağı | İris sari |
| BALLIBABAGİLLER | LAMIACEAE |
| Adaçayı | <i>Salvia pilifera</i> |
| Antepkayakekiği | <i>Satureja aintabensis</i> |
| Kaside | <i>Scutellaria orientalis</i> subsp. <i>santolinoides</i> |
| Dağçayı | <i>Stachys amanica</i> |
| Dağçayı | <i>Stachys pumila</i> |
| Kısamahmutotu | <i>Teucrium paederotoides</i> |
| ZAMBAKGİLLER | LİLİACEAE |
| Dağ soğanı | <i>Allium brevicaule</i> |
| Dağ soğanı | <i>Allium flavum</i> subsp. <i>tauricum</i> var. <i>pilosum</i> |
| Çirişotu | <i>Asphodeline damascena</i> subsp. <i>gigantea</i> |
| Acı çiğdem | <i>Colchicum balansae</i> |
| Ters lale | <i>Fritillaria viridiflora</i> |
| Dağ sümbülü | <i>Muscari discolor</i> |
| Dağ soğanı | <i>Scilla mesopotomica</i> |
| Lale | <i>Tulipa sintenesii</i> |
| EBEGÜMECİGİLLER | MALVACEAE |
| Hatmi | <i>Alcea apterocarpa</i> |
| HAŞHAŞGİLLER | PAPAVERACEAE |
| Gelincik | <i>Papaver clavatum</i> |
| DÜĞÜNÇİÇEĞİGİLLER | RANUNCULACEAE |
| Mahmuzotu | <i>Consolida glandulosa</i> |
| Çöpleme | <i>Helleborus vesicarius</i> |
| CEHRİGİLLER | RHAMNACEAE |
| | <i>Rhamnus petiolaris</i> |
| KÖKBOYASIGİLLER | RUBIACEAE |
| Orman leylağı | <i>Asperula cymulosa</i> |
| Yoğurtotu | <i>Galium cappadocicum</i> |
| Yoğurtotu | <i>Galium scabrifolium</i> |
| Yoğurtotu | <i>Galium scopulorum</i> |
| SIRACAOTUGİLLER | SCROPHULARIACEAE |
| Nevruzotu | <i>Linaria genistifolia</i> subsp. <i>praealta</i> |
| Sığırkuyruğu | <i>Verbascum barbeyi</i> |
| Sığırkuyruğu | <i>Verbascum cheiranthifolium</i> var. <i>asperulum</i> |
| Sığırkuyruğu | <i>Verbascum diversifolium</i> |
| Sığırkuyruğu | <i>Verbascum germanicae</i> |
| Sığırkuyruğu | <i>Verbascum macrosepalum</i> |
| Sığırkuyruğu | <i>Verbascum tenue</i> |
| Farekulağı | <i>Veronica polium</i> |

Çizelge D.56 - Gaziantep'te Bulunan Nadir Bitki Türleri ve Tehlike Grupları

| | |
|---|------------------------|
| 1. <i>Acanthus dioscoridis</i> L. var. <i>perringii</i> (Siehe) E. Hossain | VU (B1 a,b and B2 a,b) |
| 2. <i>Alcea apterocarpa</i> (Fenzl) Boiss. | LC |
| 3. <i>Anthemis wiedemanniana</i> Fisch. & C.A. Mey. | LC |
| 4. <i>Arum dioscoridis</i> Sibth. & Sm. var. <i>luschanii</i> R. R. Mill. | NT |
| 5. <i>Arenaria sabulina</i> Griseb | LC |
| 6. <i>Centaurea sclerolepis</i> Boiss. | VU (B1 a,b and B2 a,b) |
| 7. <i>Hypericum capitatum</i> Choisy var. <i>capitatum</i> | VU (B1 a,b and B2 a,b) |
| 8. <i>Hypericum salsolifolium</i> Hand.-Mazz. | DD |
| 9. <i>Leucocyclus formosus</i> Boiss. subsp. <i>amanicus</i> (Rech.f.) Huber-Morat & Grierson | NT |
| 10. <i>Lycium anatolicum</i> A. Baytop & R.R. Mill. | LC |
| 11. <i>Nonea macrosperma</i> Boiss. & Heldr | LC |
| 12. <i>Onosma polioxanthum</i> Rech. f. | LC |
| 13. <i>Salvia euphratica</i> Montbret, Aucher & Rech.f. var. <i>leiocalycinus</i> (Rech. f.) Hedge | NT |
| 14. <i>Verbascum diversifolium</i> Hochst. | VU (B1 a,b and B2 a,b) |

Çizelge D.57 - Sof Dağında yetişen bitki türleri

| | |
|--|--|
| EĞRELTİGİLLER | ADIANTACEAE |
| Venüsaçı | <i>Adiantum capillus-veneris</i> |
| EĞRELTİGİLLER | ASPLENIACEAE |
| Baldırıkara Altınotu | <i>Asplenium trichomanes</i> <i>Ceterach officinarum</i> |
| SERVİGİLLER | CUPRESSACEAE |
| Katranardıcı | <i>Juniperus oxycedrus</i> subsp. <i>oxycedrus</i> |
| ÇAMGİLLER | PINACEAE |
| Kızılcam | <i>Pinus brutia</i> |
| AYİPENÇESİGİLLER | ACANTHACEAE |
| Ayıpençesi Ayıpençesi | <i>Acanthus dioscoridis</i> var. <i>dioscoridis</i> <i>Acanthus hirsutus</i> |
| AKÇAĞAÇGİLLER | ACERACEAE |
| Akçağaç | <i>Acer monspessulanum</i> subsp. <i>microphyllum</i> |
| NERGİZGİLLER | AMARYLLIDACEAE |
| Kardelen Tatarcık | <i>Galanthus fosteri</i> <i>Ixiolirion tataricum</i> subsp. <i>montanum</i> |
| FISTIĞİLLER | ANACARDIACEAE |
| Pamuklu Sumak Melengiç Melengiç Antepfıstığı Sumak | <i>Cotinus coggyria</i> <i>Pistacia palaestina</i> <i>Pistacia terebinthus</i> subsp. <i>terebinthus</i> <i>Pistacia vera</i> <i>Rhus coriaria</i> |
| ZAKKUMGİLLER | APOCYNACEAE |
| Cezayir menekşesi | <i>Vinca herbacea</i> |
| YILANYASNGİGİLLER | ARACEAE |
| Yılan yastığı Yılan yastığı | <i>Arum balansanum</i> <i>Arum conophalloides</i> var. <i>conophalloides</i> |
| DUVARSARMAŞIĞIĞİLLER | ARALIACEAE |
| Duvar Sarmaşığı | <i>Hedera helix</i> |

| | |
|---------------------|--|
| LOHUSAOTUGİLLER | ARİSTOLOCHİACEAE |
| Lohusa otu | Aristolochia maurorum |
| KIRLANGIÇKÜKÜGİLLER | ASCLEPIADACEAE |
| Kırlangiçkoku | Vincetoxicum mcanescens |
| HANIMTUZLUĞUGİLLER | BERBERIDACEAE |
| Çatlakotu | Bongardia chrysogonum. |
| Çatlak | Leontice leontopetalum subsp. ewersmannii |
| HODANGİLLER | BORAGİNACEAE |
| Havaoivaotu | Alkana hirsutissima |
| Sığırdili | Anchusa azurea var. azurea |
| Sığırdili | Anchusa strigosa |
| Engerekotu | Echium italicum |
| Aygünçiçeği | Heliotropium haussknechtii |
| Aygünçiçeği | Heliotropium myosotoides |
| Aygünçiçeği | Heliotropium supinum |
| | Moltkia coerulea |
| Emzikotu | Onosma albo-roseum subsp. albo- roseum |
| Emzikotu | Onosma bulbotrichum |
| Emzikotu | Onosma giganteum |
| Emzikotu | Onosma macrophyllum var. angustifolium |
| Emzikotu | Onosma sericeum |
| Emzikotu | Onosma sieheanum |
| | Paracaryum sintenisii |
| | Solenanthus stamineus |
| Karakafesotu | Symphytum aintabicum |
| ÇANÇIÇEĞİGİLLER | CAMPANULACEAE |
| | Asyneuma rigidum |
| Çançiçeği | Campanula glomerata subsp. |
| Çançiçeği | Campanula involucrata |
| HANİMELİGİLLER | CAPRİFOLİACEAE |
| Hanimeli | Lonicera caprifolium |
| Hanimeli | Lonicera etrusca var. etrusca |
| Hanimeli | Lonicera nummulariifolia subsp.nummulariifolia |
| KARANFİLGİLLER | CARYOPHYLLACEAE |
| Karamuk | Agrostema githago |
| | Holosteum umbellatum |
| Sabunotu | Saporina prostrata subsp. prostrata |
| Nakil | Silene alba subsp. eriocalycina |
| Nakil | Silene chaetodonta |
| Nakil | Silene conoidea |
| Nakil | Silene longipetala |
| Nakil | Silene supina subsp. pruinosa |
| | Telephium oligospermum |
| inek Sabunotu | Vaccaria pyramidata var. oxyodonta |
| PAPATYAGİLLER | ASTERACEAE |
| Papatya | Anthemis arenicola var. arenicola |
| Papatya | Anthemis coelopoda var. longiloba |
| Papatya | Anthemis haussknechtii |
| Alman Papatyası | Anthemis tinctoria var. tinctoria |
| Meryemanadikeni | Carduus nutans |
| Meryemanadikeni | Carduus pycnocephalus subsp. breviphyliarius |
| Peygamber çiçeği | Centaurea cherianthifolia var.cherianthifolia |

| | |
|-----------------------|---|
| Peygamber çiçeği | <i>Centaurea haussknechtii</i> |
| Peygamber çiçeği | <i>Centaurea rigida</i> |
| Peygamber çiçeği | <i>Centaurea tomentella</i> |
| Peygamber çiçeği | <i>Centaurea triumfettii</i> |
| Peygamber çiçeği | <i>Centaurea urvillei</i> subsp. <i>urvillei</i> |
| Peygamber çiçeği | <i>Centaurea virgata</i> Lam. |
| | <i>Chardinia orientalis</i> |
| | <i>Chondrilla juncea</i> var. <i>juncea</i> |
| Yabani hindiba | <i>Cichorium intybus</i> |
| Su dikenli | <i>Cirsium pubigerum</i> subsp. <i>spinosum</i> |
| Kanak | <i>Crepis alpina</i> |
| Kanak | <i>Crepis kotschyana</i> |
| Kanak | <i>Crepis sancta</i> |
| | <i>Crupina crupinastrum</i> |
| Kaplanotu | <i>Doronicum orientale</i> |
| Topuz | <i>Echinops orientalis</i> |
| Kenger | <i>Gundelia tournefortii</i> var. <i>armata</i> |
| ölmez çiçek | <i>Helycrysus plicatum</i> subsp. <i>plicatum</i> |
| | <i>Jurinea ramulosa</i> |
| | <i>Mantisalca salmantica</i> |
| Yemlik | <i>Scorzonera cana</i> var. <i>radicosa</i> |
| Kanaryaotu | <i>Senecio vernalis</i> |
| Adi eşekmarulu | <i>Sonchus asper</i> subsp. <i>glaucescens</i> |
| Gülmüşdüğme | <i>Tanacetum argenteum</i> subsp. <i>argenteum</i> |
| Karahindiba | <i>Taraxacum syriacum</i> |
| Yemlik | <i>Tragopogon balcanicus</i> |
| Yemlik | <i>Tragopogon pratensis</i> |
| Yemlik | <i>Tragopogon reticulatus</i> |
| | <i>Tripleurospermum oreades</i> |
| Büyük pıtrak | <i>Xanthium strumarium</i> subsp. <i>cavanillesii</i> dansereau |
| SARMAŞIKGİLLER | CONVOLVULACEAE |
| Mahmudeotu | <i>Convolvulus althaeoides</i> |
| Mahmudeotu | <i>Convolvulus aucheri</i> |
| Mahmudeotu | <i>Convolvulus arvensis</i> |
| Mahmudeotu | <i>Convolvulus betonicifolius</i> subsp. <i>betonicifolius</i> |
| Mahmudeotu | <i>Convolvulus siculus</i> var. <i>siculus</i> |
| HARDALGİLLER | BRASSICACEAE |
| Taşçanta | <i>Aethionema arabicum</i> |
| Taşçanta | <i>Aethionema stapfii</i> |
| Kaz otu | <i>Arabis aucheri</i> Boiss. |
| Kaz otu | <i>Arabis brachycarpa</i> |
| | <i>Camelina hispida</i> |
| Çobançantası | <i>Capsella bursa-pastoris</i> |
| | <i>Cardaria draba</i> |
| | <i>Clypeola jonthlaspi</i> |
| Deniz lahanası | <i>Crambe orientalis</i> var. <i>orientalis</i> |
| Deniz lahanası | <i>Crambe tataria</i> var. <i>tataria</i> |
| Çalgıcıotu | <i>Erysimum goniocaulon</i> |
| Çalgıcıotu | <i>Erysimum hamosum</i> |
| Çalgıcıotu | <i>Erysimum repandum</i> |
| Çalgıcıotu | <i>Erysimum smyrnaeum</i> |
| | <i>Fibigia eriocarpa</i> |

| | |
|--------------------------|---|
| Gece Menekşesi | <i>Hesperis aintabica</i> |
| Gece Menekşesi | <i>Hesperis pulmonarioides</i> |
| Çivitotu | <i>Isatis tinctoria</i> subsp. <i>corymbosa</i> |
| | <i>Matthiola longipetala</i> subsp. <i>biccmis</i> |
| | <i>Neslia apiculata</i> |
| Ak hardal | <i>Sinapis alba</i> |
| Hardal | <i>Sinapis arvensis</i> |
| Bülbülotu | <i>Sisymbrium altissimum</i> |
| Bülbülotu | <i>Sisymbrium loeselii</i> |
| | <i>Sterigmotemum sulphureum</i> |
| | subsp. <i>sulphureum</i> |
| | <i>Thlaspi perfoliatum</i> |
| KABAKGİLLER | CUCURBITACEAE |
| Acıdölek | <i>Ecballium elaterium.</i> |
| CİN SAÇIGİLLER | CUSCUTACEAE |
| Bostan bozan | <i>Cuscuta planiflora</i> |
| FESÇİTARAĞIGİLLER | DİPSACACEAE |
| Pelemir | <i>Cephalaria syriaca</i> |
| Uyuzotu | <i>Scabiosa argentea</i> |
| Uyuzotu | <i>Scabiosa micrantha</i> |
| İĞDEGİLLER | ELAEAGNACEAE |
| İğde | <i>Elaeagnus angustifolia</i> |
| SÜTLEĞENGİLLER | EUPHORBİACEAE |
| Sütleğen | <i>Euphorbia aleppica</i> |
| Sütleğen | <i>Euphorbia anacampseros</i> var. <i>tmolea</i> |
| Sütleğen | <i>Euphorbia chamaesyce</i> |
| Sütleğen | <i>Euphorbia eriophora</i> |
| Sütleğen | <i>Euphorbia macroclada</i> |
| Sütleğen | <i>Euphorbia orientalis</i> |
| Sütleğen | <i>Euphorbia phymatosperma</i> |
| Sütleğen | <i>Euphorbia szovitsii</i> |
| BAKLAGİLLER | FABACEAE |
| Yaraotu | <i>Anthyllis vulneraria</i> subsp. <i>praepropera</i> |
| Antep Geveni | <i>Astragalus aintabicus</i> |
| Geven | <i>Astragalus cephalotes</i> |
| Geven | <i>Astragalus declinatus</i> |
| Geven | <i>Astragalus densifolius</i> |
| Geven | <i>Astragalus diptherites</i> var. <i>diptherites</i> |
| Geven | <i>Astragalus lydius</i> |
| Ponpon Geven | <i>Astragalus macrocephalus</i> subsp. <i>finitimus</i> |
| Geven | <i>Astragalus suberosus</i> subsp. <i>ancyleus</i> |
| Nohut | <i>Cicer arietinum</i> |
| Nohut | <i>Cicer pinnatifidum</i> |
| Akrepkuyruğu | <i>Coronilla orientalis</i> |
| | <i>Dorycnium pentaphyllum</i> subsp. <i>haussknechtii</i> |
| | <i>Hedysarum kotschyi</i> |
| Mürdümük | <i>Lathyrus elongatus</i> |
| Mürdümük | <i>Lathyrus sativus</i> |
| Mercimek | <i>Lens nigricans</i> |
| Mercimek | <i>Lens orientalis</i> |
| Gazelboynuzu | <i>Lotus gebelia</i> var. <i>gebelia</i> |
| Gazelboynuzu | <i>Lotus gebelia</i> Var. <i>hirsutissimus</i> |

| | |
|-----------------------------|---|
| Kokulu yonca | <i>Medicago orbicularis</i> |
| Kokulu yonca | <i>Medicago radiata</i> |
| Korunga | <i>Onobrichis cornuta</i> |
| Korunga | <i>Onobrichis galegifolia</i> |
| Korunga | <i>Onobrichis gracilis</i> |
| Bezelye | <i>Pisum sativum</i> subsp. <i>elatius</i> var. <i>pumila</i> |
| | <i>Psoralea jaubertina</i> |
| Yonca | <i>Trifolium caudatum</i> |
| Yonca | <i>Trifolium haussknechtii</i> var. <i>candollei</i> |
| Yonca | <i>Trifolium pauciflorum</i> |
| Yonca | <i>Trifolium pratense</i> subsp. <i>pratense</i> |
| Yonca | <i>Trifolium purpureum</i> |
| Yonca | <i>Trifolium repens</i> var. <i>repens</i> |
| Yonca | <i>Trifolium stellatum</i> var. <i>stellatum</i> |
| Yonca | <i>Trifolium speciosum</i> |
| Boyotu | <i>Trigonella coelesyriaca</i> |
| Bakla | <i>Vida alpestris</i> |
| Bakla | <i>Vicia assyriaca</i> |
| Bakla | <i>Vida cracca</i> subsp. <i>stenophylla</i> |
| Bakla | <i>Vicia cuspidata</i> |
| Bakla | <i>Vicia faba</i> |
| Bakla | <i>Vicia grandiflora</i> var. <i>grandiflora</i> |
| Bakla | <i>Vicia michauxii</i> var. <i>michauxii</i> |
| Bakla | <i>Vicia narbonensis</i> |
| Bakla | <i>Vicia pannonica</i> var. <i>pannonica</i> |
| Bakla | <i>Vicia peregrina</i> |
| Bakla | <i>Vicia sativa</i> . subsp. <i>segetalis</i> |
| KAYINGİLLER | FAGACEAE |
| Blrant meşesi | <i>Ouercus brantii</i> |
| Kermes Meşesi | <i>Ouercus coccifera</i> |
| Mazı Meşesi | <i>üuercus infectoria boissieri</i> |
| Mazı meşesi | <i>Ouercus ithaburensis</i> subsp. <i>macrolepis</i> |
| Kara meşe | |
| Lübnan meşesi | <i>Ouercus libani</i> |
| TURNAGAGASIGİLLER | GERANIACEAE |
| Dönbaba | <i>Erodium botrys</i> |
| Dönbaba | <i>Erodium cicutarium</i> subsp. <i>cutarium</i> |
| Turnagagası | <i>Geranium pyrenaicum</i> |
| Turnagagası | <i>Geranium rotundifolium</i> |
| Turnagagası | <i>Geranium tuberosum</i> subsp. <i>tuberosum</i> |
| İtır | <i>Pelargonium endlicherianum</i> |
| KÜREÇİÇEĞİGİLLER | GLOBULARIACEAE |
| Küre çiçeği | <i>Giobularia trichosantha</i> |
| BİNBİRDELİKOTUGİLLER | CLUSIACEAE |
| Binbirdelikotu | <i>Hypericum amblysepalum</i> |
| Binbirdelikotu | <i>Hypericum hyssopifolium</i> subsp. <i>elongatum</i> |
| Binbirdelikotu | <i>Hypericum lydium</i> |
| Binbirdelikotu | <i>Hypericum orientale</i> |
| Binbirdelikotu | <i>Hypericum perforatum</i> |
| Binbirdelikotu | <i>Hypericum retusum</i> |
| Binbirdelikotu | <i>Hypericum venustum</i> |
| Binbirdelikotu | <i>Hypericum russegeri</i> |

| | |
|------------------------|---|
| DOLAMAOTUGİLLER | İLLECEBRACEAE |
| Dolamaotu | <i>Paronychia kurdica</i> subsp. <i>haussknechtii</i> |
| SÜSENGİLLER | İRİDACEAE |
| Çiğdem | <i>Crocus biflorus</i> subsp. <i>pseudonubigena</i> |
| Çiğdem | <i>Crocus cancellatus</i> subsp. <i>cancellatus</i> |
| Karga soğanı | <i>Gladiolus atroviolaceus</i> |
| | <i>Gynandrisis sisyrinchium</i> |
| Süsen | <i>İris persica</i> |
| Süsen | <i>İris reticulata</i> |
| Süsen | <i>İris histro</i> var. <i>aintabensis</i> |
| Süsen | <i>İris sari</i> |
| BALLIBABAGİLLER | LAMİACEAE |
| Yerçamı | <i>Ajuga chamaepitys</i> subsp. <i>laevigata</i> |
| Karaisırgan | <i>Ballota nigra</i> subsp. <i>nigra</i> |
| Karaisırgan | <i>Ballota saxatilis</i> subsp. <i>saxatilis</i> |
| | <i>Eremostachys laciniata</i> |
| | <i>Eremostachys moluccelloides</i> |
| | <i>Lallemantia canescens</i> |
| Ballıbaba | <i>Lamium amplexicaule</i> |
| Ballıbaba | <i>Lamium cariense</i> |
| Ballıbaba | <i>Lamium garganicum</i> subsp. <i>reniforme</i> |
| Bozotu | <i>Marrubium parviflorum</i> subsp. <i>parviflorum</i> |
| Su nanesi | <i>Mentha pulegium</i> |
| Taşnanesi | <i>Micromeria myrtifolia</i> |
| | <i>Moluccella laevis</i> |
| Kedinanesi | <i>Nepeta italica</i> |
| Kedinanesi | <i>Nepeta nuda</i> subsp. <i>albiflora</i> |
| Calba | <i>Phlomis armeniaca</i> |
| Calba | <i>Phlomis pungens</i> var. <i>hirta</i> Velen |
| Adaçayı | <i>Salvia bracteata</i> |
| Adaçayı | <i>Salvia ceratophylla</i> |
| Adaçayı | <i>Salvia multicaulis</i> |
| Adaçayı | <i>Salvia palaestina</i> |
| Adaçayı | <i>Salvia pisidica</i> |
| Adaçayı | <i>Salvia russellii</i> |
| Adaçayı | <i>Salvia spinosa</i> |
| Adaçayı | <i>Salvia suffruticosa</i> |
| Adaçayı | <i>Salvia syriaca</i> |
| Adaçayı | <i>Salvia tomentosa</i> |
| Adaçayı | <i>Salvia verticillata</i> |
| Kaside | <i>Scutellaria orientalis</i> subsp. <i>alpina</i> var. <i>alpina</i> |
| Kaside | <i>Scutellaria rubicunda</i> subsp. <i>subvelitina</i> |
| Dağçayı | <i>Sideritis condensata</i> |
| Dağçayı | <i>Sideritis libanotica</i> subsp. <i>microchlamys</i> |
| Dağçayı | <i>Sideritis montana</i> subsp. <i>montana</i> |
| Dağ çayı | <i>Stachys cretica</i> subsp. <i>vacillans</i> |
| Dağ çayı | <i>Stachys pumila</i> |
| Yermeşesi | <i>Teucrium multicaule</i> |
| Yermeşesi | <i>Teucrium orientale</i> |
| Yermeşesi | <i>Teucrium polium</i> |
| Zahter | <i>Thymbra spicata</i> var. <i>spicata</i> |
| Sormuk | <i>Wiedemannia orientalis</i> |

| | |
|------------------|--|
| ince dağreyhanı | <i>Ziziphora capitata</i> |
| İnce dağreyhanı | <i>Ziziphora tenuior</i> |
| ZAMBAKGİLLER | LİLİACEAE |
| Dağ soğanı | <i>Allium noeanum</i> |
| Dağ soğanı | <i>Ailium orientale</i> |
| Dağ soğanı | <i>Allium scorodoprasum subsp.rotundum</i> |
| Çirişotu | <i>Asphodeline baytopae</i> |
| Çirişotu | <i>Asphodeline taunca</i> |
| Acı çiğdem | <i>Colchicum szovitsii</i> |
| Acı çiğdem | <i>Colchicum troodii</i> |
| Altın yıldız | <i>Gagea fibrosa</i> |
| Altın yıldız | <i>Gagea peduncularis</i> |
| Küçük sümbül | <i>Hyacinthella nervosa</i> |
| Sümbül | <i>Hyacinthus orientalis subsp. orientalis</i> |
| Dag sümbülü | <i>Muscari comosum</i> |
| Dag sümbülü | <i>Muscari longipes</i> |
| Dag sümbülü | <i>Muscari neglectum</i> |
| Akyıldız | <i>Ornithogalum alpigenum</i> |
| Akyıldız | <i>Ornithogalum narbonense</i> |
| Akyıldız | <i>Ornithogalum platyphyllum</i> |
| Akyıldız | <i>Ornithogalum umbellatum</i> |
| Dağ soğanı | <i>Scilla melaina Speta</i> |
| Lale | <i>Tulipa sintenisii</i> |
| KETENGİLLER | ÜNACEAE |
| Keten | <i>Unum aretioides</i> |
| Keten | <i>Unum cariense</i> |
| Keten | <i>Unum catharticum</i> |
| Keten | <i>Unum mucronatum subsp. orientale</i> |
| EBEGUMECİGİLLER | MALVACEAE |
| Hatmi | <i>Alcea digitata</i> |
| Hatmi | <i>Alcea pallida</i> |
| Ebegümece | <i>Malva sylvestris</i> |
| DUTGİLLER | MORACEAE |
| İncir | <i>Ficus carica subsp. rupestris</i> |
| | MORİNACEAE |
| | <i>Morina persica</i> |
| ZEYTINGİLLER | OLEACEAE |
| Dişbudak | <i>Fraxinus angustifolia subsp. syriaca</i> |
| Boruk | <i>Jasminum fruticans</i> |
| Zeytin | <i>Olea europaea var. europaea</i> |
| SAHLEPGİLLER | ORCHİDACEAE |
| Sahlep | <i>Himantoglossum affine</i> |
| Sahlep | <i>Orchis anatolica</i> |
| Sahlep | <i>Orchis collina</i> |
| CANAVAROTUGİLLER | OROBANCHACEAE |
| Canavar otu | <i>Orobanche alba</i> |
| Canavar otu | <i>Orobanche anatolica</i> |
| Canavar otu | <i>Orobanche caryophyllacea</i> |
| Ayı parmağı | <i>Phelypaea coccinea</i> |
| HASHAŞGİLLER | PAPAVERACEAE |
| Kazgagası | <i>Corydalis solida subsp. solida</i> |
| Şahtere | <i>Fumaria asepala</i> |

| | |
|--------------------|---|
| Yavruağı | <i>Hypecoum imberbe</i> |
| Gelincik | <i>Papaver orientale</i> |
| Gelincik | <i>Papaver paucifoliatum</i> |
| Gelincik | <i>Papaver rhoeas</i> |
| SİNİROTUGİLLER | PLANTAGINACEAE |
| Sinirotu | <i>Plantago lanceolata</i> |
| ÇOBANYASTIĞIGİLLER | PLUMBAGINACEAE |
| Pişik geveni | <i>Acontholimon venustum</i> var. <i>venustum</i> |
| BUĞDAYGİLLER | POACEAE |
| Bodur buğdayotu | <i>Aegilops cylindrica</i> |
| Bodur buğdayotu | <i>Aegilops triuncialis</i> subsp. <i>triuncialis</i> |
| Bodur buğdayotu | <i>Aegilops umbellulata</i> subsp. <i>umbellulata</i> |
| Yulaf | <i>Avena barbata</i> subsp. <i>barbata</i> |
| Yulaf | <i>Avena eriantha</i> |
| Kuş yüreği | <i>Briza humilis</i> |
| Tarla bromu | <i>Bromus Japonicus</i> subsp. <i>japonicus</i> |
| Tarla bromu | <i>Bromus scoparius</i> |
| | <i>Chrysopogon gryllus</i> subsp. <i>gryllus</i> |
| Domuz ayrığı | <i>Dactylis glomerata</i> subsp. <i>hispanica</i> |
| | <i>Elymus hispidus</i> subsp. <i>hispidus</i> |
| Çayır yumağı | <i>Festuca pratensis</i> |
| | <i>Glyceria maxima</i> |
| Yumrulu arpa | <i>Hordeum distichon</i> |
| Yumrulu arpa | <i>Hordeum bulbosum</i> |
| Adi parlakot | <i>Koeleria cristata</i> |
| | <i>Lolium subulatum</i> |
| Tüylü inciotu | <i>Melica persica</i> subsp. <i>jacquemontii</i> |
| Kelp kuyruğu | <i>Phleum bertolonii</i> |
| Kelp kuyruğu | <i>Phleum pratense</i> |
| Yumrulu tavşan otu | <i>Poa bulbosa</i> |
| Sorguçotu | <i>Stipa ehrenbergiana</i> |
| KARABUĞDAYGİLLER | POLYGONACEAE |
| | <i>Atraphaxis billardieri</i> var. <i>billardieri</i> |
| Kuzukulağı | <i>Rumex chalepensis</i> |
| ÇUHAÇİÇEĞİGİLLER | PRİMULACEAE |
| Farekulağı | <i>Anagallis arvensis</i> var. <i>arvensis</i> |
| NARGİLLER | PUNICACEAE |
| Nar | <i>Punica granañum</i> |
| DÜĞÜNÇİÇEĞİGİLLER | RANUNCULACEAE |
| Kandamlası | <i>Adonis aestivalis</i> subsp. <i>aestivalis</i> |
| Kandamlası | <i>Adonis fiammea</i> |
| Manisa Lalesi | |
| Koyungözü | <i>Anemone blanda</i> |
| | <i>Ceratocephalus falcatus</i> |
| Hezaren | <i>Consolida oliveriana</i> |
| Hezaren | <i>Consolida orientalis</i> |
| Akçöpleme | <i>Helleborus vesicarius</i> |
| Çörekotu | <i>Nigella arvensis</i> var. <i>caudata</i> |
| Düğünçiçeği | <i>Ranunculus argyreus</i> |
| Düğünçiçeği | <i>Ranunculus asiaticus</i> |
| Düğünçiçeği | <i>Ranunculus arvensis</i> |
| Düğünçiçeği | <i>Ranunculus Uçarla</i> subsp. <i>ficariiformis</i> |

| | |
|-----------------------------|---|
| Düğünçiçeği | <i>Ranunculus isthmicus</i> subsp. <i>stepporum</i> |
| MUHABBETÇİÇEĞİGİLLER | RESEDACEAE |
| Muhabbet çiçeği | <i>Reseda lutea</i> |
| CEHRİGİLLER | RHAMNACEAE |
| Karaçalı | <i>Paliurus sipina-christi</i> |
| Cehri | <i>Rhamnus alaternus</i> |
| Cehri | <i>Rhamnus microcarpus.</i> |
| Cehri | <i>Rhamnus oleoides</i> subsp. <i>graecus</i> |
| Cehri | <i>Rhamnus pallasii.</i> |
| Cehri | <i>Rhamnus punctatus</i> var. <i>punctatus</i> |
| GÜLGİLLER | ROSACEAE |
| Acıbadem | <i>Amygdalus arabica</i> |
| Badem | <i>Amygdalus communis</i> |
| Acıbadem | <i>Amygdalus lycioides</i> var. <i>lycloides</i> |
| Acıbadem | <i>Amygdalus orientalis</i> Miller |
| Acıbadem | <i>Amygdalus vulgaris</i> |
| Mahlep | <i>Cerasus mahalep</i> |
| Yabani Kiraz | <i>Cerasus microcarpa</i> subsp. <i>microcarpa</i> |
| Yabani Kiraz | <i>Cerasus microcarpa</i> subsp. <i>tortuosa</i> |
| Tavşan elması | <i>Cotoneaster morulus</i> |
| Tavşan elması | <i>Cotoneaster nummularia</i> |
| Yemişen | <i>Crataegus mlcrophylla</i> |
| Yemişen | <i>Crataegus monogyna</i> subsp. <i>monogyna</i> |
| Yemişen | <i>Crataegus orientalis</i> |
| Yemişen | <i>Crataegus sianica</i> |
| Elma | <i>Malus sylvestris</i> |
| Kanotu | <i>Potentilla reptans</i> |
| Erik | <i>Prunus divaricata</i> subsp. <i>divaricata</i> |
| Ahlat | <i>Pyrus syriaca</i> var. <i>syriaca</i> |
| Kuşburnu | <i>Rosa canina</i> |
| Sarıgül | <i>Rosa foetida</i> |
| Böğürtlen | <i>Rubus sanctus</i> |
| Küçük çayır düğmesi | <i>Sanguisorba minör</i> subsp. <i>magnolii</i> |
| | <i>Spirae hypericifolia</i> |
| KÖKBOYASIGİLLER | RUBİACEAE |
| Orman leylağı | <i>Asperula arvensis</i> |
| | <i>Cruciata articulata</i> |
| | <i>Cruciata taurica</i> |
| Yoğurtotu | <i>Galium tricorutum</i> |
| Yoğurtotu | <i>Galium spurium</i> |
| Yoğurtotu | <i>Galium scabhfolium</i> |
| Yoğurtotu | <i>Galium verum</i> |
| Kökboya | <i>Rubia tinctorum</i> |
| SÖĞÜTGİLLER | SALİCACEAE |
| Söğüt | <i>Salix pedicellata</i> |
| Söğüt | <i>Salix triandra</i> |
| TAŞKIRANGİLLER | SAXİFRAGACEAE |
| Taşkiran | <i>Saxifraga hederacea</i> var. <i>libanotica</i> |
| Taşkiran | <i>Saxifraga tridactylies</i> L |
| SIRACAOTUGİLLER | SCROPHULARİACEAE |
| Nevruzotu | <i>Lnaria chalepensis</i> var. <i>chalepensis</i> |
| Nevruzotu | <i>Linaria grandiflora</i> |

| | |
|-------------------------|---|
| Sıracaotu | Scrophularia canna subsp. bicolor |
| Sıracaotu | Scrophularia libanotica subsp. libanotica |
| Sıracaotu | Scrophularia orientalis |
| Sıracaotu | Scrophularia xanthoglossa |
| Sığır kuyruğu | Verbascum germanicae |
| Sığır kuyruğu | Verbascum infidelium |
| Sığır kuyruğu | Verbascum lasianthum |
| Yavşanotu | Veronica hederifolia |
| Yavşanotu | Veronica triphyllus |
| PATLICANGİLLER | SOLANACEAE |
| Banotu Banotu | Hyocyamus aureus Hyocyamus reticulatus |
| ILGINGİLLER | TAMARICACEAE |
| İlgın | Tamarix simyrensis |
| KARAAĞAÇGİLLER | ULMACEAE |
| Dağdağan | Celtis tournefortii |
| MAYDANOZGİLLER | APIACEAE |
| Kimyon | Bunlum microcarpum subsp. microcarpum |
| | Bupleurum croceum |
| | Bupleurum lophocarpum |
| Frenk kimyonu | Carum carvi |
| Baldıran | Conium maculatum |
| Havuç | Daucus carota |
| Boğadikeni | Eryngium falcatum |
| Asaotu | Ferula haussknechtii |
| Eşek baldıranı | Lecokia cretica |
| Yalancı Çakşır | Prangos peucedanifolia Fenzl |
| | Scandix iberica |
| | Scandix pecten-veneris |
| | Torilis leptophyllum |
| | Torilis ucranica |
| ISIRGANOTUGİLLER | URTICACEAE |
| Duvarfesleğeni | Parietaria lusitanica |
| KEDİOTUGİLLER | VALERIANACEAE |
| Kediotu | Valeriana dioica |
| Kediotu | Valeriana officinalis |
| MENEKŞEGİLLER | VIOLACEAE |
| Menekşe | Viola tricolor |
| ÜZERLİKOTUGİLLER | ZYGOPHYLACEAE |
| Üzerlik | Peganum harmala |

Resim D.2 - Ters lale(*Fritillaria viridiflora* Post)

Çizelge D.58 - Sof Dağı'nın Endemik Bitkileri

| | |
|--------------------------|--|
| AYİPENÇESİGİLLER | ACANTHACEAE |
| Ayıpençesi | <i>Acanthus hirsutus</i> |
| Ayıpençesi | <i>Arum balansanum</i> |
| HODANGİLLER | BORAGINACEAE |
| Aygünçiçeği | <i>Heliotropium haussknechtii</i> |
| Emzikotu | <i>Onosma sieheanum</i> |
| Karakafesotu | <i>Symphytum aintabicum</i> |
| KARANFİLGİLLER | CARYOPHYLLACEAE |
| Sabunotu | <i>Saponaria prostrata. subsp. Prostrata</i> |
| PAPATYAGİLLER | COMPOSITAE |
| Papatya | <i>Anthemis arenicola var. arenicola</i> |
| Peygamber çiçeği | <i>Centaurea haussknechtii</i> |
| Peygamber çiçeği | <i>Centaurea tomentella</i> |
| Gümüşdüğme | <i>Tanacetum argenteum subsp. argenteum</i> |
| HARDALGİLLER | BRASSICACEAE |
| Gece Menekşesi | <i>Hesperis aintabica</i> |
| SUTLEGENGİLLER | EUPHORBIACEAE |
| Sütleşen | <i>Euphorbia anacampseros var. tmolea</i> |
| BAKLAGİLLER | FABACEAE |
| Antep geveni | <i>Astragalus aintabicus</i> |
| Geven | <i>Astragalus densifolius</i> |
| Geven | <i>Astragalus lydius</i> |
| Geven | <i>Astragalus suberosus subsp. ancyleus</i> |
| | <i>Dorycnium pentaphyllum subsp. haussknechtii</i> |
| Mürdümük | <i>Lathyrus elongatus</i> |
| Yonca | <i>Trifollum caudatum</i> |
| SUSENGİLLER | IRIDACEAE |
| Çiğdem | <i>Crocus biflorus Miller subsp. pseudonubigena</i> |
| Çiğdem | <i>Crocus cancellatus Herbert subsp. Cancellatus</i> |
| Süsen | <i>Iris sari</i> |
| BALLIBABAGİLLER | LAMIACEAE |
| Calba | <i>Phlomis armeniaca</i> |
| Adaçayı | <i>Salvia pisidica</i> |
| Dağçayı | <i>Sideritis condensata</i> |
| Dağçayı | <i>Stachys pumila</i> |
| | <i>Wiedemannia orientalis</i> |
| ZAMBAKGİLLER | LILIACEAE |
| Akyıldız | <i>Ornithogalum alpigenum</i> |
| Lale | <i>Tulipa sintenisii</i> |
| KETENGİLLER | LINACEAE |
| Keten | <i>Linum aretioides</i> |
| Keten | <i>Linum cariense</i> |
| DUGUNÇİÇEGİGİLLER | RANUNCULACEAE |
| Akçöpleme | <i>Helleborus vesicarius</i> |
| KÖKBOYASIGİLLER | RUBIACEAE |
| Yoğurtotu | <i>Galium scabrifolium</i> |
| SIRACAOTUGİLLER | SCROPHULARIACEAE |
| Sığır kuyruğu | <i>Verbascum germanicae</i> |
| Sığır kuyruğu | <i>Verbascum infidelium</i> |
| MAYDANOZGİLLER | APIACEAE |
| | <i>Bupleurum lophocarpum</i> |



Resim D.3 - Antep Geveni (*Astragalus ainaibicus boiss*)



Resim D.4 - Peygamber Çiçeği (*Centaurea haussknechtii Boiss*)

D.2. Fauna

Yapılan çalışmalar sonucunda Gaziantep'te 38 familyaya ait 93 kuş türü tespit edilmiştir. Bu türler içerisinde 9'unun neslinin tehlike altına girmeye yakın, 2'sinin tehlike altında, 6'sının durumunun hassas, 1'nin de neslinin yok olmak üzere olduğu belirlenmiştir. Güney Fırat Havzası Karkamış bölgesi Ülkemizde ve dünyada nesli tehlike altında olan ve kırmızı listede yer alan Turaç (*Francolinus francolinus*) ve küçük karabatak türlerinin dağılım gösterdiği ve

barındığı alanlardandır. Alan nesli dünya ölçeğinde tehlike altında olan Fırat kaplumbağası (*Rafetus euphraticus*) için son derece önemli bir alandır. Ayrıca alanda pasbaş pakta (*Aythya nyroca*), sazhorozu (*porphyrio porphyrio*) üremekte ve Çizgili sırtlanın (*Hyaena hyaena*) da bulunduğu bilinmektedir. Yabancı ve mahalli populasyonlar ise; keklik, tilki, tavşan, çakal, domuz, gelinciktir. Ayrıca yayılım alanı olmamakla birlikte az da olsa Şahin, Doğan, gibi yırtıcı kuşlar bulunmaktadır.

1995 yılından bu yana Gaziantep'in Flora ve Fauna'sının tespitinde Huzur Yaylası, Nurdağı, Kartal dağı mevkii, Gaziantep sınırları içerisinde kalan Fırat nehri, sulu pınarlı köylerimizde bulunan meyve bahçeleri, Oğuzeli ilçemizin Tılbaşar Kalesi Mevkii, Araban ilçemizin Ardıl Mevkii, Karkamış ilçemizin baraj mevkilerinde bu kuşlar diğer hayvanlar görülmüştür.

İlimizde doğal olarak yaşayan hayvanlar listesi

Çizelge D.59 - Kuşlar

| Sıra No | Adı | Latince Adı | Familyası |
|---------|--------------------------------|----------------------------------|---------------|
| 1 | Dağ Serçesi | <i>Passer montanus</i> | Passeridaceae |
| 2 | Ev Serçesi | <i>Passer domesticus</i> | Passeridaceae |
| 3 | Bataklık Serçesi | <i>Passer hispaniolansis</i> | Passeridaceae |
| 4 | Kayalık Serçesi | <i>Passer petunia petronia</i> | Passeridaceae |
| 5 | Ölü Deniz Serçesi | <i>Passer moobiticus</i> | Passeridaceae |
| 6 | Sürmeli Çit Serçesi | <i>Passer</i> | Passeridaceae |
| | Sürmeli Dal Bülbülü | | |
| 7 | Sakar Kuşu | <i>Prunella ocularis</i> | Passeridaceae |
| 8 | Taş Serçesi | <i>Petronia bracydactyla</i> | Passeridaceae |
| 9 | Sargıtlak Serçesi | <i>Petronia xantocollis</i> | Passeridaceae |
| 10 | Bozboğaz, Çit Serçesi | <i>Prunella modularis</i> | Prunellidea |
| | Dağ Bülbülü | | |
| 11 | Kumru | <i>Streptopelia decaoccto</i> | Colombidea |
| 12 | Küçük Kumru | <i>Streptopelia Senegalensis</i> | Sitrigidea |
| 13 | Kaya Güvercini | <i>Columba liva</i> | Columbidea |
| 14 | Mavi Güvercin | <i>Columba oenas</i> | Columbidea |
| | Yabana (Gaziantep) | | |
| 15 | Tahtalı Güvercin | <i>Columba palumbus</i> | Columbidea |
| | Yabana (Gaziantep) | | |
| 16 | Zevzir (Gaziantep) Sığırcık | <i>Sturnus vulgaris</i> | Sturnidea |
| 17 | Kanarya, Küçük İskete | <i>Serinus serinus</i> | Fringillidea |
| 18 | Saka Kuşu | <i>Carduelis carduelis</i> | Fringillidea |
| 19 | Çifcaf, cırtlak, süğüt bülbülü | <i>Phylloscopus collylatta</i> | Sylvidea |
| 20 | Altın tavuk, Çalı kuşu | <i>Regulus regulus</i> | Sylvidea |
| 21 | Telli Turna | <i>Andropoides virgo</i> | Gruidea |
| 22 | Turna kuşu | <i>Grus grus</i> | Gruidea |
| 23 | Sedir kanaryası | <i>Serinus syriacus</i> | Passeridaceae |
| 24 | Arıcıl kuşu | <i>Pernis apivorus</i> | Accipitridae |
| 25 | Guguk kuşu | <i>Cuculus canorus</i> | Cuculidea |
| 26 | Okseotu Ardıcı | <i>Turdus viscivorus</i> | Turdidae |
| | Bülbülü, Kamış Bülbülü | | |
| 27 | Dere Bülbülü, Öteğeni | <i>Cettia cetti</i> | Sylvidea |

| | | | |
|----|---------------------------|----------------------------------|---------------|
| 28 | Bataklık Saz Ardıcı | <i>Acrocephalus palustris</i> | Sylvidae |
| | Bataklık Bülbülü | | |
| 29 | Orman Kızılbaçağı | <i>Tringa glareola</i> | Scolopacidae |
| | Orman düdükünü | | |
| 30 | Kenevir Kuşu | <i>Carduelis cannabina</i> | Fringillidae |
| 31 | Kır Kırlangıcı | <i>Hirundo rustica</i> | Hirundinidae |
| 32 | Kaya Kırlangıcı | <i>Ptyonoprogne rupestris</i> | Hirundinidae |
| 33 | Pencere Kırlangıcı | <i>Delichan urbica</i> | Hirundinidae |
| 34 | Yeşilbaş Ördek | <i>Plathyrynchos</i> | Anatidae |
| 35 | Ak Leylek | <i>Ciconia ciconia</i> | Ciconidae |
| 36 | Kara Leylek | <i>Ciconia niğra</i> | Ciconidae |
| 37 | Bıldırcın | <i>Cotornix cotornix</i> | Phasianidae |
| 38 | Kınalık Keklik | <i>Alectoris chukar</i> | Tetraonidae |
| 39 | Çit Kuşu | <i>Troglodytestro glodytes</i> | Troglodytidae |
| 40 | Gri Bülbül, Arap Bülbülü | <i>Pycnonotus barbatus</i> | Pycnonotidae |
| 41 | Akkuyruksalayan | <i>Motacilla Alba</i> | Motacillidae |
| 42 | Dağ Kuyruksallayanı | <i>Motacilla Alba</i> | Motacillidae |
| 43 | Dere İncir Kuşu | <i>Anthus spinoletta</i> | Motacillidae |
| 44 | Tarla Kuşu | <i>Alauda arvensis</i> | Alaudidae |
| 45 | Boğmaklı Tarla Kuşu | <i>Melanacorypha calndra</i> | Alaudidae |
| 46 | Tepeli Toygar | <i>Calerida cristata</i> | Alaudidae |
| | Tepeli Tarla Kuşu Piyiy | | |
| 47 | Orman Toygarı | <i>Lullula arborea</i> | Alaudidae |
| | Fundalık Toygarı | | |
| 48 | Bıyıklı Baştankara | <i>Panurus</i> | Timalidae |
| 49 | Saz Baştankara | <i>Biarmicus</i> | Paridae |
| | Bataklık Baştankarası | | |
| 50 | Söğüt Baştankarası | <i>Parus pastris</i> | Paridae |
| 51 | Çam Baştankarası | <i>Parus ater</i> | Paridae |
| 52 | Kiraz Kuşu | <i>Emberiza hortulana</i> | Emberizidae |
| 53 | Kızıl Çalıbülbülü | <i>Cercotrichas Galactotes</i> | Turdidae |
| | Yelpaze Kuyruklu Bülbül | | |
| 54 | Alacagögüs, Çalıbülbülü | <i>Luscinia luscinia</i> | Turdidae |
| 55 | Bülbül | <i>Luscinia megarhynchos</i> | Turdidae |
| 56 | Büyük Saz Ardıç Kuşu | <i>Acrocephalus arundineceus</i> | Sylvidae |
| 57 | Üvelik Kuşu | <i>Stroptopelia turtur</i> | Columbidae |
| 58 | Ebabil Kuşu | <i>Apus apus</i> | Arpodida |
| | İbibik Kuşu (Gaziantep) | | |
| 59 | Çavuş Kuşu İbibik | <i>Upopo epops</i> | Upupidae |
| 60 | Bozkır toygarı | <i>Calandrella cinerae</i> | Alaudidae |
| 61 | Çekirge Kuşu, Kızılsırtlı | <i>Ianius collorio</i> | Ianiidae |
| | Örümcek Kuşu | | |
| 62 | Zeytinlik mukallidi | <i>Hippolais olivetosum</i> | Motoullidae |
| 63 | Çalı Öteğeni | <i>Sylvia commonis</i> | Motoullidae |
| 64 | Yeşil Söğüt Bülbülü | <i>Phylloscopus trocholidies</i> | Motoullidae |
| 65 | Söğüt Bülbülü | <i>Phylloscopus trochilluss</i> | Motoullidae |
| 66 | Kara Ağaçkakan | <i>Dryocopus martius</i> | Picidae |

| | | | |
|----|------------------------------|--------------------------------|--------------|
| 67 | Suriye Ağaçkakanı | <i>Dendlocopus syrius</i> | Picidae |
| 68 | Yeşil Ağaçkakan | <i>Picus viridis</i> | Picidae |
| 69 | Paçalı Şahin | <i>Buteo lagopus</i> | Falconidae |
| 70 | Şahin | <i>Buteo buteo</i> | Accipitridae |
| 71 | Küçük Kartal | <i>Hieraaetus pennatus</i> | Falconidae |
| 72 | Kaya Kartalı | <i>Aquila chrysaetos</i> | Falconidae |
| 73 | Şah Kartal | <i>Aquila heliaca</i> | Falconidae |
| 74 | Yılan Kartalı | <i>Circaetus gallicus</i> | Accipitridae |
| 75 | Büyük bağırğan kartal | <i>Aquila chrysaetos</i> | Accipitridae |
| 76 | Küçük bağırğan kartal | <i>Aquila pomorina</i> | Accipitridae |
| 77 | Ekin Kargası | <i>Corvus frugilopus</i> | Corvidae |
| 78 | Kızıl Gaga Dağ Kargası | <i>Phyrrocorax phyrrocorax</i> | Corvidae |
| 79 | Leş Kargası | <i>Corvus frugilopus</i> | Corvidae |
| 80 | Kuzgun Kara Karga | <i>Corvus corax</i> | Corvidae |
| 81 | Küçük Bağırğan Kartal | <i>Aquila pomorina</i> | Falconidae |
| 82 | Atmaca | <i>Hieraaetus fasciatus</i> | Falconidae |
| 83 | Gezginçi Doğan | <i>Falco peregrinus</i> | Falconidae |
| 84 | Mavi Doğan, Gök Delice | <i>Circus cyaneus</i> | Accipitridae |
| 85 | Kırmızı Doğan Saz Delice | <i>Circus aeruginosus</i> | Accipitridae |
| 86 | Bozkır Doğanı, Bozkır Delice | <i>Circus macrourus</i> | Accipitridae |
| 87 | Güvercin Doğanı | <i>Falco columbarius</i> | Falconidae |
| | Güvercin Bozkır | | |
| 88 | Çayır Doğanı, Küçük Delice | <i>Circus cyaneus</i> | Accipitridae |
| 89 | Delice Doğan, Ağaç Doğan | <i>Falco pygargus</i> | Accipitridae |
| 90 | Peçeli Baykuş, Beyaz Baykuş | <i>Tyto alba</i> | Tytonidae |
| 91 | Puhu Kuşu | <i>Bubo bubo</i> | Strigidae |
| 92 | Kulaklı Orman Baykuşu | <i>Asio otus</i> | Strigidae |
| 93 | Alaca Baykuş | <i>Strix aluco</i> | Strigidae |
| 94 | Çıplak Ayaklı Baykuş | <i>Aegolius funereus</i> | Strigidae |

Balıklar:

Bu Bölüm Karkamış Sulak Alanlar bölümünde açıklanmıştır.

| | |
|---------------------------|--|
| Fırat Kaplumbağası | Gaziantep Şube Müdürlüğümüz tarafından Kasım 2015 yılında Tür Eylem Planı hazırlanmıştır. Ülkemizde yaşayan iki yumuşak kabuklu kaplumbağa türünden birisi olan Fırat Kaplumbağası, <i>Refatus euphraticus</i> (DAUDIN,1802)'un dağılışı sadece Fırat ve Dicle Nehirleri ve bu nehirlerin kollarıdır. Bu nehirlerin geçtiği ülkelerden Türkiye, Suriye, Irak ve İran türün dağılışının olduğu ülkelerdir. Dolayısıyla tür bu alanlarda endemiktir. |
|---------------------------|--|

D.3. Ormanlar ve Milli Parklar**D.3.1. Ormanlar**

İlimizdeki toplam orman alanı 123.740,2 ha 'dır.

İlimiz ormanları Doğu Torosların Kahramanmaraş üzerinden güneye uzanan 2.493 rakım ve Milcan Dağı'nın Suriye ve Amik Ovasına dağılan kolları üzerinde Büyük Sof Tepesi'nin

Gaziantep Ovası'nda son bulan sırtları üzerinde yer almaktadır. Bölgemizin en yüksek rakımı batı hududunu teşkil eden sırtlardır. Genellikle ilimiz ormanları rakımı 800-1.450 m arasında değişmektedir.

İlimiz bitki ve orman toplulukları kızılçam, karaçam, sedir, selvi, kayın, kavak, meşe, ardıç, yabancı zeytin, sandal, akçeşme, terebantın, sakız, funda, tesbih, ladin, sütleşen, karaçalı, ısırgan, delice, böğürtlen ve çayır otlarıdır. En fazla bulunan türler ise meşe ve kızılçamdır. Meşe ormanları bozuk ormanlar olup koruma altındadır. Orman ürünü elde edilmemektedir. Kızılçam ormanları faydalanılan verimli alanlarıdır.

İlimizin yakın çevresindeki Dülükbaba, Burç, Yelligedik, Erikçe, Taşlıca gibi ormanlar ağaçlandırma çalışması yapılarak meydana getirilmiş ormanlardır.



Resim D.5 - Gaziantep ilinde bulunan ormandan bir görünüm

Gaziantep İlinde 2015 – 2020 Yılları Arasında Yapılan Ağaçlandırma Çalışmaları:

2020 Yılı itibarı ile, toplam orman alanı 123.740,2 ha dır. Gaziantep İli genel yüzölçümü olan 688.658,40 ha ile genel alana göre ormanlık alan yaklaşık %18' dir.

Çizelge D.60 - İlçeler bazında orman dağılımı

| ŞEFLİK ADI | Açıklık Alan(Ha) | Bozuk alanlar(Ha) | 1 kapalı Meşcere (0,10-0,40)Ha | 2 kapalı Meşcere (0,41-0,70)Ha | 3kapalı Meşcere (0,71-1,0)Ha | Toplam Şeflik Alanı Ha |
|---|------------------|-------------------|--------------------------------|--------------------------------|------------------------------|------------------------|
| GAZİANTEP | 398935.8 | 20938.12 | 7007.21 | 1951.97 | 1364.20 | 430197.3 |
| NURDAĞI | 37209.7 | 11074.42 | 9698.82 | 6335.00 | 8471.26 | 72789.2 |
| ARABAN | 88964.6 | 17361.91 | 5875.34 | 647.83 | 5.11 | 112854.8 |
| İSLAHİYE | 39808.1 | 11093.83 | 9128.51 | 9477.90 | 3308.76 | 72817.1 |
| TOPLAM | 564918.20 | 60468.27 | 31709.89 | 18412.71 | 13149.33 | 688658.4 |
| GAZİANTEP ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ TOPLAM ALANI | | | | | | 688658.40 |
| TOPLAM ORMANLIK ALAN | | | | | | 123740.2 |

Orman Varlığının Yararları

Ağaç ve ormanın insanlara ve doğaya sağladığı faydalar o kadar geniştir ki, biz burada bunların ancak önemli bir kısmına değinmekle yetineceğiz.

1. Erozyonu Önleme Fonksiyonu: Toprağı örterek sellerle toprağın denizlere ve barajlara taşınmasına engel olur. Çölleşmeyi durdurur.
 2. Klimatik Fonksiyonu: İklimi yumuşatarak kışların daha ılık, yazların daha serin geçmesini sağlar
 3. Hidrolojik Fonksiyonu: Yağışlara sebep olarak kuraklığı önler ve bu yağışlardan faydalanmayı artırır. Yağışların sel haline gelmesini önleyerek yeraltı su kapasitesini artırır ve su ekonomisine sürekliliğini sağlar. Böylece canlıların su ihtiyacına büyük katkıda bulunur.
 4. Hava Temizleme Fonksiyonu: İnsan ve hayvanların en önemli ihtiyacı olan oksijeni üretir. Karbondioksit azaltarak havayı temizler.
 5. Kültüre Katkı Fonksiyonu: Kağıt yapımında ana madde olduğundan ilim, kültür ve medeniyetin gelişmesine büyük katkı sağlar.
 6. Malzeme fonksiyonu: Mobilya ve inşaat sektörü gibi birçok sektörün ana maddesini üretir. Ayrıca kimya sektörü, ambalaj sanayi gibi çeşitli sanayi dallarının en büyük malzeme üreticisidir.
 7. Estetik Fonksiyonu: Çevreyi çirkinlikten kurtararak görüntünün güzelleşmesini sağlar.
 8. Toplum Sağlığı Fonksiyonu: İnsanları dinlendirmesi ve gerginliği gidermesi nedeniyle ruh, beden ve fikir yönlerinden insanları güçlendirir.
 9. Doğayı Koruma Fonksiyonu: Kuşlara ve hayvanlara yuva görevi görerek korunmalarını üremelerini ve yaşamlarının devamını sağlar.
 10. Ziraata Katkı Fonksiyonu: İklimi düzeltmesi ve su tutması tarıma destek olarak sebze, meyve ve tahıl verimliliğini % 50 artırır. Tabiattaki dengeyi koordine ederek ozon tabakasının korunmasına neden olur, böylece yaşamın garantörlüğünü üstlenir. Toplumda suç işleme oranını azaltır. Şöyle ki; doğayı seven insanlardaki suç işleme oranı diğerlerine oranla 1/10 oranındadır. Bu araştırma sonuçlarını dikkate alırsak çocuklarımıza doğa sevgisini vermek ailelerin en büyük görevidir. (Ağaç Kesen, Baş Keser)
 11. Ulusal Savunma Fonksiyonu: Stratejik yönden önemli olan mevkileri ve endüstri tesislerini gizler
 12. Tedavi Fonksiyonu: Ağaç ve bitkiler ihtiva ettikleri çeşitli kimyasal madde ve terkipler bir çok hastalığın şifa kaynağıdır. Bunların bir kısmı ilaç sanayinin hammaddesidir. Bir kısmı ev ilaçları halinde kullanılmaktadır. Bir kısmı ise insanoğlu tarafından araştırılmayı beklemektedir.
- Bu fonksiyonları o kadar çoğaltabiliriz ki, biz kısaca şöyle diyelim, bebeğin beşiğinden insanın tabutuna talebenin kaleminden kitabına, evimizin dolabından masasına, çiftçinin aşından işine her şey ağaç ve doğa ile iç içedir.

Orman Kadastro ve Mülkiyet Konuları

İlimizde ormanlar genel olarak devlet ormanı olup şu ana kadar 366 Ha. hazine arazisi üzerinde Özel Ağaçlandırma Çalışması yapılmıştır.

6831 Sayılı Orman Kanunu 2/b maddesi aynen şöyledir; "Öncelikle orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen yerleştirilmesi amacıyla orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeye aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde yarar olduğu tespit edilen yerler ile halen orman rejimi içinde bulunan funda ve makiliklerle örtülü

yerlerde tarım alanlarının dönüştürülmesinde yarar olduğu tespit edilen yerler" Orman sınırları dışına çıkartılır.

İlimizde 1997 - 1999 yıllarında orman sayılan alanların daraltılmasına ait Orman Kanununun 2/b maddesinden yararlanılarak 4.244.020 m² alan orman alanı dışına çıkarılmıştır.

D.3.2. Milli Parklar

İlimizde Milli Park bulunmamaktadır.

D.3.3. Tabiat Parkları

Çizelge D.61 - Gaziantep'te bulunan tabiat parkları

| | |
|------------------------------------|--|
| Burç Tabiat Parkı | Şahinbey İlçesinde yer alan 1.924 dekarlık saha 05.05.2012 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. UDGP/GP 10.07.2014 tarihinde onaylanmıştır. Alan tabii, peyzaj ve rekreasyonel kaynak değerleri açısından oldukça zengindir. İçerisinde Türkiye'nin en büyük hayvanat bahçesini bulundurmaktadır. İlimiz Şahinbey İlçesinde, İl Merkezine 8km mesafededir. |
| Dülükbaba Tabiat Parkı | 306 hektar büyüklüğündedir. 11/07/2011 tarihinde tescil edilmiştir. 10/07/2014 tarihinde ise Gelişme Planı Onaylanmıştır. Gelişme Planında öngörülen yapı ve tesisler dışında alanda herhangi bir yapılaşmaya gidilmemiştir. İlimiz Şehitkamil İlçesinde, E-24 karayoluna 2km uzaklıktadır. |
| Huzurlu Terapi Tabiat Parkı | Huzurlu Yaylası, halk arasında kullanılan deyimle "Hınzırlı Yaylası (Domuz Yaylası)" 152 hektar büyüklüğündedir. İlimiz İslahiye İlçesi, Tandır Köyü sınırlarında bulunmaktadır. Gaziantep İl Merkezine 110 km uzaklıkta, İslahiye İlçesine 30km uzaklıkta bulunmaktadır. Alan, 22.04.2016 tarihinde Bakan Olur'u ile 152 hektar büyüklüğünde Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir. |
| Allaben Tabiat Parkı | Alleben Tabiat Parkı, Gaziantep ili, Şahinbey ilçesi sınırlarında yer almakta ve Gaziantep il merkezine 6 km uzaklıktadır. Alan, 22.04.2016 tarihinde Bakan Olur'u ile 282 hektar büyüklüğünde Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir. Alleben Tabiat Parkı Gerciğin Kapı Girişi Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, Yamaçtepe Kapı Girişi ise Şahinbey İlçe Belediyesi tarafından işletilmektedir. Alleben Tabiat Parkı; Dinlenme, eğlenme, spor, piknik gibi sosyal ihtiyaçların karşılanabileceği geniş bir alandır. Alan içerisinde, Doğa Yürüyüşü, Dağ Bisikletçiliği, Doğa Fotoğrafçılığı, Kamp-Karavan, İzcilik faaliyetleri yapılabilmektedir. |

D.3.3.1. Huzurlu Tabiat Parkı

Huzurlu Tabiat Parkı Genel Özellikleri:

İpekyolu üzerinde binlerce yıllık geçmişiyle sayısız medeniyete ev sahipliği yapmış ve her köşesi medeniyet izleriyle dolu olan Gazi şehrimiz, Batı ve Doğu kültürünü Akdeniz üzerinden taşıyan bir geçiş noktası özelliğini korumaya devam etmektedir.

Huzurlu Tabiat Parkı Florası:

Huzurlu Yaylası Akdeniz fitocoğrafya bölgesinde yer alan Amonos Dağlarının en güney noktasında yer almaktadır. Yaylanın denizden yüksekliği 1600-2000 metredir. Huzurlu Yaylası nemli ormanları nedeniyle yayılış alanı Doğu Karadeniz ve Orta Avrupa olan doğu kayını, gürgen, şimşir, gibi türlerin en güney yayılışını temsil eden kalıntı popülasyonlar içermektedir. Flora açısından, Hınzırlı yaylasında yapılan çalışma kapsamında 85 familya ve

331 cinse ait toplam 714 bitki çeşidinin tespiti yapılmıştır. Tespiti yapılan bitkilerden 90'ı endemik ve 29'u nadir bitki statüsünde olmak kaydı ile 119 önemli bitki yer almaktadır.

Huzurlu Tabiat Parkı Faunası:

Huzurlu Yaylası, Amanos dağlarının bitki ve hayvan çeşitliliği yönünden en zengin bölgesidir. Hayvan çeşitliliği olarak domuz, ayı, karaca, kurt, geyik, sırtlan, tavşan, tilki, porsuk, su samuru ve semender en belirgin türlerdir. Yayla, çok sayıda kuş türüne de ev sahipliği yapmaktadır.

D.3.3.2. Burç Tabiat Parkı

Şahinbey İlçesinde yer alan 1.924 dekarlık saha 05.05.2012 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. UDGP/GP 10.07.2014 tarihinde onaylanmıştır. Alan tabii, peyzaj ve rekreasyonel kaynak değerleri açısından oldukça zengindir. İçerisinde Türkiye'nin en büyük hayvanat bahçesini bulundurmaktadır. İlimiz Şahinbey İlçesinde, İl Merkezine 8 km mesafededir.

Burç Tabiat Parkı bitki örtüsü ve yaban hayatı özelliğine sahip, manzara bütünlüğü içinde halkın dinlenme ve eğlenmesine uygun, açık hava rekreasyonu yönünden farklı ve zengin bir potansiyele sahiptir. Alan; peyzaj ve rekreasyonel kaynak değeri açısından oldukça zengindir. Alan içerisinde Ülkemizin en büyük hayvanat bahçesi bulunmaktadır. Alan piknik, doğa yürüyüşü, Fotoğrafçılık, Yaban Hayatı Gözlemciliği yapma amaçlı kullanılmaktadır.

Burç Tabiat Parkı Florası:

2012 yılında Bakanlığımızca tescil edilmiştir.

Alanda Kızılçam, selvi, doğu mazısı, çörek otu, düğün çiçeği, karamuk, gelincik, kedi otu, gerdanlık, çöven, nakıl, kuzu kulağı, kantaron, ebegümeci, demir diken, akçaağaç, yabani üzüm, karaçalı, sumak, antep fıstığı, yalancı akasya, geven, fiğ, kayışkıran, yonca, üçgül, korunga, yabani badem, alıç, peygamber çiçeği türleri tespit edilmiştir.

Burç Tabiat Parkı Faunası:

Subakireleri, kelebek, ovakurbağası, tosağa, kertenkele, inceyılan, kirpi, fare, tilki, kırlangıç, üveyik, alakarga, saksağan, örümcekkuşu, kumru türleri bulunmaktadır.



Resim D.6 - Hayvanat Bahçesinden bir görünüm



Resim D.7 - Burç Tabiat Parkından bir görünüm

D.3.3.3. Dülükbaba Tabiat Parkı

Şhitkamil İlçesinde yer alan 3.060 dekarlık saha 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Dülükbaba Tabiat Parkı tabii, peyzaj ve tarihsel dokusu bulunan, Dülük antik kentini barındıran kaynak değerlere sahiptir.

Tabiat Parkının İşlemciliği 2009 yılında İlimiz Şhitkamil İlçe Belediyesine kiralanmıştır. Tabiat Parkının altyapısı 2010-2012 yılları arasında tamamen yenilenmiştir. Alan bitki örtüsü ve yaban hayatı özelliğine sahip,

Manzara bütünlüğü içinde halkın dinlenme ve eğlenmesine uygun, açık hava rekreasyonu yönünden farklı ve zengin bir potansiyele sahiptir.

Alanda bulunan Dülük Antik Kenti dünyanın en eski yerleşim merkezlerinden biridir. Dünyada bilinen yer altına inşa edilen Mitras Tapınaklarının en büyüğü Dülük'te bulunmuştur. Ayrıca çok sayıda kayaya oyulmuş oda mezarları ve kiliseler mevcuttur.



Resim D.8 - Dülükbaba kaya mezarlarına ait görsel



Resim D.9 - Dülükbaba Tabiat Parkı girişi



Resim D.10 - Dülükbaba Tabiat Parkından bir görünüm

Dülükbaba Tabiat Parkı Florası:

Kızılcım, çakaleriği, palamutmeşesi, alıç, acı badem, yabani kiraz, sıraca otu, peygamber çiçeği, nemnem otu, bozot, acıyavşan otu, kekik, dağçayı, zahter, dağ nanesi, küsküt, çiğdem, dağ soğanı bulunmaktadır.

Dülükbaba Tabiat Parkı Faunası:

Yapılan İncelemelerde Serçe, karga, keklik, tavşan, tilki, çakal, gelincik, fare, şahin, doğan tespit edilmiştir.



Resim D.11 - Dülükbaba Tabiat Parkından bir görünüm

D.4. Çayır ve Mera

İlimiz topraklarında Mera alanı toplam olarak 48.065,8 ha'lık bir alanı kapsamaktadır. İlçeler bazında toplam tespitli tahditli ve tescilli mera alanı; İslahiye İlçesi 5.325 ha, Yavuzeli ilçesi 5.964 ha, Nizip İlçesi 7.189 ha, Oğuzeli İlçesi 2.441 ha, Nurdağı İlçesi 4.900 ha, Karkamış İlçesi 4.246 ha, Araban İlçesi 3.908,33 ha, Şehitkamil İlçesi 5.673,87 ha, Şahinbey ilçesi 12.240 ha olarak mülga İl Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından belirlenmiştir. Yakın zamanlara kadar istatistiklerde mera alanları içerisinde gösterilen çalılık ve fundalıklar, sonradan orman alanı olarak kabul edildiği için çayır ve mera alanlarımızda önemli oranda suni azalma ortaya çıkmıştır.

İlimizde 48.065,8 ha 'lık alanı kaplayan çayır ve meralar sadece hayvanlarımıza yeşil ve kuru ot sağlayan yem alanları değildir. Çayır ve meraların hayvanlara kaba yem sağlama yanında toprak ve su muhafazası, su toplama havzası, pınar memba sularına kaynak olması, tabii fauna ve ev hayvanlarına barınak olması, büyükşehir ve endüstri merkezlerinin kirlettiği havayı temizlemesi, halkımıza önemli bir rekreasyon alanı sağlaması ve yeşil örtüsü ile çevreyi güzelleştirmesi gibi hayati derecede önemli bir fonksiyonu vardır.

Çayır ve meralarımız, belirtilen bu fonksiyonlarını tam olarak yerine getirebilecek durumda olmayıp, bozulmakta ve kendilerinden beklenen faydaları sağlayamaz bir duruma gelmektedir. Bu yüzden milli ekonomiye katkıların gittikçe azalması yanında ileriki nesillere çok daha büyük çayır ve mera ıslahı sorunları devretme durumu ortaya çıkmaktadır

D.5. Sulak Alanlar

30.01.2002 Tarih ve 24656 Sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanarak Yürürlüğe Giren "Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği"nde Belirtilen Alanlardır.

İlimizde söz konusu Yönetmelik kapsamına Fırat Nehri Havzası, Tahtaköprü, Kayacık ve Hancağız baraj Göletleri ile Burç, Zülfikar, Hacı Aslan, Çakmak, Domuzderesi, Balıkan, Nogaylar Suni Göletleri, Sacır, Karasu, Merzimen Çayı, Gözbaşı, Samözü, Nizip Çayları girmektedir.

Karkamış Taşkın Ovası Sulak Alanı 27.396 hektarlık alanı kaplamakta olup, Aşağı Fırat Havzasında yer almaktadır. Söz konusu alan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 09.04.2015 tarihinde Ulusal Öneme Haiz Sulak Alan olarak tescil edilmiştir. Ulusal Öneme Haiz Karkamış Taşkın Ovası Sulak Alanı Yönetim Planı 2016 yılında hazırlanmıştır. Yönetim Planı 2017-2021 arasında kapsamaktadır. Karkamış Taşkın Ovası Sulak alanında 810 bitki türü, 16 Balık Türü, 38 farklı iki yaşamlı ve sürüngen, (en önemlisi Fırat Kaplumbağası, (*Rafetus euphraticus*) 220 kuş türü, (bunlar arasında en önemli kelaynak) ve 14 memeli tür yaşamaktadır.

D.5.1. Karkamış Taşkın Ovası Sulak Alanı

Karkamış Sulak Alanı, İdari olarak Gaziantep İli Karkamış ilçesi sınırlarında yer almakta olup, Gaziantep şehir merkezine uzaklığı 75 km.' dir. Alan, Karkamış ilçesinin doğusunda, Şanlıurfa ili Birecik ilçesinin güneyinde yer almaktadır. Alanın koordinatları 36° 08 ve 37° 00' kuzey enlemleri ile 37° 05 ve 38° 05' doğu boylamları arasında yer almaktadır. Alanın toplam yüzölçümü 28.102 ha olup rakımı 385 metredir. Karkamış bölgesi, Fırat nehrinin meydana getirdiği, tarihi havza olan Mezopotamya Havzasının Orta Mezopotamya bölümünde bulunur. Alan, Birecik'in güneyi ile Suriye sınırı arasındaki Fırat Nehri yatağını ve nehir boyunca uzanan su basar ağaç topluluklarını içerir. Sulak alan ekosisteminin doğusunda yarı çöl ve bozkır özelliği gösteren alanlar bulunmaktadır. Sulak alanda, Gaziantep kısmında Yurtbağı köyü, Gürçay köyü, Keleklioğlu köyü, Elifoğlu köyü, Şanlıurfa kısmında Mezra, Akarçay, Çiçekalan köyleri bulunmaktadır.

Alan bölgenin en çok bozulmuş ve bölünmüş iki bitki örtüsü topluluğu içeren, aynı zamanda Fırat boyunca bozulmamış tek nehir kıyısı habitatını da bulundurmaktadır. Nehir kıyısı ve bozkır fauna topluluklarının nadir bir karışımını içeren, bu topluluklar arasında küçük karabatak (*Phalacrocorax pygmeus*), çöl toygarı (*Ammomanes deserti*) ve çizgili ishak kuşu (*Otus brucei*); Fırat kaplumbağası (*Rafetus euphraticus*) (kumda ve çakıl yataklarında varlığını sürdürmektedir); çizgili sırtlan(*Hyaena hyaena*) ve nadir bir endemik bitki olan *Cousinia birecikensis* bulunmaktadır.

Alanın çevresi, yabancılar ve özellikle yabancı kuş gözlemcileri tarafından yıllardır ziyaret edildiğinden, büyük olasılıkla bütün Güneydoğu Anadolu içinde en iyi belgelenmiş alandır. Alanın önemli unsurları; Avrupa'daki tek popülasyonları Güneydoğu Anadolu 'da bulunan türlerin birçoğu bu alanda görülebilmektedir. Karkamış barajı'nın güney bölgesindeki habitatlar bu bölümde başka bir yerde bulunmamaktadır ve Güneydoğu Anadolu' "da nadirdir.

Karkamış ilçesi topraklarının tamamına yakını tarıma elverişli olup, genellikle düz bir şekildedir ve ilçe dahilinde önemli sayılabilecek dağ ve ormanlık alan bulunmamaktadır. Karkamış akarsu niteliğindeki bir sulak alan olup, Alan 2008 yılında korunması gereken alan statüsüne konulmuştur. Fırat Nehri bu alandan yurdumuzu terk etmektedir. Karkamış sınırları içerisinden geçen ve Fırat Nehrine dökülen irili ufaklı birkaç derede bulunmaktadır. Bunların en önemlileri; Yassı geçit deresi, Elifoğlu deresi, Koyundadı deresi ve Su deresidir.

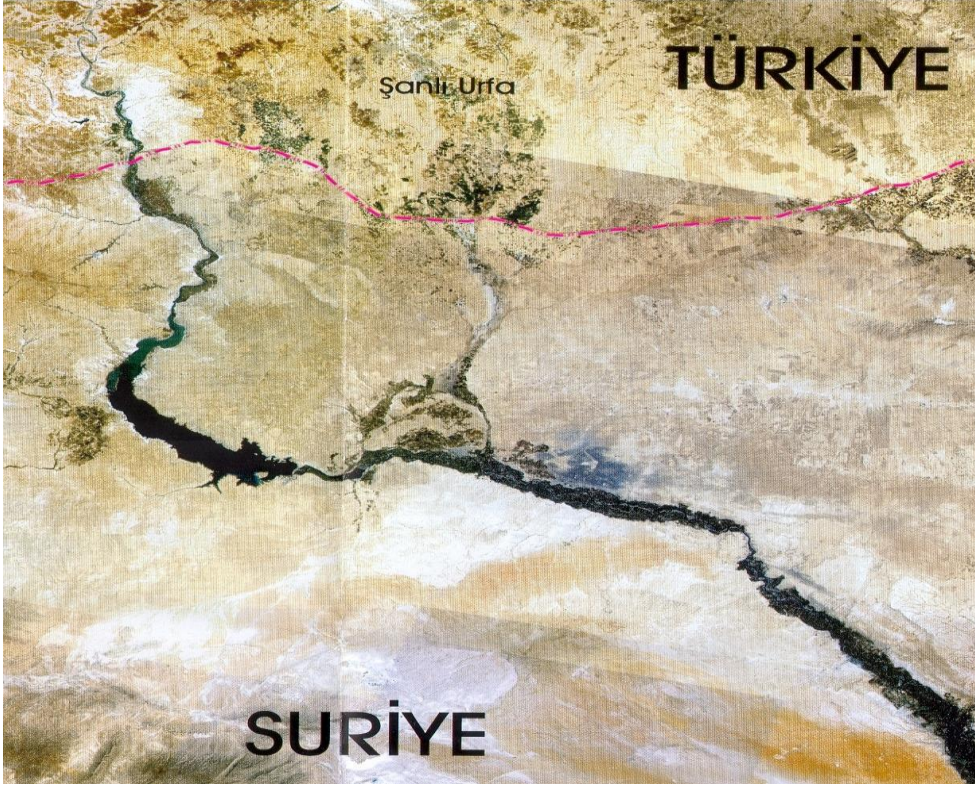
Karkamış sulak alanı, uygun iklim koşulları, zengin besin varlığı ve farklı ekolojik karakterdeki habitatlarıyla Ülkemizin zengin yaban hayatına sahip sulak alanlarından birisidir. 2005-2008 yılları arasında Karkamış Sulak Alanında yapılmış çalışma sonuçlarına göre; alandan bugüne kadar toplam 813 bitki, 46 sürüngen ve çift yaşamlı, 13 balık, 6 kelebek, 57 örümcek, 11 memeli ve 110 kuş taksonu tespit edildiği görülmüştür. Bu çalışma ile alanda tespit edilen biyolojik kompozisyon ve ekolojik karakterler ile bunların zamanla değişimi izlenebilecek, bu sayede gerekli tedbirlerin zamanında alınmasına olanak sağlayabilecektir. Örneğin; barajın üst tarafındaki alanlarda baraj göletinde su biriktirilmesi sebebiyle su seviyesi yükseldiği ve birçok habitatın sular altında kaldığı, ağaçlar ve kıyı bölgelerinde kuşların ve diğer hayvanların kuluçka alanlarının yok olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmanın verileri kullanılarak, etkili izleme programları geliştirmek ve uygulamak, çeşitli nedenlerle biyolojik kompozisyonu ve ekolojik karakteri bozulan sulak alanların restorasyonu ve rehabilitasyonu için eylem planları geliştirilmek ve uygulamaya koymak mümkün olabilecektir.

İklim durumu:

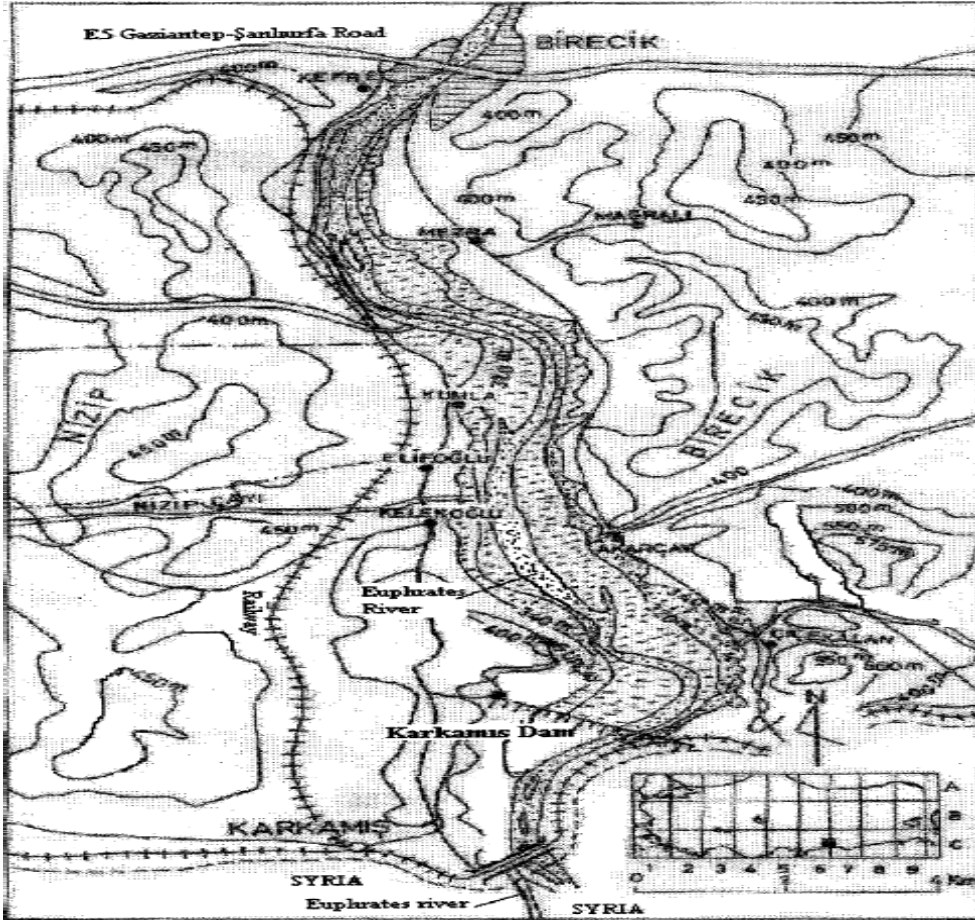
Bölgenin iklimi yazları sıcak ve kurak, kışları ise yağışlı ve nispeten ılımandır. Yaz ayları çok sıcak olmakla birlikte geceleri serin geçmektedir. Alanın doğusunda yarı çöl iklimi de görülmektedir. Alanda sonbahar ayları genellikle fazla yağmurlu değildir. Yıllık sıcaklık ortalaması 18,6 °C, maximum sıcaklık ortalaması 38,8 °C'dir. En soğuk aylar olan kış ayları, sıcaklık olarak birçok yörenin yaz sıcaklığına eşit sayılır. Yıllık sıcaklık ortalaması 27 °C'dir. Sıcaklık Aralık ayında ortalama 12 °C olurken Temmuz ayında 40 °C kadar çıkmaktadır. Yılın en düşük sıcaklığı ise 5 derecedir. Yıllık ortalama yağış 363 mm, ortalama yağışlı gün sayısı 55 olarak belirlenmiştir. Mevsimlere göre yağış rejimi, Kış, İlkbahar, Sonbahar, Yaz şeklinde sıralanmaktadır. Ortalama nispi nem oranı ise %31,1 dir. Ortalama rüzgâr hızı 1,5 bofor (m/sec)'dur. En yağışlı aylar Aralık ve Ocak aylarıdır. En yağışlı mevsim Kış ve İlkbahar'dır. Haziran ve Ağustos ayları en kurak aylardır. En sıcak aylar ise Temmuz ve Ağustos'dur.

Alanın Jeolojisi

Güney Fırat havzası Karkamış bölgesinin jeolojik yapısında sırayla eski alüvyon, alüvyon, fırat, gaziantep, şelmo ve harabe formasyonları bulunur. Nehir yatağı ve kıyı şeridinde genellikle nehirlerin eski yataklarında ve yüksek tepelerle çevrili ovalarda gevşek tutturulmuş çakıl, kum, kil ve çamurdan meydana gelen bir yapıdır. Alanda bulunan diğer bir jeolojik yapıda Gaziantep formasyonunu oluşturan killi kireç taşı ve tebeşirden oluşan yumuşak topografya gösteren killi kireç taşı ve tebeşirli kireç taşları nehir yatağından ileride yüzeylenmiş durumdadır.



Harita D.12 - Fırat Nehri Uydu Görüntüsü



Harita D.13 - Güney Fırat Havzası- Karkamış Sulak Alanını Gösterir Harita

Alanın Florası

Güney Fırat Havzası-Karkamış ve yakın çevresinde ayrıntılı flora çalışmaları sonucunda alandan 70 familya ve 279 cinse ait 464 takson, 54 familya ve 183 cinse ait 290 takson, alandan 62 familya ve 253 cinse ait 442 takson kaydetmişlerdir. Ayrıca 38 familya ve 74 cinse ait 155 takson ile birlikte alanda toplam 78 familyaya ait 813 bitki taksonu tespit edilmiştir. Bunlardan 35 takson endemiktir.

Karkamış'ın doğal bitki örtüsü bugün bozkırdır. Bu bozkırın ana elementi *Acanthophyllum verticillatum* (Willd) Hand.-Mazz., *Alhagi mauroprum* Medic., *Bromus macrostachys* Desf., *Convolvulus reticulatus* Choisy and *Tymus syriacus* Boiss.'dır. Karkamış ve yakın çevresinde Garig, Bozkır ve Sulak alan vejetasyonu olmak üzere üç ana vejetasyon tipi bulunmaktadır.

Garig, kayalık alanlarda genellikle kserofit çalı bitkilerinden oluşur. Yaygın türleri, *Amygdalus arabica* Oliv., *Rhamnus oleoides* L. subsp. *graecus* (Boiss & Reut.) Holmboe, *Crataegus monogyna* Jacq. subsp. *monogyna*, *Capparis ovata* Desf. var. *palaestinum* Zoh., *Nerium oleander* L., *Celtis tournefortii* Lam., *Rhus coriaria* L., *Ephedra campylopoda* C.A. Mey and *Rosa canina* L.'dir.

Bozkır, çok geniş alanlar tutan, tek ve çok yıllık otlar ile yarı odunsu bodur bitkilerin baskın olduğu, kireçtaşı alanlarda yer alır. Yaygın türleri, *Astragalus russelii* Banks & Sol., *Centaurea virgata* Lam., *Artemisia herba-alba* Asso, *Fagonia olivieri* DC., *Convolvulus aucheri* Choisy, *Verbascum orientale* (L.) All., *Hypericum capitatum* Choisy var. *capitatum*, *Prosopis farcta* (Banks & Sol.) Macbr., *Gundelia tournefortii* L. var. *armata* Freyn & Sint., *Echinops viscosus* DC. subsp. *bithynicus* (Boiss.) Rech.f., *Onosma sericeum* Willd., *Teucrium polium* L., *Thymbra spicata* L. var. *spicata*, *Fumana arabica* (L.) Spach var. *arabica*, *Linum mucronatum* Bertol. subsp. *mucronatum*, *Aegilops biuncialis* Vis, *Eremopoa persica* (Trin.) Roshev., *Hordeum spontaneum* C. Koch and *Poa bulbosa* L.'dir.

Sulak Alan Vejetasyonu

Fırat nehri içinde ve kıyı şeridinde yetişen, otsu ve odunsu sucul bitkilerdir. Yaygın türleri, *Najas minor* All., *Potamogeton crispus* L., *Typha domingensis* Pers., *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud., *Cyperus longus* L., *Juncus inflexus* L., *Saccharum ravennae* (L.) Murray, *Mentha aquatica* L., *Scirpoides holoschoenus* (L.) Sojak, *Polygonum lapathifolium* L., *Juncus inflexus* L., *Veronica anagallis-aquatica* L., *Nasturtium officinale* R.Br., *Tamarix smyrnensis* Bunge, *Rubus sanctus* Schreb., *Populus euphratica* Oliv., *Salix alba* L. and *Vitex pseudo-negundo* (Hauskn. ex Bornm.) Hand.- Mazz.'dir.

Çizelge D.62 - Alanda bulunan endemik bitki türleri listesi

| Endemik Türler | Türlerin Tehlike Durumu |
|--|-------------------------|
| 1. <i>Acanthus dioscoridis</i> L. var. <i>perringii</i> (Siehe) E. Hossain | VU (B1 a,b and B2 a,b) |
| 2. <i>Alcea apterocarpa</i> (Fenzl) Boiss. | LC |
| 3. <i>Anthemis wiedemanniana</i> Fisch. & C.A. Mey. | LC |
| 4. <i>Arum dioscoridis</i> Sibth. & Sm. var. <i>luschanii</i> R. R. Mill. | NT |
| 5. <i>Arenaria sabulina</i> Griseb | LC |
| 6. <i>Centaurea sclerolepis</i> Boiss. | VU (B1 a,b and B2 a,b) |
| 7. <i>Hypericum capitatum</i> Choisy var. <i>capitatum</i> | VU (B1 a,b and B2 a,b) |
| 8. <i>Hypericum salsolifolium</i> Hand.-Mazz. | DD |
| 9. <i>Leucocyclus formosus</i> Boiss. subsp. <i>amanicus</i> (Rech.f.) Huber-Morat & Grierson | NT |
| 10. <i>Lycium anatolicum</i> A. Baytop & R.R. Mill. | LC |
| 11. <i>Nonea macrosperma</i> Boiss. & Heldr | LC |
| 12. <i>Onosma polioxanthum</i> Rech. f. | LC |
| 13. <i>Salvia euphratica</i> Montbret, Aucher & Rech.f. var. <i>leiocalycinus</i> (Rech. f.) Hedge | NT |
| 14. <i>Verbascum diversifolium</i> Hochst. | VU (B1 a,b and B2 a,b) |
| Nadir Türler | |
| 1. <i>Alcea acaulis</i> (Cav.) Alef | CR (B1 a,b and B2 a,b) |
| 2. <i>Argyrobium crotalarioides</i> Jaub. & Spach | VU (B1 a,b and B2 a,b) |
| 3. <i>Astragalus russelii</i> Banks & Sol. | VU (B1 a,b and B2 a,b) |
| 4. <i>Crepis syriaca</i> (Bornm.) Bab. & Navashin | VU (B1 a,b and B2 a,b) |
| 5. <i>Euphorbia oxyodonta</i> Boiss. & Hausskn. | VU (B1 a,b and B2 a,b) |
| 6. <i>Fagonia olivieri</i> DC. | VU (B1 a,b and B2 a,b) |
| 7. <i>Hedysarum pannosum</i> Boiss. | VU (B1 a,b and B2 a,b) |
| 8. <i>Gypsophila antari</i> Post & Beauverd | VU (B1 a,b and B2 a,b) |
| 9. <i>Lycium shawii</i> Roem. & Schult. var. <i>leptophyllum</i> (Dunal) Tackh. & Boulos ex A. Baytop | VU (B1 a,b and B2 a,b) |
| 10. <i>Papaver argemone</i> L. subsp. <i>nigrotinctum</i> (Fedde) Kadereit | EN (B1 a,b and B2 a,b) |
| 11. <i>Picris srigosa</i> M. Bieb. subsp. <i>macrotricha</i> Lack | VU (B1 a,b and B2 a,b) |
| 12. <i>Taraxacum sintenisii</i> Dahlst. | DD |
| 13. <i>Verbascum alepense</i> Benth. | VU (B1 a,b and B2 a,b) |
| 14. <i>Vicia aintabensis</i> Boiss. & Hausskn. ex Boiss. | VU (B1 a,b and B2 a,b) |

Fırat Kavağı (Populus euphraticus)

Fırat kavağı, Suriye sınırlarından başlayarak kuzeyde Atatürk barajına kadar görmek mümkündür. Kavağın en güzel örnekleri ise Suriye sınırı, Birecik, Halfeti ve Karkamış'ta görülmektedir. Fırat kavağı 10- 20 metre boyuna ulaşabilen bir ağaçtır. Kabuğu açık gri - kahverengi rengindedir. Mayıs sonu Haziran başında çiçeklenir. Tuza dayanıklılığı, kuraklığa uyumu, rüzgar ve kum fırtınalarına karşı dayanıklılığı ile zor koşullarda hayatta kalabilmektedir.



Resim D.12 - Fırat Kavağı (*Populus euphratica*)

Alanın Faunası

Karkamış sulak alanı, birçok çift yaşamlı ve balık türü barındırmakta olup, alanda ve yakın çevresinde birçok kelebek ve memeli hayvan da yayılış göstermektedir. Karkamış bölgesi 2000 yılında baraj haline dönüştürülmüştür. Alanda 110 kuş türü [11, 6], 46 Sürüngen ve çift yaşamlı [5], 13 balık [13], 6 kelebek, 57 örümcek, 11 memeli [5, 16, 10, 9] bulunmaktadır. Alan, nesli dünya ölçeğinde tehlike altında olan *Rafetus euphraticus* (Fırat Kaplumbağası) için son derece önemli bir alandır. Ayrıca alanda *Aythya nyroca* (pasbaş pakta) ve *Porphyrio porphyrio* (sazhorozu) üremektedir. Alanda, 2001 yılında 40.000 civarında kuş sayımı yapıldığı belirtilmiştir [6]. Alanda *Hyaena hyaena* (Çizgili Sırtlan)'nın da bulunduğu kaydedilmiştir [5]. Güney Fırat Havzası Karkamış bölgesinde ülkemizde ve dünyada nesli tehlike altında olan ve kırmızı liste de yer alan *Rafetus euphraticus* (Fırat kaplumbağası), *Varanus griseus* (Çöl Varanı), *Francolinus francolinus* (Turaç) ve *Phalacrocorax pygmeus* (Küçük Karabatak) türlerinin dağılım gösterdiği ve barındığı belirlenmiştir.

Kuşlar:

Hemen her mevsim kuşların barınmalarına imkan veren ılıman iklim koşullarına ve uygun habitatların bulunması, değişik türlerin beslenmesine, barınmasına ve güven içinde kuluçka yapmasına, böcek, solucan, kurbağa, balık gibi besin maddelerince zengin olması nedeniyle de kuşlar için ideal bir ortamdır. Bugüne kadar yapılan gözlemler neticesinde alan ve çevresinde 159 kuş türü tespit edilmiştir. Bunlardan Pasbaş patka (*Aythya nyroca*) ve sazhorozu (*Porphyrio porphyrio*) alanda üremektedir. Alanda, 2001 yılında 40.000 civarında kuş sayımı yapıldığı belirtilmiştir (Kılıç ve Eken, 2004). 15-16.01.2005 tarihinde Doğa Derneği organizasyonu ile yapılan Türkiye geneli Kış Ortası Su Kuşu envanter çalışmalarından Karkamış'ta 118.434 kuş sayılmıştır.

Çizelge D.63 - Güney Fırat Havzası- Karakmış sulak alanında gözlenen kuş türleri (2005 sayımı)

| Latince Adı | Türkçe Adı | Sayı |
|---------------------------------|-------------------|--------|
| <i>Tringa ochropus</i> | Yeşil Düdükçün | 1 |
| <i>Phylloscopus collybita</i> | Çıvgın | 3 |
| <i>Phylloscopus trochilus</i> | Söğütbülbülü | 4 |
| <i>Luscinia svecica</i> | Buğdaycıl | 1 |
| <i>Anas querquedula</i> | Çıkrıkçın | 1 |
| <i>Larus ridibundus</i> | Karabaş Martı | 140 |
| <i>Phalacrocorax pygmeus</i> | Küçük Karabatak | 3 |
| <i>Gallinula chloropus</i> | Saztavuğu | 30 |
| <i>Acrocephalus scirpaceus</i> | Saz Bülbülü | 1 |
| <i>Circus aeruginosus</i> | Saz Delicesi | 1 |
| <i>Philomachus pugnax</i> | Döğüşkenkuş | 1 |
| <i>Motacilla alba</i> | Akkuyruksallayan | 1 |
| <i>Philomachus pugnax</i> | Döğüşkenkuş | 1 |
| <i>Larus ridibundus</i> | Karabaş Martı | 238 |
| <i>Phalacrocorax pygmeus</i> | Küçük Karabatak | VU- NT |
| <i>Gallinula chloropus</i> | Saztavuğu | 16 |
| <i>Fulica atra</i> | Sakarmeke | 4 |
| <i>Tringa glareola</i> | Orman Düdükçünü | 1 |
| <i>Tringa ochropus</i> | Yeşil Düdükçün | 3 |
| <i>Botaurus stellaris</i> | Balaban | 1 |
| <i>Luscinia svecica</i> | Buğdaycıl | 1 |
| <i>Phalacrocorax pygmeus</i> | Küçük Karabatak | 15 |
| <i>Tachybaptus ruficollis</i> | Küçük Batağan | 1 |
| <i>Phoenicurus phoenicurus</i> | Kızılkuyruk | 14 |
| <i>Aythya nyroca</i> | Pasbaş Patka | 2 |
| <i>Tringa glareola</i> | Orman Düdükçünü | 20 |
| <i>Tringa nebularia</i> | Yeşilbacak | 1 |
| <i>Podiceps cristatus</i> | Bahri | 1 |
| <i>Anas crecca</i> | Çamurcun | 3 |
| <i>Philomachus pugnax</i> | Döğüşkenkuş | 20 |
| <i>Gallinago gallinago</i> | Su Çulluğu | 40 |
| <i>Porphyrio porphyrio</i> | Sazhorozu | 1 |
| <i>Cettia cetti</i> | Kamış Bülbülü | 1 |
| <i>Tachybaptus ruficollis</i> | Küçük Batağan | 10 |
| <i>Anas clypeata</i> | Kaşıkgağa | 80 |
| <i>Aythya fuligula</i> | Tepeli Patka | 45 |
| <i>Fulica atra</i> | Sakarmeke | 200 |
| <i>Phalacrocorax pygmeus</i> | Küçük Karabatak | 320 |
| <i>Egretta garzetta</i> | Küçük Akbalıkçıl | 2 |
| <i>Aythya ferina</i> | Elmabaş Patka | 15 |
| <i>Anas penelope</i> | Fiyu | 150 |
| <i>Anas querquedula</i> | Çıkrıkçın | 40 |
| <i>Larus armenicus</i> | Van Gölü Martısı | 15 |
| <i>Larus ridibundus</i> | Karabaş Martı | 150 |
| <i>Falco naumanni</i> | Küçük Kerkenez | 10 |
| <i>Ammoperdix griseogularis</i> | Kum Kekliği | 8 |
| <i>Pernis apivorus</i> | Arı Şahini | 1 |
| <i>Ceryle rudis</i> | Alaca Yalıçapkını | 1 |
| <i>Ardea cinerea</i> | Gri Balıkçıl | 1 |

GAZİANTEP 2019 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

| | | |
|--------------------------------|----------------------|--------|
| <i>Cettia cetti</i> | Kamış Bülbülü | 1 |
| <i>Athena noctua</i> | Kukumav | 1 |
| <i>Francolinus francolinus</i> | Turaç | 1 |
| <i>Corvus monedula</i> | Küçük Karga | 250 |
| <i>Anas clypeata</i> | Kaşıkçaga | 7 |
| <i>Tachybaptus ruficollis</i> | Küçük Batağan | 10 |
| <i>Phalacrocorax pygmeus</i> | Küçük Karabatak | 4 |
| <i>Podiceps nigricollis</i> | Karaboyunlu Batağan | 3 |
| <i>Carduelis carduelis</i> | Saka | 15 |
| <i>Fulica atra</i> | Sakarmeke | 4000 |
| <i>Circus aeruginosus</i> | Saz Delicesi | 1 |
| <i>Corvus corone</i> | Leş Kargası | 10 |
| <i>Corvus frugilegus</i> | Ekin Kargası | 25 |
| <i>Aythya ferina</i> | Elmabaş Patka | 40 |
| <i>Netta rufina</i> | Macar Ördeği | 1 |
| <i>Motacilla alba</i> | Akkuyruksallayan | 2 |
| <i>Oenanthe finschii</i> | Aksırtlı Kuyrukkakan | 1 |
| <i>Tringa ochropus</i> | Yeşil Düdükçün | 1 |
| <i>Alcedo atthis</i> | Yalıçapkını | 1 |
| <i>Athena noctua</i> | Kukumav | 1 |
| <i>Hoplopterus spinosus</i> | Mahmuzlu Kızkuşu | 2 |
| <i>Egretta garzetta</i> | Küçük Akbalıkçıl | 1 |
| <i>Delichon urbica</i> | Ev Kırlangıcı | |
| <i>Corvus corone</i> | Leş Kargası | 6 |
| <i>Tringa ochropus</i> | Yeşil Düdükçün | 10 |
| <i>Circus aeruginosus</i> | Saz Delicesi | 1 |
| <i>Fulica atra</i> | Sakarmeke | |
| <i>Tachybaptus ruficollis</i> | Küçük Batağan | 14 |
| <i>Gallinula chloropus</i> | Saztavuğu | |
| <i>Ardeola ralloides</i> | Alaca Balıkçıl | 1 |
| <i>Streptopelia decaocto</i> | Kumru | 6 |
| <i>Passer domesticus</i> | Serçe | |
| <i>Columba livia</i> | Kaya Güvercini | |
| <i>Anas platyrhynchos</i> | Yeşilbaş | 6 |
| <i>Galerida cristata</i> | Tepeli Toygar | |
| <i>Corvus corone</i> | Leş Kargası | 5 |
| <i>Hirundo rustica</i> | Kır Kırlangıcı | |
| <i>Passer domesticus</i> | Serçe | |
| <i>Columba livia</i> | Kaya Güvercini | |
| <i>Tachybaptus ruficollis</i> | Küçük Batağan | 1 |
| <i>Upupa epops</i> | İbibik | 1 |
| <i>Merops apiaster</i> | Arikuşu | 3 |
| <i>Motacilla alba</i> | Akkuyruksallayan | 1 |
| <i>Fulica atra</i> | Sakarmeke | |
| <i>Galerida cristata</i> | Tepeli Toygar | 6 |
| <i>Passer domesticus</i> | Serçe | 30 |
| <i>Rhodospiza obsoleta</i> | Boz Alamecek | 2 |
| <i>Podiceps cristatus</i> | Bahri | 12 |
| <i>Ceryle rudis</i> | Alaca Yalıçapkını | 3 |
| <i>Egretta garzetta</i> | Küçük Akbalıkçıl | NT- NT |
| <i>Phalacrocorax pygmeus</i> | Küçük Karabatak | 44 |
| <i>Ardeola ralloides</i> | Alaca Balıkçıl | 2 |

| | | |
|----------------------------------|------------------------|-------|
| <i>Ixobrychus minutus</i> | Küçük Balaban | 1 |
| <i>Gallinula chloropus</i> | Saztavuğu | 1 |
| <i>Sterna hirundo</i> | Sumru | 4 |
| <i>Lanius collurio</i> | Kızılsırtlı Örümcekuşu | 4 |
| <i>Hippolais pallida</i> | Ak Mukallit | 2 |
| <i>Merops apiaster</i> | Arıkuşu | 7 |
| <i>Ardeola ralloides</i> | Alaca Balıkçıl | 2 |
| <i>Chlidonias leucopterus</i> | Akkanatlı Sumru | 85 |
| <i>Ceryle rudis</i> | Alaca Yalıçapkını | 1 |
| <i>Passer moabiticus</i> | Küçük serçe | 4 |
| <i>Phalacrocorax pygmeus</i> | Küçük Karabatak | 10 |
| <i>Hirundo rustica</i> | Kır Kırlangıcı | |
| <i>Geronticus eremita</i> | Kelaynak | 3 |
| <i>Tachybaptus ruficollis</i> | Küçük Batağan | 5 |
| <i>Streptopelia decaocto</i> | Kumru | |
| <i>Egretta garzetta</i> | Küçük Akbalıkçıl | 1 |
| <i>Riparia riparia</i> | Kum Kırlangıcı | |
| <i>Ixobrychus minutus</i> | Küçük Balaban | 1 |
| <i>Fulica atra</i> | Sakarmeke | 6 |
| <i>Gallinula chloropus</i> | Saztavuğu | 8 |
| <i>Acrocephalus scirpaceus</i> | Saz Bülbülü | 2 |
| <i>Corvus corone</i> | Leş Kargası | |
| <i>Acrocephalus arundinaceus</i> | Büyük Kamışçın | 2 |
| <i>Plegadis falcinellus</i> | Çeltikçi | 1 |
| <i>Actitis hypoleucos</i> | Dere Düdükçünü | 3 |
| <i>Galerida cristata</i> | Tepeli Toygar | 5 |
| <i>Coracias garrulus</i> | Gökkuzgun | 2 |
| <i>Tringa ochropus</i> | Yeşil Düdükçün | 8 |
| <i>Aythya nyroca</i> | Pasbaş Patka | 4 |
| <i>Sylvia mystacea</i> | Pembe Göğüslü Ötleğen | 1 |
| <i>Athya noctua</i> | Kukumav | 3 |
| <i>Prinia gracilis</i> | Dikkuyruklu Ötleğen | 8 |
| <i>Passer domesticus</i> | Serçe | |
| <i>Columba livia</i> | Kaya Güvercini | |
| <i>Tachybaptus ruficollis</i> | Küçük Batağan | 28 |
| <i>Podiceps cristatus</i> | Bahri | 60 |
| <i>Phalacrocorax carbo</i> | Karabatak | 11 |
| <i>Phalacrocorax pygmeus</i> | Küçük Karabatak | 64 |
| <i>Botaurus stellaris</i> | Balaban | 1 |
| <i>Egretta garzetta</i> | Küçük Akbalıkçıl | 3 |
| <i>Ardea cinerea</i> | Gri Balıkçıl | 9 |
| <i>Anas penelope</i> | Fiyu | 83 |
| <i>Anas strepera</i> | Boz Ördek | 171 |
| <i>Anas crecca</i> | Çamurcun | 59 |
| <i>Anas clypeata</i> | Kaşıkçaga | 24 |
| <i>Aythya ferina</i> | Elmabaş Patka | 402 |
| <i>Aythya nyroca</i> | Pasbaş Patka | 8 |
| <i>Aythya fuligula</i> | Tepeli Patka | 31 |
| <i>Gallinula chloropus</i> | Saztavuğu | 814 |
| <i>Fulica atra</i> | Sakarmeke | 45930 |
| <i>Vanellus vanellus</i> | Kızkuşu | 4 |
| <i>Limosa limosa</i> | Çamurçullğu | 10 |

| | | |
|--------------------|------------------|-----|
| Tringa totanus | Kızılbacak | 4 |
| Tringa ochropus | Yeşil Düdükçün | 15 |
| Actitis hypoleucos | Dere Düdükçünü | 3 |
| Larus ridibundus | Karabaş Martı | 473 |
| Larus armenicus | Van Gölü Martısı | 2 |

Alanda yapılan kış ortası kuş sayımı (2007)

Çizelge D.64 - Kış Dönemi Kuş Sayımını gösterir çizelge

| Kod | Türkçe | Latince | 73.964 |
|------|-----------------------|----------------------------------|--------|
| 20 | Kızılgerdanlı Dalgıç | <i>Gavia stellata</i> | 0 |
| 30 | Kara gerdanlı dalgıç | <i>Gavia arctica</i> | 0 |
| 70 | Küçük batağan | <i>Tachybaptus ruficollis</i> | 526 |
| 90 | Bahri | <i>Podiceps cristatus</i> | 20 |
| 100 | Kızıl boyunlu batağan | <i>Podiceps grisegena</i> | 0 |
| 120 | Kara boyunlu batağan | <i>Podiceps nigricollis</i> | 11 |
| 462 | Yelkovan | <i>Puffinus yelkouan</i> | 0 |
| 720 | Karabatak | <i>Phalacrocorax carbo</i> | 47 |
| 800 | Tepeli karabatak | <i>Phalacrocorax aristotelis</i> | 0 |
| 820 | Küçük karabatak | <i>Phalacrocorax pygmeus</i> | 156 |
| 880 | Ak pelikan | <i>Pelecanus onocrotalus</i> | 0 |
| 890 | Tepeli pelikan | <i>Pelecanus crispus</i> | 0 |
| 950 | Balaban | <i>Botaurus stellaris</i> | 0 |
| 1010 | Gece balıkçılı | <i>Nycticorax nycticorax</i> | 0 |
| 1110 | Sığır Balıkçılı | <i>Bubulcus ibis</i> | 0 |
| 1190 | Küçük ak balıkçıl | <i>Egretta garzetta</i> | 0 |
| 1210 | Büyük ak balıkçıl | <i>Egretta alba</i> | 0 |
| 1220 | Gri balıkçıl | <i>Ardea cinerea</i> | 2 |
| 1310 | Kara leylek | <i>Ciconia nigra</i> | 0 |
| 1340 | Leylek | <i>Ciconia ciconia</i> | 0 |
| 1360 | Çeltikçi | <i>Plegadis falcinellus</i> | 0 |
| 1440 | Kaşıkçı | <i>Platalea leucorodia</i> | 0 |
| 1470 | Flamingo | <i>Phoenicopterus ruber</i> | 0 |
| 1520 | Kuğu | <i>Cygnus olor</i> | 0 |
| 1530 | Küçük kuğu | <i>Cygnus columbianus</i> | 0 |
| 1540 | Ötücü kuğu | <i>Cygnus cygnus</i> | 0 |
| 1590 | Sakarca | <i>Anser albifrons</i> | 0 |
| 1600 | Tarla Kazı | <i>Anser fabalis</i> | 0 |
| 1610 | Boz Kaz | <i>Anser anser</i> | 0 |
| 1690 | Sibirya Kazı | <i>Branta ruficollis</i> | 0 |
| 1710 | Angıt | <i>Tadorna ferruginea</i> | 0 |
| 1730 | Suna | <i>Tadorna tadorna</i> | 0 |
| 1790 | Fiyu | <i>Anas penelope</i> | 178 |
| 1820 | Boz ördek | <i>Anas strepera</i> | 157 |
| 1840 | Çamurcun | <i>Anas crecca</i> | 178 |
| 1860 | Yeşilbaş | <i>Anas platyrhynchos</i> | 358 |
| 1890 | Kilkuyruk | <i>Anas acuta</i> | 6 |
| 1910 | Çıkrıkçın | <i>Anas querquedula</i> | 0 |
| 1940 | Kaşıkçaga | <i>Anas clypeata</i> | 719 |
| 1960 | Macar ördeği | <i>Netta rufina</i> | 5 |

| | | | |
|------|-----------------------|--------------------------------|--------|
| 1980 | Elmabaş patka | <i>Aythya ferina</i> | 3.797 |
| 2020 | Pasbaş patka | <i>Aythya nyroca</i> | 16 |
| 2030 | Tepeli patka | <i>Aythya fuligula</i> | 420 |
| 2040 | Karabaş Patka | <i>Aythya Marila</i> | 0 |
| 2120 | Telkuyruk | <i>Clangula hyemalis</i> | 0 |
| 2180 | Altıngöz | <i>Bucephala clangula</i> | 0 |
| 2200 | Sütlabi | <i>Mergus albellus</i> | 0 |
| 2210 | Tarakdiş | <i>Mergus serrator</i> | 0 |
| 2230 | Büyük tarakdiş | <i>Mergus merganser</i> | 0 |
| 2260 | Dikkuyruk | <i>Oxyura leucocephala</i> | 0 |
| 2600 | Saz Delicisi | <i>Circus aeruginosus</i> | 0 |
| 4070 | Su kılavuzu | <i>Rallus aquaticus</i> | 5 |
| 4240 | Saztavuğu | <i>Gallinula chloropus</i> | 144 |
| 4270 | Sazhorozu | <i>Porphyrio porphyrio</i> | 0 |
| 4290 | Sakarmeke | <i>Fulica atra</i> | 66.180 |
| 4330 | Turna | <i>Grus grus</i> | 0 |
| 4500 | Poyrazkuşu | <i>Haematopus ostralegus</i> | 0 |
| 4560 | Kılıçgaga | <i>Recurvirostra avosetta</i> | 0 |
| 4700 | Halkalı cılıbit | <i>Charadrius hiaticula</i> | 6 |
| 4770 | Akça cılıbit | <i>Charadrius alexandrinus</i> | 0 |
| 4850 | Altın yağmurcun | <i>Pluvialis apricaria</i> | 0 |
| 4860 | Gümüş yağmurcun | <i>Pluvialis squatarola</i> | 0 |
| 4930 | Kızkuşu | <i>Vanellus vanellus</i> | 102 |
| 4960 | Büyük kumkuşu | <i>Calidris canutus</i> | 0 |
| 4970 | Ak Kumkuşu | <i>Calidris alba</i> | 0 |
| 5010 | Küçük kumkuşu | <i>Calidris minuta</i> | 1 |
| 5020 | Sarı bacaklı kumkuşu | <i>Calidris temminckii</i> | 0 |
| 5120 | Kara karınlı kumkuşu | <i>Calidris alpina</i> | 0 |
| 5140 | Sürmeli Kumkuşu | <i>Limicola falcinellus</i> | 0 |
| 5170 | Döğüşkenkuş | <i>Philomachus pugnax</i> | 0 |
| 5190 | Su çulluğu | <i>Gallinago gallinago</i> | 0 |
| 5290 | Çulluk | <i>Scolopax rusticola</i> | 0 |
| 5320 | Çamurçullğu | <i>Limosa limosa</i> | 0 |
| 5340 | Kıyı Çamurçullğu | <i>Limosa lapponica</i> | 0 |
| 5380 | Sürmeli Kervançulluğu | <i>Numenius phaeopus</i> | 0 |
| 5410 | Kervançulluğu | <i>Numenius arquata</i> | 0 |
| 5450 | Kara kızılback | <i>Tringa erythropus</i> | 0 |
| 5460 | Kızılback | <i>Tringa totanus</i> | 48 |
| 5470 | Bataklık düdükçünü | <i>Tringa stagnatilis</i> | 0 |
| 5480 | Yeşilback | <i>Tringa nebularia</i> | 11 |
| 5530 | Yeşil düdükçün | <i>Tringa ochropus</i> | 44 |
| 5560 | Dere düdükçünü | <i>Actitis hypoleucos</i> | 0 |
| 5610 | Taşçeviren | <i>Arenaria interpres</i> | 0 |
| 5730 | Büyük karabaş martı | <i>Larus ichthyaetus</i> | 0 |
| 5750 | Akdeniz martısı | <i>Larus melanocephalus</i> | 0 |
| 5780 | Küçük martı | <i>Larus minutus</i> | 0 |
| 5820 | Karabaş martı | <i>Larus ridibundus</i> | 244 |
| 5850 | İnce gagalı martı | <i>Larus genei</i> | 0 |
| 5900 | Küçük gümüş martı | <i>Larus canus</i> | 0 |
| 5910 | Kara sırtlı martı | <i>Larus fuscus</i> | 0 |
| 5921 | Van gölü martısı | <i>Larus armenicus</i> | 24 |

| | | | |
|------------------|-------------------|------------------------------|-----|
| 5925 | Gümüş martı | <i>Larus cachinnans</i> | 0 |
| 6060 | Hazar sumrusu | <i>Sterna caspia</i> | 0 |
| 6110 | Kara gagalı sumru | <i>Sterna sandvicensis</i> | 0 |
| 6260 | Bıyıklı sumru | <i>Chlidonias hybridus</i> | 0 |
| 8270 | İzmir Yalıçapkını | <i>Halcyon smyrnensis</i> | 0 |
| 8310 | Yalıçapkını | <i>Alcedo atthis</i> | 0 |
| 8330 | Alaca Yalıçapkını | <i>Ceryle rudis</i> | 1 |
| | Uzunbacak | <i>Himantopus himantopus</i> | 0 |
| | Kızıl Kumkuşu | <i>Calidris ferruginea</i> | 0 |
| | küçük suçulluğu | <i>Lymnicopterus minimus</i> | 0 |
| | mahmuzlu kızkuşu | <i>Hoplopterus spinosus</i> | 0 |
| | Küçük Balaban | <i>Ixobrychus minitus</i> | 0 |
| Ördek ya da meke | | | 400 |
| Tanımsız ördek | | | 158 |

Sürüngeleler ve Çift Yaşamlılar:

Alan ve çevresi sürüngeleler ve çiftyaşamlılar bakımından oldukça zengindir. Sürüngele ve çift yaşamlılar için bölgenin Suriye çölüyle doğrudan coğrafi ilişki içinde olması ve genellikle sıcak ve kuru olan iklim koşulları, Güneydoğu Anadolu'nun Türkiye'nin diğer bölgelerine oranla daha zengin bir sürüngele ve çift yaşamlı çeşitliliği barındırmasına neden olmuştur. Türkiye'de 22 çift yaşamlı ve 105 sürüngele türü (toplam 127 tür) kaydedilmiştir. Bunlardan 5'i çift yaşamlı ve 49'u sürüngele olmak üzere toplam 54 tür Güneydoğu Anadolu'da bulunmaktadır. Bölgede, Şeritli semender (*Triturus vittatus*); 4 tür kurbağa (*Hyla savignyi*, *Bufo viridis*, *Pelobates syriacus*, *Rana ridibunda*); 3 tür kaplumbağa (*Rafetus euphraticus*, *Emys orbicularis*, *Testudo graeca*) bulunmaktadır.

Fırat Kaplumbağası (*Rafetus euphraticus*)

Fırat kaplumbağası küresel ölçekte tehdit altında olan bir türdür ve nesli çok tehlikede (CR) kategorisindedir. Yetişkin ve genç bireyleri sığ, yavaş akışlı, sıcak suları tercih etmektedir. Fırat Kaplumbağası'nın günümüzde bilinen dağılım sahası, Güneydoğu Anadolu'dan başlayarak, Suriye, Irak ve Güneybatı İran'ı içine almaktadır. Türün dağılımının en kuzey sınırı olarak Fırat'ın bir yan kolu olan Zengiber deresi bilinmektedir. Fırat nehrinde Birecik, Halfeti, Karkamış ve çevresi Güney Fırat havzasındaki yaşadığı alanlardır. Fırat nehri boyunca kuzeyden güneye doğru hareket ettikçe nehir giderek daha durgun akmakta, nehir yatağının bir hayli genişlediği, hem nehrin kıyılarında geniş kum bantlarının hem de nehir içerisinde oldukça geniş kum adacıklarının oluştuğu görülmektedir. Böyle, habitatlar türün yumurtlaması için uygun alanlardır.

Fırat Kaplumbağası, Fırat nehrinde nadiren suyun fazla ve akıntının çok olduğu ana kol üzerinde görülürler. Daha ziyade, ana kol üzerindeki akıntının nispeten az ve sığ olduğu ceplerde, ana Fırat ile bağlantı yapan derelerin ağız bölgelerinde ve bu derelerin iç kısımlarında görülürler. Ancak, Atatürk ve Birecik barajlarının tamamlanmasıyla, bu koşullar Fırat nehri üzerinde çok azalmıştır.

Resim D.13 - Fırat kaplumbağası (*Rafetus euphraticus*)

Çizelge D.65 - Alanda bulunan sürüngen ve çift yaşamlı türleri

| | |
|---------------------------------|----------------------|
| <i>Triturus vittatus</i> | Şeritli Semender |
| <i>Salamandra salamandra</i> | Lekeli Semender |
| <i>Bufo viridis</i> | Gece Kurbağası |
| <i>Hyla savignyi</i> | Yeşil Kurbağa |
| <i>Pelobates syriacus</i> | Toprak Kurbağası |
| <i>Rana ridibunda</i> | Ova Kurbağası |
| <i>Emys orbicularis</i> | Benekli Kaplumbağa |
| <i>Mauremys caspica</i> | Çizgili Kaplumbağa |
| <i>Rafetus euphraticus</i> | Fırat Kaplumbağası |
| <i>Testudo graeca</i> | Tosbağa |
| <i>Cyrtopodion heterocercus</i> | Mardin Keleri |
| <i>Cyrtopodion kotschy</i> | İnce Parmaklı Keler |
| <i>Laudakia stellio</i> | Dikenli Keler |
| <i>Trapelus ruderata</i> | Bozkır Keleri |
| <i>Chamaeleo chameleon</i> | Bukalemun |
| <i>Lacerta cappadocica</i> | Kayseri Kertenkelesi |
| <i>Lacerta trilineata</i> | İri Yeşil Kertenkele |
| <i>Ophisops elegans</i> | Tarla Kertenkelesi |
| <i>Ablepharus kitaibellii</i> | İnce Kertenkele |
| <i>Chalcides ocellatus</i> | Benekli Kertenkele |
| <i>Eumeces schneideri</i> | Sarı Kertenkele |
| <i>Mabuya aurata</i> | Tıknaz Kertenkele |
| <i>Mabuya vittata</i> | Şeritli Kertenkele |
| <i>Blanus strauchi</i> | Kör Kertenkele |

| | |
|--------------------------------------|-------------------|
| <i>Eryx jaculus</i> | Mahmuzlu Yılan |
| <i>Coluber najadum</i> | İnce (Ok) |
| <i>Coluber collaris</i> | Toros Yılanı |
| <i>Eirenis collaris</i> | Yakalı Yılan |
| <i>Eirenis decemlineatus</i> | Çizgili Yılan |
| <i>Eirenis modestus</i> | Uysal Yılan |
| <i>Eirenis rothi</i> | Kudüs Yılanı |
| <i>Elaphe quatuorlineata</i> | Sarı Yılan |
| <i>Hemorrhois nummifer</i> | Sikkeli Yılan |
| <i>Hierophis jugularis</i> | Kara Yılan |
| <i>Hierophis schmidtii</i> | Kırmızı Yılan |
| <i>Malpolon monspessulanus</i> | Çukur Başlı Yılan |
| <i>Natrix natrix</i> | Yarı Sucul Yılan |
| <i>Natrix tessellata</i> | Su Yılanı |
| <i>Rhynchocalamus melanocephalus</i> | Toprak Yılanı |
| <i>Telescopus fallax</i> | Kedi Gözlü Yılan |
| <i>Typhlops vermicularis</i> | Kör Yılan |
| <i>Macrovipera lebetina</i> | Koca Engerek |
| <i>Asaccus elisae</i> | |
| <i>Eublepharis angramainyu</i> | |
| <i>Acanthodactylus boskianus</i> | |
| <i>Leptotyphlops macrorhynchus</i> | |



Resim D.14 - Karkamış sulak alanına genel bakış.

Balıklar:

Balık popülasyonu olarak Güney Fırat nehrinde başta Bıyıklı balık (*Barbus sp.*), Musul Kolyozu (*Chalchalburnus mossulensis*), İnbalığı (*Capoeta sp.*), Sarı benli (*Carasobarbus luteus*), Kefal (*Mugil abu*), Karaburun (*Choondostroma regilum*), Şabut (*Tor grypus*), Marmid (*Acanthobrama marmid*), Benekli sazan (*Cyprinion macrostomus*), Dicle çöpcü balığı (*Nemacheilus tigris*), Sis balığı (*Aspius vorax*), Vantuzlu yayın (*Glyptothorax kurdistanicus*) ve aynalı sazan (*Cyprinus carpio*) balıkları bulunmaktadır. Bu balıklardan, en fazla Sis balığı, İn balığı ve Bıyıklı balık avlanmaktadır. Bir yıllık av miktarı 4 ton/yıldır.



Resim D.15 - Fırat Nehrinde yakalanan bir balık

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

D.6.1. Tabiat Anıtları

İl sınırları içerisinde tabiat anıtı bulunmamaktadır.

D.6.2. Tabiatı Koruma Alanları

İl sınırları içerisinde tabiatı koruma alanı bulunmamaktadır.



Resim D.16 - Satureja aintabensis



Resim D.17 - Satureja aintabensis

D.6.3. Anıt Ağaçlar

D.6.3.1. Gaziantep Merkez Kalealtı Dut Ağacı(Marus albaL.)

Gaziantep kalesi altı, Naip hamam sokak ile köprübaşı sokağın kesiştiği yerde Naip Hamam sokağı arkasında tarihi kahvehane önü (Osmanlı Dönemi (Geç) Sebilin yanı başında, kaldırım

üzerinde bulunan beyaz dut ağacı 33 pafta, 351 ada üzerinde yer almaktadır. Ağacın gövde çapı 6 m, yüksekliği 15-20 m, gövde yüksekliği 3,5 m yüksekliğindedir.

Ağacın yaşı 250-300 olarak tespit edilmiştir. Beyaz dut ağacı 2000 yılında Anıt Ağaç olarak tescil edilmiş ve koruma altına alınmıştır.



Resim D.18 - Kalealtı mevkiinde bulunan dut ağacı.

D.6.3.2. Nizip İlçesi Bahçeli Mahallesinde Bulunan İran Palamut Meşesi (Quercus brantii)

Gaziantep İli Nizip İlçesi Bahçeli Köyü sınırları içerisinde Keldağ mevkiinde bulunan beyaz İran Meşe Palamut ağacı Y=0385730, X=4090977 koordinatlarında yer almaktadır. İran Meşe Palamudu 685 rakımında, 100 cm gövde çapı, 12 m yüksekliğe, gövde yüksekliği 3 m dir. Ağacın yaşı 230 yıl olarak tespit edilmiştir. Quercus brantii (İran Palamut Meşesi) 2009 yılında Anıt Ağaç olarak tescil edilmiş ve koruma altına alınmıştır.



Resim D.19 - Nizip Bahçeli köyünde bulunan İran Meşe Palamutu

D.6.3.3. Şahinbey İlçesi Geneyik Mahallesiinde bulunan Dut Ağacı(Marus albaL.)

Şahinbey İlçesi, Geneyik Köyü İlköğretim Okulunun Bahçe konturunda bulunan dut ağacı 59 pafta, 2432 parselde bulunmaktadır. Ağacın gövde çapı 6.5m, üst gövde çevresi 5,5 m, alt gövde çapı 6,5 m ağacın yüksekliği 15-20 m gövde yüksekliği 4,5-5 m ölçülerinde bulunmaktadır.

Yapılan yaş tespiti çalışmalarında yaklaşık 300-350 yaşında olduğu tespit edilen ağaç Tabiat Varlığı özellikleri ve güzellikleri bakımından korunması gereken, doğal yaşam tarzı bakımından benzerlerinden farklı yetiştirme nitelikleri göstermektedir. Görsel açıdan doğal görünümünden esaslı şekilde sapma göstermesi ve dikkat çekici olması dolayısıyla 2000 yılında Anıt Ağaç olarak tescili yapılarak koruma altına alınmıştır.



Resim D.20 - Şahinbey İlçesi Geneyik Mahallesinde bulunan dut ağacı

D.6.3.4. Yavuzeli İlçesi Tokaçlı Köyü Göbekli Mezrası Antep Fıstığı(pistacia vera L.)

Yavuzeli İlçesi, Tokaçlı Köyü Göbekli Mezrası, 103 ada, 73 parsel ve Y= 379504, X= 41229 koordinatlarında bulunmaktadır. Ağacın gövde çapı 5 m, yüksekliği 8-10 m, Kuzey-güney taç genişliği 14 m, Doğu-batı taç genişliği 13,70 m, ağacın çevresi 3,35 m ölçülerinde olup, 600 m rakımda bulunmaktadır.

Yapılan yaş tespiti çalışmalarında yaklaşık 200-300 yaşında olduğu tespit edilen ağaç Tabiat Varlığı özellikleri ve güzellikleri bakımından korunması gereken, doğal yaşam tarzı bakımından benzerlerinden farklı yetiştirme nitelikleri göstermektedir. Görsel açıdan doğal görünümünden esaslı şekilde sapma göstermesi ve dikkat çekici olması dolayısıyla 2012 yılında Anıt Ağaç olarak tescili yapılarak koruma altına alınmıştır.



Resim D.21 - Yavuzeli İlçesi Tokaçlı Köyü Göbekli Mezrasında bulunan Antep Fıstığı (*pistacia vera* L.) ağaçları



Resim D.22 - Yavuzeli İlçesi Tokaçlı Köyü Göbekli Mezrasında bulunan Antep Fıstığı (*pistacia vera* L.) ağaçları

D.6.3.5. Şahinbey İlçesi Morcalı Köyü Çınar Ağacı

Çınar Ağacı Şahinbey İlçesi, Morcalı Köyü, Y= 329352, X= 4087825 koordinatlarında, 109 ada, 4 parselde bulunmaktadır. Ağacın çevresi 710 cm, boyu 25m, yapılan incelemede yaşının 500 üzeri olduğu tespit edilen ağaç, Korunan alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeliğin 17. Maddesi (g) ve (ğ) bendleri gereğince 31.07.2014 tarih ve 7867 sayılı Bakanlık Makamı Oluru ile Anıt Ağaç olarak tescil edilmiştir.



Resim D.23 - Morcalı Köyü Çınar Ağacı (Platanus Orientalis)

D.6.3.6. Nizip İlçesi Sekili Mahallesi Çınar Ağacı (Platanus Orientalis)

Çınar Ağacı İlimiz Nizip İlçesi, Sekili Mahallesi sınırları Y:380932, X:4092646 koordinatlarında, 2688 parsel ve 233 ada üzerinde bulunmakta bulunmaktadır. Ağacın çevresi 1000cm, boyu 26m,yapılan incelemede yaşının 500 üzeri olduğu tespit edilen ağaç, Korunan alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeliğin 17. Maddesi (g) ve (ğ) bendleri gereğince 27.10.2014 tarih ve 10792 sayılı Bakanlık Makamı Oluru ile Anıt Ağaç olarak tescil edilmiştir.



Resim D.24 - Sekili Mahallesi Çınar Ağacı(Platanus Orientalis)

D.6.3.7. Araban İlçesi Elif Mahallesi Meşe Palamut Ağacı (Quercus ithaburensis)

İlimiz Araban İlçesi Elif Mahallesinde bulunan 3 adet Meşe Palamut Ağacı (Quercus ithaburensis) 66 parsel üzerinde olup 1 Nolu ağaç; Y: 401880.000 X:4135901.000, 2 Nolu ağaç; Y:401918.000 X:4135894.000, 3 Nolu ağaç; Y:419904.000 X:4135911.000 koordinatlarında bulunmaktadır. 1 nolu Anıt Ağaç yörede Koyun baba Türbesi olarak bilinen türbenin avlusunda, 2 ve 3 nolu Anıt Ağaçlar ise Türbenin çevresinde bulunmaktadır. 1 nolu Ağacın gövde çevresi 365 cm, boyu 11 m, kuzey-güney taç genişliği 17 m, doğu-batı taç genişliği 15m ölçülerinde olup yaşı 300 olarak tahmin edilmiştir.

2 nolu Anıt Ağacın gövde çevresi 450 cm, toprak yüzeyi çevresi 800 cm olarak ölçülmüş, boyu 11m, kuzey-güney taç genişliği 15 m, doğu-batı taç genişliği 15 m ölçülerinde olup yaşı 300 olarak tahmin edilmiştir.

3 nolu Anıt Ağacın gövde çapı 4,5 cm olarak ölçülmüş, boyu 11 m, tepe çapı 15 m ölçülerinde olup yaşı 300 olarak tahmin edilmiştir.



Resim D.25 - Araban İlçesi Elif Mahallesi Meşe Palamut Ağacı (1 nolu Anıt Ağaç)



Resim D.26 - Araban İlçesi Elif Mahallesi Meşe Palamut Ağacı (2 nolu Anıt Ağaç)

D.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri

İl sınırları içerisinde özel çevre koruma bölgesi bulunmamaktadır.

D.6.5. Doğal Sit Alanları

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Karkamış sulak Alanı, uygun iklim koşulları, zengin besin varlığı ve farklı ekolojik karakterdeki habitatlarıyla başta su kuşları olmak üzere Ülkemizin zengin yaban hayatına sahip sulak alanlarından birisidir. Alanda bu çalışmamızdan elde ettiğimiz bulgularla,

bugüne kadar alanda yapılan çalışmalar ve tarafımızca yapılan bu çalışma birleştirilerek incelendiğinde toplam 78 familyaya ait 813 bitki taksonu, 13 balık, 46 Sürüngen ve çift yaşamlı, 13 balık, 6 kelebek, 57 örümcek, 11 memeli ve 110 kuş taksonunun tespit edildiği görülmüş ve bu makalede liste halinde verilmiştir.

Karkamış ve çevresinde bulunan bitki ve hayvan türlerinin çeşitliliği alanın önemini daha da artırmaktadır. Akarsuyun besin elementleri bakımından zengin oluşu, gerek çeşitlilik gerekse, yoğunluk bakımından yüksek düzeyde yaban hayatının gelişmesine ve barınmasına olanak sağlamıştır. Güney Fırat Havzası-Karkamış, kuş toplulukları, su basar ağaç toplulukları, bitki örtüsü ve fauna bakımından Türkiye'nin en zengin bölgelerinden birisidir.

Karkamış sulak alanında, akarsu akış rejimi ve su seviyesinin yüksekliği mevsimlere göre değişiklik göstermektedir. İlbaharda nehir suları yükselerek kıyıları kaplamakta, Yaz aylarında ise geri çekilmektedir. Bu ritmik olay her yıl düzenli olarak tekrarlanmaktadır. Yaz aylarında suların çekildiği yerlerde kum alanları ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle Karkamış sulak alanında ekolojik ilişkilerin temelini su teşkil etmektedir. Akarsu yönetiminden sorumlu kuruluş olan DSİ Genel Müdürlüğünce Karkamış Barajı yapılmış ve su akış rejimi düzenlenmeye çalışılmıştır. Bu uygulama sonucunda Gölün güneyinde yer alan taşkın alanı kontrol altına alınmıştır. Bu çalışmamızda barajın üst tarafındaki alanlarda, baraj göletinde su biriktirilmesi sebebiyle su seviyesi yükseldiği ve birçok habitatın sular altında kaldığı, ağaçlar ve kıyı bölgelerinde kuşların ve diğer hayvanların kuluçka alanlarının yok olduğu tespit edilmiştir. Bu sebeple, yetkililerce acil önlem alınması gerekmektedir.

Karkamış sulak alanında faaliyet gösteren kum ocakları alanın kalitesinin bozulmasına neden olmuştur. Alandaki su kalitesinin ve doğal su rejiminin bozulması ekolojik döngü üzerinde etkili olmuş ve bazı türlerin alandan uzaklaşmasına sebebiyet vermiştir. Sadece Fırat kıyılarında yaşayan Fırat kaplumbağası Türkiye için oldukça önemli bir canlı türüdür. Barajlar nedeniyle Fırat kıyılarının yok olmasından dolayı Fırat kaplumbağasının yaşam alanlarını kaybetmeye başladığı belirlenmiştir. Bu türün alandan uzaklaşmaması ve neslinin devam edebilmesi için doğal ortamının korunması gerekmektedir.

Türkiye Bitkileri Kırmızı Kitabına göre (Ekim ve ark., 2000) *Satureja aintabensis* (Antepkayakekiği) tehlike altında bulunan türler arasında yer almaktadır. Günümüzde Dünyada sadece Gaziantep Dülükbaa ormanları içerisinde yetiştiği bilinen Antepkayakekiği lokal endemik türüne yönelik herhangi bir koruma tedbiri bulunmamaktadır. Bu sebeple türün acil olarak koruma altına alınması gerekmektedir. Bunun sağlanabilmesi için, alanın sınırları çevresine tel örgü çekilerek insan ve hayvan girişi engellenmeli ve antropojen etkiler azaltılmalıdır. Bitkinin yaşam alanının muhafazası için alanda bulunan patika yolun genişletilmesine, beton, asfalt ve parke taşı gibi yol yapımına müsaade edilmemelidir.

Kaynaklar

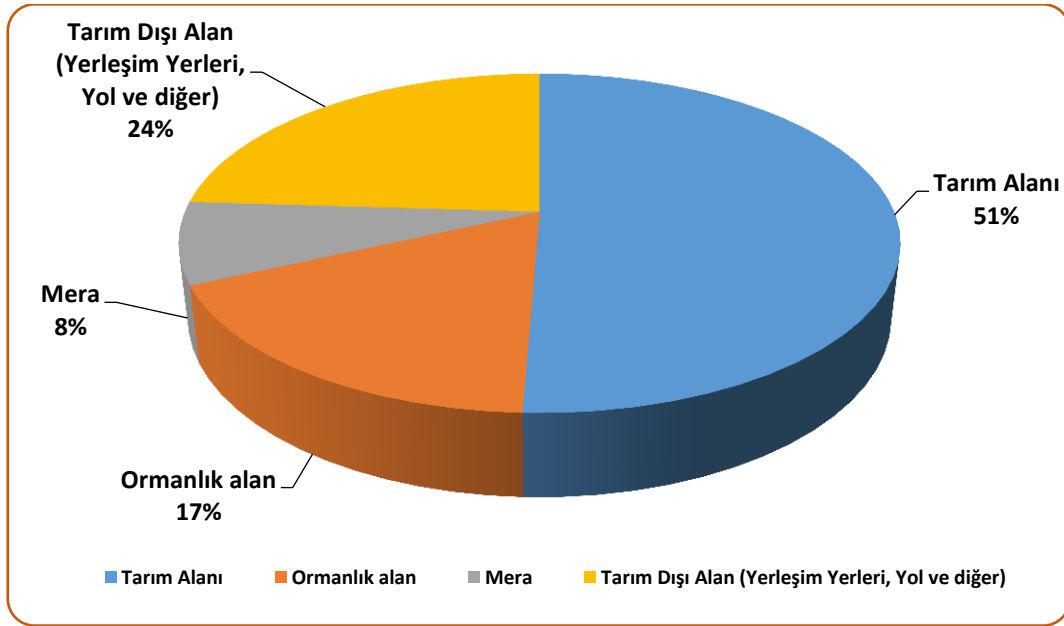
- Davis, P.H. 1980. Materials for a Flora of Turkey XXXVII: Labiatae, Plumbaginaceae, Plantaginaceae, Notes RBG Edinburgh. 38 (1): 23-64, Edinburgh.
- Davis, P.H., 1982. Flora of Turkey and the East Aegean Islands, Vol. 7, p. 322, Edinburg Univ. Pres, Edinburgh.
- Ekim, T., Koyuncu, M., Vural, M., Duman, H., Aytaç, Z., adıgüzel, N., 2000. Türkiye Bitkileri Kırmızı Kitabı (Eğrelti ve Tohumlu Bitkiler), Türkiye Tabiatını Koruma Derneği-Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Ankara.

- Greuter, W. 1986. Med- Checklist (Dicotyledones, Convolvulaceae- Labiatae, Vol. 3, Conservatoire et Jardin Botaniques de la ville de Geneva.
- IUCN, 2001. IUCN Red List Categories: Version 3,1, IUCN Species Survival Commission, IUCN, Gland and Cambridge.
- Öztekin, M., Erik, S. ve Özuslu, E., 2004. Yöresel Endemik Bir SATureja L. Türü: SATureja aintabensis P.H. Davis, XVII. Ulusal Biyoloji Kongresi 5. Seksiyon Sözlü, Poster ve Serbest Bildiri Özetleri Kitabı, sy., 115, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- E. Özuslu ve A. Z. Tel / Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi, 3(2): 9-30, 2010 İç Anadolu Ormancılık Araştırma Enstitüsü, Ankara.
- Gaziantep'in Tabiat Varlıkları- Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü -2013
- Anonim. *Türkiye'nin Çevre sorunları*'99. Türkiye Çevre Vakfı Yayınları, Yayın No: 131, Ankara, 1998.
- Keşaplı Can, Ö. *Kuş Göçü araştırmaları*. Bilim Teknik Dergisi, Yeni Ufuklar Eki, Ankara, 2004.15 E. Özuslu ve A. Z. Tel / Derleme Dergisi, 3(2): 9-30, 2010 Welch, H. J. *GAP Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Projesi 2001-2003- Sonuç Raporu*. DHKD (Türkiye Doğal Hayatı Koruma Derneği), İstanbul, Türkiye, 2004.
- Kılıç, D. T.; Eken, G. *Türkiye Kuşları Kırmızı Listesi: Türkiye'nin Önemli Kuş Alanları – 2004 Güncellemesi*.- Doğa Derneği, Ankara, 2004.
- Atamov, V.; Aslan, M.; Ayalp, G. *Flora of Mezra City (Birecik, Şanlıurfa- Turkey)*. Asian Journal of Plant Sciences, 2007, 2(2): 225-238.
- Anonim, 1998. Türkiye'nin Çevre sorunları'99. Türkiye Çevre Vakfı Yayınları, Yayın No: 131, Ankara.
- Anonim, 2007. Çevre Durum Raporu. Gaziantep Valiliği Yayınları, Gaziantep.
- Gaziantep İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü.(2016-2017)
- Gaziantep Orman İşletme Müdürlüğü.(2016-2018)
- Doğa ve Kültür Derneği (2013)
- KuşBank Veritabanı, <http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/tp4>
- <http://www.milliparklar.gov.tr/resmiistatistikler>
- <http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/milli-parklar>
- <http://www.turkiyesulakalanlari.com/>
- <http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/ta>
- <http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/tabiat-parklari>
- <http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/tp>
- <http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/tp3>
- <http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/tp4>
- <http://www.milliparklar.gov.tr/resmiistatistikler>

E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

| | Arazi Dağılımı (ha) | Oran (%) |
|-----------------|---------------------|------------|
| Tarım Alanı | 345.415 | 50,6 |
| Ormanlık alan | 119.710 | 16,5 |
| Mera | 53.190 | 7,7 |
| Tarım Dışı Alan | 163.965 | 25,2 |
| Toplam | 682.280 | 100 |



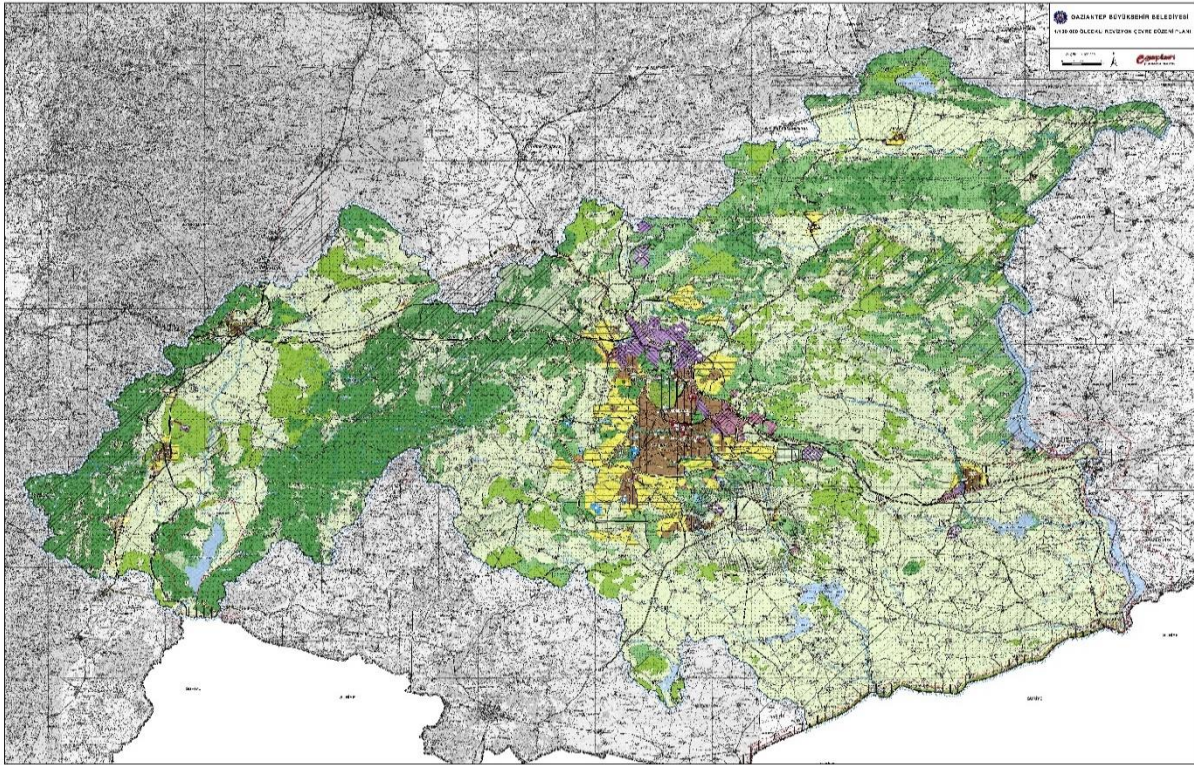
Grafik E.18 – Gaziantep ilinde 2019 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması
(Gaziantep Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2020)

Çizelge E.66 – Gaziantep ilinde arazi kullanım sınıflandırması
(DSİ 202. Gaziantep Şube Müdürlüğü, Corine Veri Tabanı, 2020)

| Arazi Sınıfı | ALAN BÜYÜKLÜĞÜ | | | | | | | | | |
|--------------------------------|-------------------|------------|-------------------|------------|-------------------|------------|-------------------|------------|-------------------|------------|
| | 1990 | | 2000 | | 2006 | | 2012 | | 2018 | |
| | ha | % | ha | % | ha | % | ha | % | ha | % |
| 1) Yapay Alanlar | 12.345,18 | 1,82 | 18.048,8 | 2,67 | 18.862,82 | 2,79 | 20.623,35 | 3,02 | 29.328,62 | 4,31 |
| 2) Tarımsal Alanlar | 515.628,03 | 75,89 | 508.560,84 | 74,88 | 459.087,34 | 67,51 | 457.926,01 | 67,33 | 433.292,30 | 63,69 |
| 3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar | 146.368,6 | 21,55 | 145.598,59 | 21,43 | 195.062,28 | 28,68 | 194.194,57 | 28,56 | 210.107,02 | 30,88 |
| 4) Sulak Alanlar | 1.647,41 | 0,24 | 1.647,41 | 0,24 | 1.832,89 | 0,27 | 1.624,47 | 0,24 | 1610,02 | 0,24 |
| 5) Su Yapıları | 3.371,77 | 0,49 | 5.505,33 | 0,81 | 5.373,25 | 0,79 | 5.850,19 | 0,86 | 6018,51 | 0,88 |
| TOPLAM | 679.360,99 | 100 | 679.360,97 | 100 | 680.218,58 | 100 | 680.218,59 | 100 | 680.356,47 | 100 |

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre Düzeni Planı



Harita E.14 – Gaziantep-2040 İl Çevre Düzeni Planı

2004 yılı öncesinde Şahinbey ve Şehitkamil ilçelerine bölünmüş haliyle, kent merkezinden oluşan Gaziantep Büyükşehir Belediyesi sınırları, 2004 yılında kabul edilen 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Valilik merkezli, 20 km. yarıçaplı alanı içerecek biçimde genişletilmiş ve mevcut iki ilçe belediyesine Oğuzeli ilçesi de eklenmiştir. 2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı Kanunla sınırlar Gaziantep il sınırlarının tamamını kapsayacak biçimde genişletilmiş ve 30 Mart 2014 tarihinde gerçekleşen yerel yönetim seçimleriyle birlikte, il

içindeki tüm köy ve beldeler mahalleye dönüştürülürken, belediye sistemi Büyükşehir Belediyesi ve 9 ilçe belediyesinden oluşur hale getirilmiştir.

Gaziantep'in önceki 1/100.000 ölçekli İl Çevre Düzeni Planı, Gaziantep Büyükşehir Belediye Meclisinin 16.09.2011 tarih ve 359 sayılı kararı ve Gaziantep İl Genel Meclisi'nin 03.11.2011 tarih ve 99 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Gaziantep İl Çevre Düzeni Planının, ilgili mevzuat düzenlemeleri sonucunda değişen idari yapı ve planın onayından bu yana geçen sürede yaşanan gelişmeler dikkate alınarak revize edilerek yenilenmesi kararlaştırılmıştır.

Hedef yılı 2040 olan ve "Gaziantep-2040 İl Çevre Düzeni Planı" olarak isimlendirilen 1/100.000 ölçekli İl Çevre Düzeni Planı, 16.06.2017 tarih ve 363 sayılı Büyükşehir Belediye Meclis kararı ile onaylanmıştır.

Kaynak: Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanlığı (2020)

Kaynaklar

Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanlığı

Tarım ve Orman Bakanlığı (<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr/>)

Gaziantep İl Tarım ve Orman Müdürlüğü

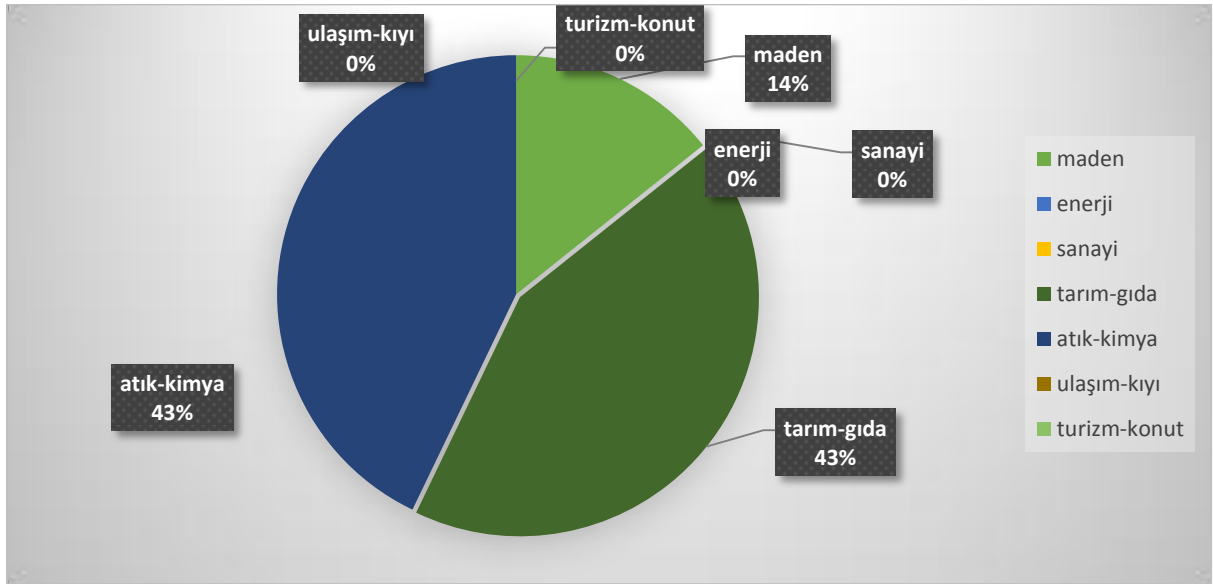
Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

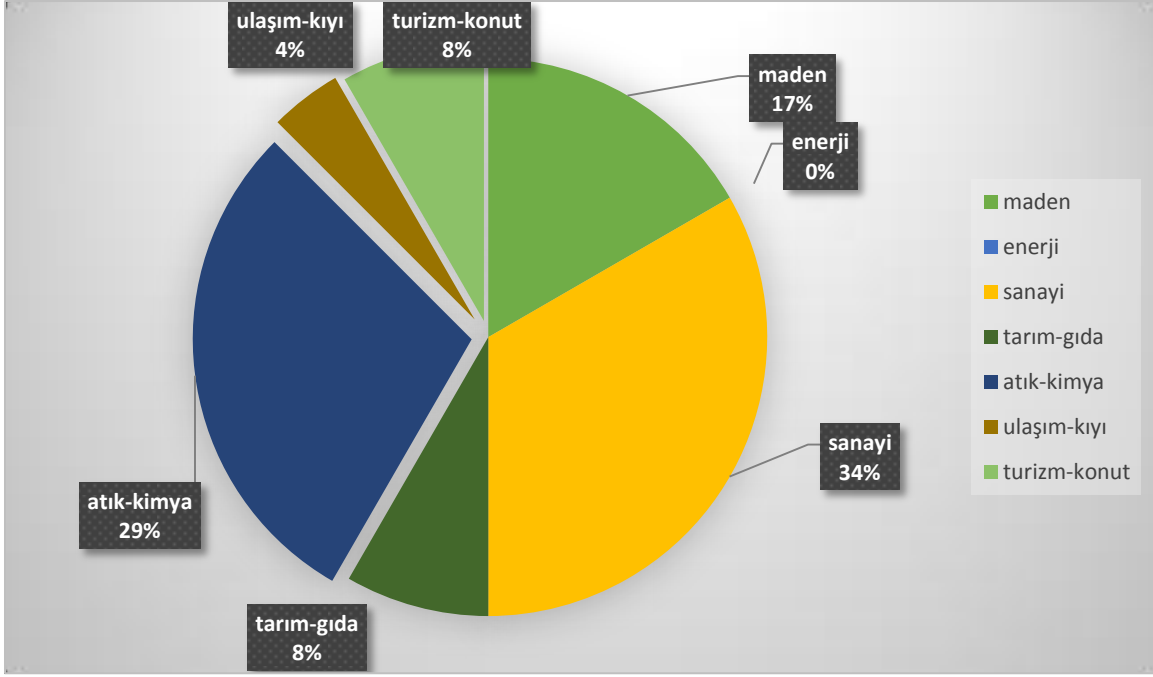
F.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi İşlemleri

Çizelge F.67 – Gaziantep İlinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2019 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı (e-ÇED Yazılımı, 2020)

| Karar | Maden | Enerji | Sanayi | Tarım-Gıda | Atık-Kimya | Ulaşım-Kıyı | Turizm-Konut | TOPLAM |
|----------------------|-------|--------|--------|------------|------------|-------------|--------------|--------|
| ÇED Gerekli Değildir | 4 | 0 | 8 | 2 | 7 | 1 | 2 | 24 |
| ÇED Gereklidir | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| ÇED Olumlu Kararı | 1 | 0 | 0 | 3 | 3 | 0 | 0 | 7 |
| ÇED Olumsuz Kararı | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |



Grafik F.19 – Gaziantep ilinde 2019 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı (e-ÇED Yazılımı, 2020)



Grafik F.20 – Gaziantep ilinde 2019 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı, 2020)

Çizelge F.68 – Gaziantep ilinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2014-2019 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; Ekim-2020)

| Maden | Enerji | Sanayi | Tarım-Gıda | Atık-Kimya | Ulaşım-Kıyı | Turizm-Konut | TOPLAM |
|-------|--------|--------|------------|------------|-------------|--------------|--------|
| 4 | 4 | 165 | 50 | 68 | 2 | 2 | 295 |

Çizelge F.69 – Gaziantep ilinde 2014-2019 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; Ekim-2020)

| Maden | Enerji | Sanayi | Tarım-Gıda | Atık-Kimya | Ulaşım-Kıyı | Turizm-Konut | TOPLAM |
|-------|--------|--------|------------|------------|-------------|--------------|--------|
| | | | | | | | |

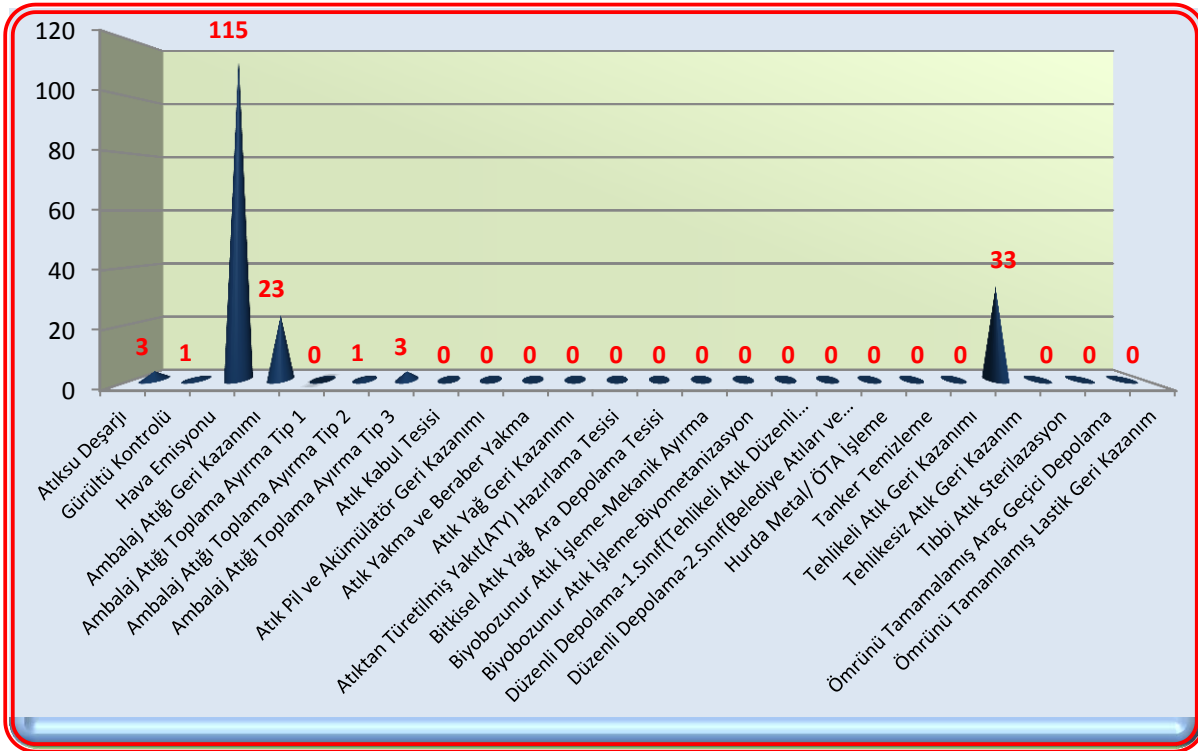
F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği (ÇİLY), 10.09.2014 tarihinde yayımlanarak 01.11.2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yönetmeliğin 5.maddesi gereğince aynı yönetmeliğin Ek-1 ve Ek-2 listesinde yer alan işletmelerin, çevre izni veya çevre izin ve lisansı alması zorunlu hale getirilmiştir.

Bu kapsamda Gaziantep Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından verilen geçici faaliyet belge sayısı 62 adet, iptal edilen geçici faaliyet belgesi 1 adet, red edilen edilen geçici faaliyet belgesi olmadığı, ret edilen çevre izni/lisansı başvuru sayısı 2 adet, iptal edilen çevre izni/lisansı başvuru sayısı 10 adet olup, Çevre İzni konusunda verilen muafiyet sayısı 30 adettir. Geçici Faaliyet Belge Sayıları ve Çevre izni ve çevre izni ve lisansı belgeleri, Çizelge F.70, Grafik F.21’de verilmektedir.

Çizelge F.70 – Gaziantep ilinde 2019 Yılında ÇŞİM Tarafından Verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgeleri Sayıları (Gaziantep ÇŞİM-2019)

| | EK-1 | EK-2 | TOPLAM |
|-------------------------------------|-----------|------------|------------|
| Geçici Faaliyet Belgesi | 8 | 62 | 70 |
| Çevre İzni Belgesi | 5 | 95 | 100 |
| Çevre Lisans Belgesi | 0 | 15 | 15 |
| Çevre İzni ve Lisans Belgesi | 6 | 16 | 22 |
| Çevre İzni Muafiyet Sayısı | 0 | 6 | 6 |
| TOPLAM | 19 | 194 | 213 |



Grafik F.21 - Gaziantep ilinde 2019 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı (Gaziantep ÇŞİM, 2019)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

Geçici Faaliyet Belgesi (GFB) kapsamında; ilimizde 2019 yılı içerisinde 70 adet firmaya GFB düzenlenmiştir.

Çevre İzin ve lisans Belgesi (ÇİLB) kapsamında; ilimizde 2019 yılı içerisinde 69 başvuru yenileme ve 68 adet başvuru ise yeni başvuru olup, toplamda 137 adet Çevre İzin ve Lisansı Belgesi verilmiştir.

Kaynaklar:

ÇED-İzin-Denetim Genel Müdürlüğü
Gaziantep Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü
e-ÇED Yazılımı
e-İzin Yazılımı

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

G.1. Çevre Denetimleri

Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde İl Müdürlüğü tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

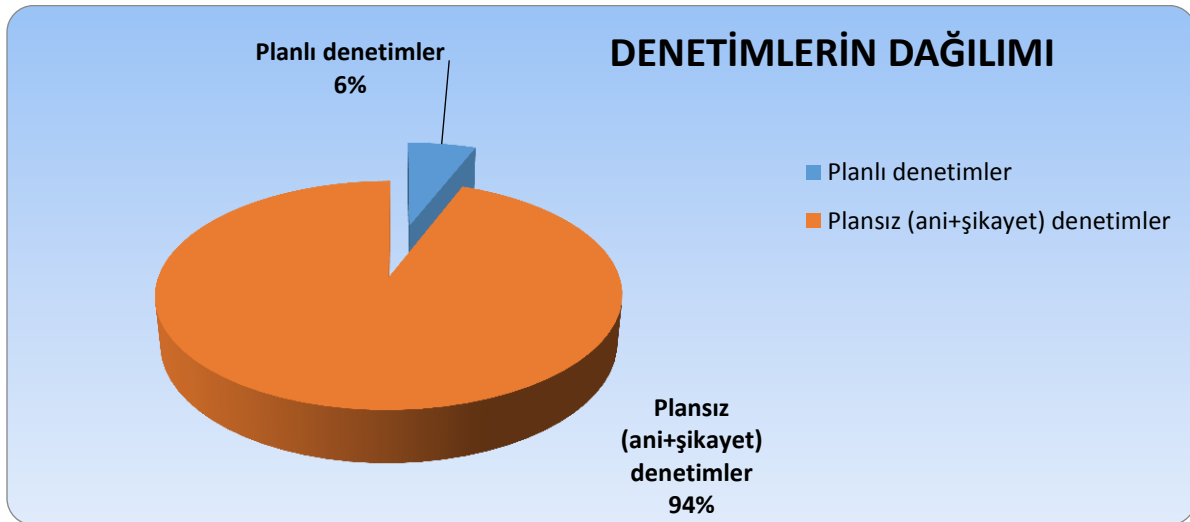
- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge G.71 - Gaziantep ilinde 2019 yılında ÇŞİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı

(e-denetim yazılımı, 2019)

| Denetimler | Toplam |
|----------------------------------|--------------|
| Planlı denetimler | 108 |
| Plansız (ani+şikâyet) denetimler | 1.734 |
| Genel toplam | 1.842 |



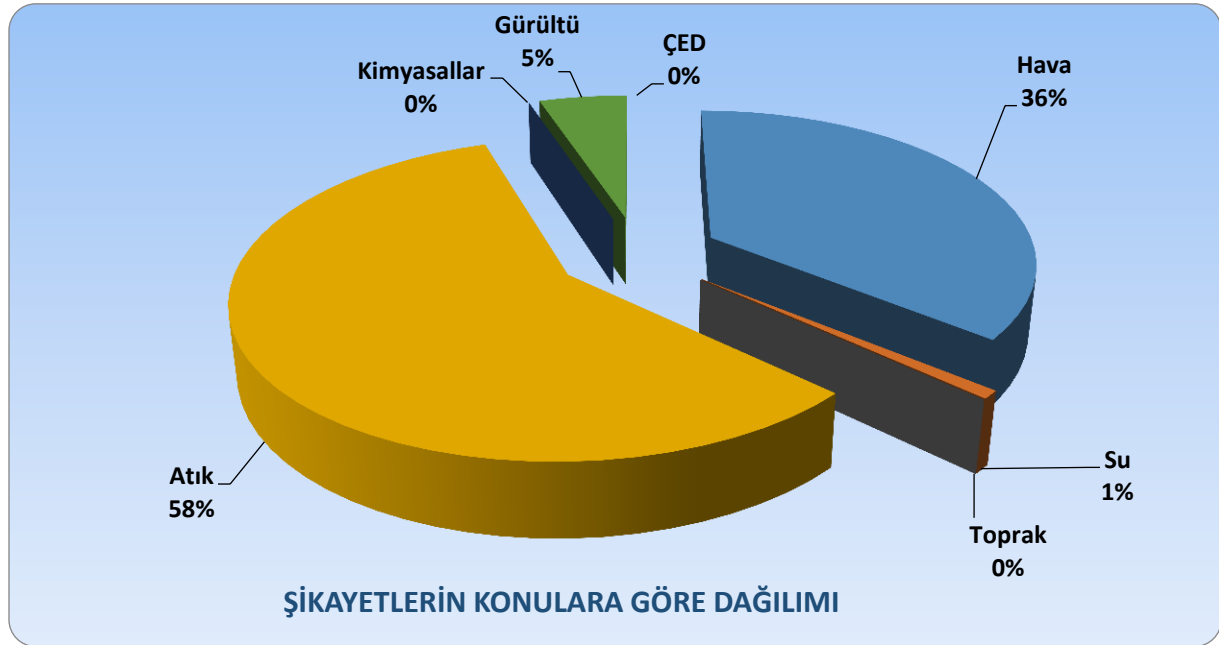
Grafik G.22 – Gaziantep ilinde ÇŞİM tarafından 2019 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı

(e-denetim yazılımı, 2019)

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G.72 – Gaziantep ilinde 2019 yılında ÇŞİM'e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2019)

| Şikâyetler | Hava | Su | Toprak | Atık | Kimyasallar | Gürültü | ÇED | TOPLAM |
|--------------------------------------|------|------|--------|------|-------------|---------|-----|--------|
| Şikâyet sayısı | 42 | 1 | 0 | 68 | 0 | 6 | 0 | 117 |
| Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı | 42 | 1 | 0 | 68 | 0 | 6 | 0 | 117 |
| Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%) | %100 | %100 | 0 | %100 | 0 | %100 | 0 | %100 |

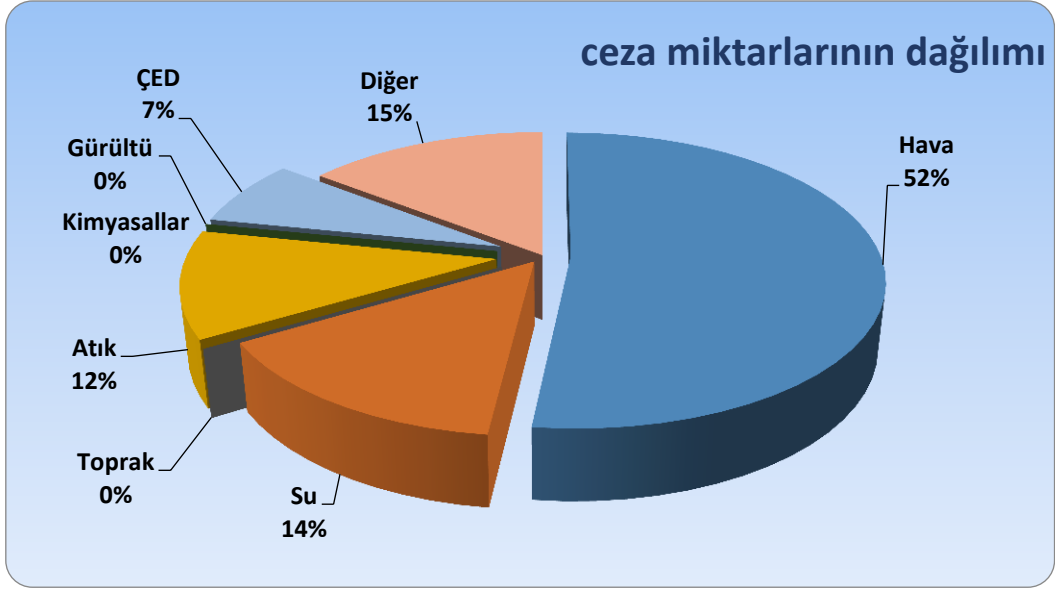


Grafik G.23 – Gaziantep ilinde 2019 yılında ÇŞİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2019)

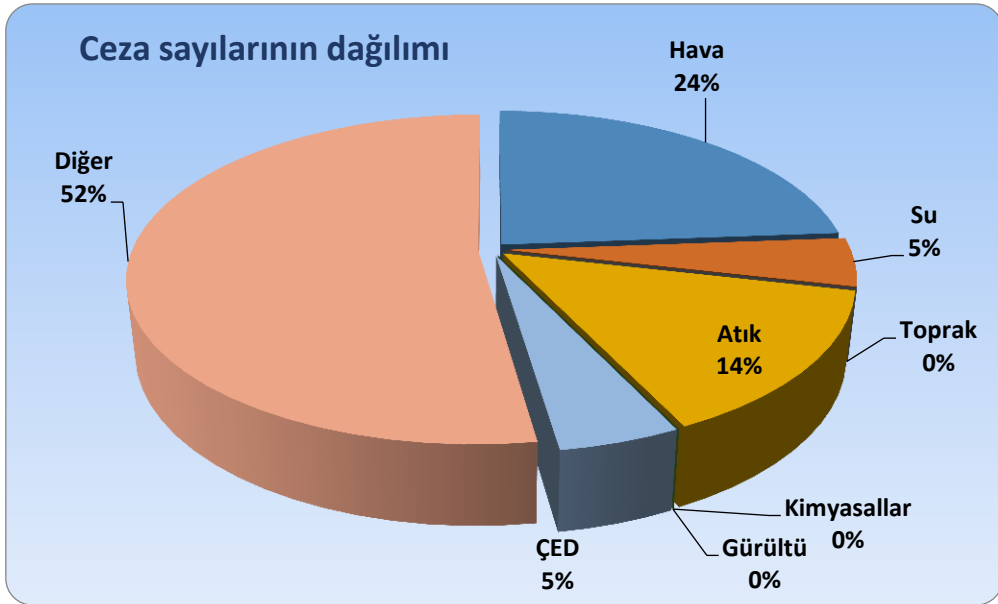
G.3. İdari Yaptırımlar

Çizelge G.73 – Gaziantep ilinde 2019 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı
(e-denetim yazılımı, 2019)

| | Hava | Su | Toprak | Atık | Kimyasallar | Gürültü | ÇED | Diğer | TOPLAM |
|-----------------------|--------|-------|--------|-------|-------------|---------|-------|----------|------------|
| Ceza Miktarı (TL) | 214740 | 60150 | 0 | 48399 | 0 | 0 | 30075 | 60241,15 | 413.605,15 |
| Uygulanan Ceza Sayısı | 5 | 1 | 0 | 3 | 0 | 0 | 1 | 11 | 21 |



Grafik G.24 – Gaziantep ilinde 2019 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarlarının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2019)



Grafik G.25- Gaziantep ilinde 2019 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2019)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlde tesislere verilen faaliyeti durdurma/kapatma kararı bulunmamaktadır.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

2019 yılında İl genelinde 1.842 denetim gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen denetimlerin 117 tanesi şikayet üzerine yapılmıştır. 21 adet (413.605,15 TL) idari yaptırım uygulanmıştır.

Kaynaklar

Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
e-Denetim Yazılımı

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

2019 yılı içerisinde Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün diğer kamu kurum ve kuruluşları, sanayi odaları, okullar, STK'lar vb. ile gerçekleştirdiği çevre eğitimi (sıfır atık eğitimleri dahil) faaliyetlerinden, toplamda 4.708 kişiye eğitim verilmiştir.

Kaynaklar

Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü